

Belżyce

Borzechów

Bychawa

Garbów

Głusk

Jabłonna

Jastków

Konopnica

Krzczonów

Niedzwica
Duża

Niemce

Strzyżewice

Wojciechów

Wólka

Wysokie

Zakrzew

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030

Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA

- PROJEKT -

Lublin 2022

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Podstawy prawne i warunki opracowania Strategii	6
3. Spójność z dokumentami na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim, ponadlokalnymi i lokalnym	7
POZIOM EUROPEJSKI	8
<i>Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady</i>	8
<i>Europejski Zielony Ład</i>	8
POZIOM KRAJOWY	8
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju</i>	8
POZIOM REGIONALNY	9
<i>Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030</i>	9
4. Obszary Strategicznej Interwencji	10
LOM na terenie powiatu lubelskiego	11
OSI subregionalne na terenie powiatu lubelskiego	12
OSI Roztocze:	12
Żywicielski OSI:	12
5. Synteza diagnozy	12
Środowisko	12
Społeczeństwo	12
Infrastruktura i polityka społeczna	13
Transport	13
Klimat	13
Walory przyrodnicze	14
Wod.-kan.	14
Zagospodarowanie odpadów	14
Turystyka i rekreacja	15
Kultura	15
Przedsiębiorczość i rynek pracy	16
Edukacja	16
Zasoby cyfrowe:	17
Zarządzanie i finanse	17
6. Analiza SWOT	17
Społeczeństwo	18
Gospodarka i edukacja	19
Przestrzeń i środowisko	20

7. Plan strategiczny.....	21
Wizja Rozwoju	21
Misja	22
8. Cele Strategiczne i Operacyjne	23
9. Kierunki działań Strategii Rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA	27
10. Oczekiwane rezultaty, wskaźniki produktów i rezultatów	42
11. Struktura funkcjonalno-przestrzenna.....	45
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	46
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej.....	51
Elementy wchodzące w skład sieci osadniczej, rozwoju społecznego i gospodarki:	52
Elementy kształtujące sieci transportowe i energetyczne:	53
12. System wdrażania i monitoringu Strategii	54
System zarządzania	54
Monitorowanie i ewaluacja.....	55
13. Ramy finansowe i źródła finansowania Strategii.....	56
14. Lista przedsięwzięć	58
15. Spis ilustracji:.....	98
16. Spis tabel:	98

Szanowni Państwo,

Opracowując Strategię Rozwoju Ponadlokalnego Powiatu Lubelskiego do 2030 roku, mieliśmy na uwadze spójny i zrównoważony rozwój całego obszaru Powiatu Lubelskiego. Nadchodzące lata będą kluczowe w kontekście zachodzących zmian gospodarczych, geopolitycznych i środowiskowych i niosą za sobą wyzwania, w obliczu których niniejsza strategia jest swoistym drogowskazem rozwoju powiatu. Dokument ten jest owocem współpracy wszystkich samorządów, społeczności i jednostek, aktywnie kreujących wspólną przyszłość.

Zdzisław Antoń

Starosta Powiatu Lubelskiego

Ireneusz Łucka

Zenon Madzela

Janusz Urban

Kazimierz Firlej

Burmistrz Bełżyc

Wójt Gminy Borzechów

Burmistrz Bychawy

Wójt Gminy Garbów

Jacek Anasiewicz

Magdalena Sałek-Lewczyk

Teresa Kot

Mirosław Żydek

Wójt Gminy Głusk

Wójt Gminy Jabłonna

Wójt Gminy Jastków

Wójt Gminy Konopnica

Katarzyna Bryda

Ryszard Golec

Krzysztof Urbaś

Barbara Zdybel

Wójt Gminy Krzczonów

Wójt Gminy Niedzwica
Duża

Wójt Gminy Niemce

Wójt Gminy Strzyżewice

Artur Markowski

Edwin Gortat

Dorota Dobrzyńska

Teodora Zaręba

Wójt Gminy Wojciechów

Wójt Gminy Wólka

Wójt Gminy Wysokie

Wójt Gminy Zakrzew

1. Wprowadzenie

Niniejsza Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 została opracowana w ramach zawartego w dniu 19 października 2021 r. przez 16 Gmin i Powiat Lubelski *Porozumienia Partnerskiego Jednostek Samorządu Terytorialnego BYSTRZYCA*. Wzmocnienie współpracy między samorządami stwarza możliwość wymiany doświadczeń i podjęcia bardziej efektywnych działań na rzecz pełniejszego wykorzystania istniejących zasobów i potencjałów. Porozumienie zawarły wszystkie samorządy obejmujące Powiat Lubelski z myślą o wzmacnianiu i rozwoju współpracy tworzącej nowe możliwości i rozszerzenie efektów wspólnych inicjatyw w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021 – 2027. Inicjatywę opracowania wspólnego dokumentu Strategii pozytywnie przyjęli wszyscy Partnerzy Porozumienia, co potwierdza zaangażowanie na etapie prac nad dokumentem.

W powstaniu Strategii uczestniczyli mieszkańcy, władze i pracownicy samorządowi. Finalnie udało się opracować dokument zawierający całościowy plan dla wykorzystania drzemiących w obszarze powiatu potencjałów, zidentyfikowanych potrzeb i problemów poprzez odpowiednie działania, w szczególności projekty partnerskie i zintegrowane, umożliwiające realizację wskazanej wizji rozwoju. Przewidziane w dokumencie działania mają na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych stanowiących podstawy do rozwoju wszystkich Partnerów Porozumienia Bystrzyca.

Obecne trendy rozwojowe, szczególnie w zakresie polityki Unii Europejskiej kładą szczególny nacisk na wspólne planowanie działań rozwojowych w zakresie różnego rodzaju wsparcia finansowego. Ostatnie lata pokazały szczególne znaczenie obszarów powiązanych ze sobą funkcjonalnie i terytorialnie wychodząc daleko poza obszar poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Szczególny nacisk kładziono na projekty wspólne, zintegrowane, dla osiągnięcia większych efektów. Dlatego też, strategia nie ogranicza się do ewidencji potrzeb społeczności lokalnych poszczególnych gmin, ale skupia się na przedsięwzięciach partnerskich i zintegrowanych, które zapewniają realizację wspólnych celów, rozwój wspólnych potencjałów i rozwiązywanie wspólnych problemów. W obecnej perspektywie połączone inicjatywy będą istotnym źródłem finansowania dla przedsięwzięć lokalnych. Wraz ze zmianą uwarunkowań na poziomie unijnym, zmieniły się również regulacje na poziomie krajowym i regionalnym. Na poziomie ponadlokalnym wzmocnione zostały kwestie dotyczące obszarów funkcjonalnych i planowania strategicznego.

Niniejsze opracowanie ma na celu umożliwienie odpowiedniego planowania działań rozwojowych dla wszystkich jednostek wchodzących w skład porozumienia „BYSTRZYCA” Współpraca powiązanych ze sobą funkcjonalnie jednostek będzie miała istotne znaczenie szczególnie w kontekście planowania zintegrowanych zadań i inwestycji. Jest to podstawa do podejmowania decyzji o formie i zakresie udostępniania społeczności lokalnej różnych usług publicznych. Strategia ma przynieść wymierne korzyści, szczególnie te rozwojowe, umożliwiające dostosowanie planów inwestycyjnych wszystkich jednostek uwzględniających potrzeby obejmujące cały obszar funkcjonalny w kontekście realizacji wspólnych projektów inwestycyjnych.

Zawarte w opracowaniu cele strategiczne i operacyjne są ściśle związane z opracowaną częścią diagnostyczną Strategii obejmującą raport stanu, analizę i diagnozę strategiczną kluczowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych gmin partnerskich powiatu. Analizę oparto na najbardziej aktualnych danych dostępnych w statystyce publicznej oraz informacjach przekazanych przez samorządy, opisujących zachodzące trendy i zjawiska w wymiarze terytorialnym. Takie podejście pozwoliło na ukazanie konkurencyjnej pozycji gmin partnerskich i będzie przydatne w procesie monitorowania rozwoju obszaru.

Ustaleniu misji, celów strategicznych, celów operacyjnych pomogły zdiagnozowane oddziaływania zewnętrzne, działania otoczenia, wynikające z niezależnych od gmin powiatu lubelskiego warunków oraz uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów, zjawisk, zdarzeń, mechanizmów i procesów tkwiących w gminach.

2. Podstawy prawne i warunki opracowania Strategii

Podjęcie współpracy przez 16 Gmin powiatu lubelskiego i Powiat Lubelski w ramach Porozumienia Partnerskiego Jednostek Samorządu Terytorialnego BYSTRZYCA było wyrazem partnerskiego zainteresowania wspólną realizacją działań na rzecz rozwoju gospodarczego, społecznego oraz infrastrukturalnego jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu lubelskiego i pozwoliło na podjęcie inicjatyw dotyczących realizacji wspólnych celów i działań, co przedłożyło się na konieczność opracowania wspólnego dokumentu strategicznego.

Sygnatariuszami niniejszego dokumentu były następujące jednostki samorządu terytorialnego:

- Powiat Lubelski – lider porozumienia,
- Gmina Bełżyce,
- Gmina Bychawa,
- Gmina Borzechów,
- Gmina Garbów,
- Gmina Głusk,
- Gmina Jabłonna,
- Gmina Jastków,
- Gmina Konopnica,
- Gmina Krzczonów,
- Gmina Niedzwica Duża,
- Gmina Niemce,
- Gmina Strzyżewice,
- Gmina Wojciechów,
- Gmina Wólka,
- Gmina Wysokie,
- Gmina Zakrzew.

Ryc. 1 - Gminy tworzące obszar powiatu lubelskiego

Źródło: opracowanie własne

W ramach rozporządzenia ogólnego Rady UE i Parlamentu Europejskiego zaproponowano rozwiązania, które wzmocniły instrumenty wsparcia terytorializacji. Wspólne planowanie jest kluczowe w odniesieniu do zapisów w szczególności Celu 5 polityki spójności – „Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich typów terytoriów”. Posiadanie strategii terytorialnej (w przypadku Porozumienia BYSTRZYCA strategii ponadlokalnej) jest wymogiem niezbędnym do zastosowania instrumentów terytorialnych.

Nowelizacja ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 spowodowała, iż opracowanie dokumentu ponadlokalnego może być powierzone Staroście, dlatego niniejszy dokument to praca zbiorcza przedstawicieli wszystkich jednostek zsynchronizowaną przez Powiat.

Podstawę prawną do przyjęcia strategii rozwoju powiatu stanowi przede wszystkim art. 12 pkt 4 ustawy o samorządzie powiatowym, według którego do wyłącznej właściwości rady należy stanowienie o kierunkach działania zarządu powiatu. Z kolei w przypadku gmin zakres strategii wynika z art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Równocześnie należy odwołać się do art. 3 ust. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, gdzie jest mowa o prowadzeniu polityki rozwoju przez samorząd powiatowy i gminny oraz ich związki a także art. 4 ust. 3 ww. ustawy, który traktuje o tym, że polityka rozwoju może być prowadzona również na podstawie instrumentów prawnych i finansowych określonych w odrębnych przepisach.

Widoczne w ostatnich latach zmiany zachodzące we wszystkich obszarach życia zarówno społecznego, jak i gospodarczego w ujęciu globalnym, mają wpływ również na lokalne zmiany społeczne i ekonomiczne związane z intensywnym rozwojem gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach oraz procesem pracy nad zrównoważonym rozwojem obejmującym wszystkie aspekty rozwoju. Elementem niezbędnym do osiągnięcia modelu polityki regionalnej jest zwiększenie skuteczności planowania i realizacji działań rozwojowych oraz podniesienie jakości funkcjonowania instytucji publicznych. Powoduje to konieczność integracji podmiotów odpowiedzialnych za politykę rozwoju na danym obszarze i zastosowanie skutecznych mechanizmów realizacji przedsięwzięć. Wraz ze wzrostem znaczenia regionu jako specyficznego podmiotu ekonomicznego, wzrasta także jego znaczenie, jako podmiotu polityki krajowej oraz polityk unijnych.

Strategia będzie spełniać rolę wskazującą kierunki działania dla samorządów, mając na uwadze konieczność podjęcia działań antykrzysowych wywołanych sytuacją geopolityczną – wojna w Ukrainie oraz globalizacją – pandemia COVID-19.

W przestrzeni samorządowej dokumenty strategiczne wzmocnią rozwój przede wszystkim społeczny, ekonomiczny i przestrzenny. Strategia rozwoju ponadlokalnego przygotowywana przy współpracy funkcjonujących razem JST pozwala na dostosowanie planów inwestycyjnych i uwzględnienie w nich potrzeb całego obszaru objętego strategią, jak również przez realizowanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Strategia ma być odpowiedzią na potrzebę wspólnego planowania rozwoju w obrębie kilku JST, w tym przypadku 16 gmin łączących się we wspólnym powiecie.

3. Spójność z dokumentami na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim, ponadlokalnymi i lokalnym

Strategia ponadlokalna samorządów wchodzących w skład Porozumienia „BYSTRZYCA” została opracowana w zgodności z dokumentami na wszystkich poziomach wyższego rzędu stanowiącymi warunki brzegowe jakimi powinien charakteryzować się dokument strategiczny. Wspólna praca nad dokumentem obejmującym kilka JST umożliwi aplikowanie o środki unijne, ułatwi również realizację zintegrowanych projektów partnerskich.

Zidentyfikowane w Strategii działania odpowiadają jednocześnie na wyzwania europejskie i krajowe zidentyfikowane w obszarach wsparcia współfinansowanych z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w kolejnych latach.

POZIOM EUROPEJSKI

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

Zakres i cele Polityki Spójności na lata 2021- 2027 zostały określone w Rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady w dokumentach pod postacią: Rozporządzenia ogólnego, Rozporządzenia w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, Rozporządzenia w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Rozporządzenia ws. Interreg, Rozporządzenia ws. Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

W najbliższych latach w kraju będą wdrażane działania w ramach wszystkich pięciu celów polityki spójności. Najważniejszym z punktu widzenia analizowanego regionu jest Cel Tematyczny nr 5 – Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych w całej UE, który był podstawą utworzenia Instrumentów Terytorialnych w perspektywie finansowej 2021 -2027.

Europejski Zielony Ład

Polityka „Green Deal” (Europejski Zielony Ład) stanowi odpowiedź UE na problemy związane ze zmianami klimatycznymi i degradacją środowiska i zakłada ambitny cel, tj. osiągnięcie neutralności klimatycznej Europy do 2050 r.

Główne założenia elementów Europejskiego Zielonego Ładu:

- Dostarczanie czystej i bezpiecznej energii
- Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym
- Budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię
- Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność
- Ochrona i odbudowa ekosystemów oraz bioróżnorodności
- Przystosowanie się do zmiany klimatu
- Ochrona zdrowia.

W założeniu strategia ponadlokalna poprzez zapisane działania przyczyni się do realizacji powyższych celów.

POZIOM KRAJOWY

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Zrównoważony rozwój społeczny i regionalny to rozwój skierowany na terytorialną różnorodność oraz jej atuty, a jednocześnie dbający o zapewnienie całemu społeczeństwu wysokiej jakości życia. Takie założenia zrównoważonego rozwoju zawarte są w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Przedstawiony jest nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. SOR wskazuje potrzebę akomodacji interwencji polityki regionalnej do potencjałów i wyzwań rozwojowych różnych typów obszarów funkcjonalnych (w tym wiejskich i miejskich) oraz udoskonalenia i poprawy skuteczności mechanizmów i instrumentów służących wdrażaniu. Widoczna coraz bardziej rola samorządów lokalnych powoduje konieczność ponoszenia przez nich odpowiedzialności za rozwój gospodarczy, współpracę z innymi samorządami, jak również poprawę dialogu z przedsiębiorcami i mieszkańcami. Sprowadza się to do wdrożenia działań służących bardziej skutecznej polityce regionalnej, dostosowanej do specyfiki terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, rozwojowi lokalnych rynków pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców czy poprawie dostępu do usług publicznych poprzez dostosowanie istniejących zasobów.

Opracowanie wspólnej strategii rozwoju ponadlokalnego jednostek samorządu terytorialnego, które zostały wskazane jako Obszary Strategicznej Interwencji tj. tracące funkcje społeczno-gospodarcze i zagrożone trwałą marginalizacją jest podjęciem działań mających na celu realizację polityki rozwoju regionalnego.

POZIOM REGIONALNY

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030

W zakresie realizacji założeń zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 wymogiem dla strategii ponadlokalnej jest jej spójność z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określonymi w SRWL 2030.

Model zrównoważonego rozwoju województwa ma charakter funkcjonalny w oparciu o założenia dotyczące: zrównoważonego terytorialnie rozwoju regionu, integracji zasobów i potencjałów, stymulowania racjonalnymi wyborami strategicznymi, ukierunkowania na osiągnięcie wysokiej jakości życia.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA wpisuje się także w poszczególne cele planowane do realizacji w ramach SRWL.

Zastosowanie wymiaru terytorialnego poprzez skoncentrowanie działań na wykorzystaniu potencjałów rozwojowych na określonym obszarze, tzw. obszarze strategicznej interwencji ma służyć realizacji kierunków założonych w Strategii Rozwoju Województwa. Wszystkie gminy współodpowiedzialne za realizację postanowień niniejszego dokumentu zostały wskazane jako część poszczególnych OSI regionalnych.

Tabela 1 - Spójność celów Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA i Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030

<u>CELE</u> <u>POWIATU LUBELSKIEGO</u>	<u>CELE</u> <u>WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO</u>
CEL STRATEGICZNY 1 Rozwój systemu świadczenia usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej	3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej 4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
CEL STRATEGICZNY 2 Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwój edukacji	3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego 4.3. Włączenie i integracja społeczna 4.5. Bezpieczeństwo publiczne
CEL STRATEGICZNY 3 Poprawa i tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego	1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych 1.2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne 1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym

	<p>2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich</p> <p>3.1. Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii</p> <p>3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 4</p> <p>Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>2.4. Ochrona walorów środowiska</p> <p>2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 5</p> <p>Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna i techniczna</p>	<p>2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej</p> <p>2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)</p> <p>4.5. Bezpieczeństwo publiczne</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 6</p> <p>Współpraca samorządów powiatu lubelskiego</p>	<p>1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych</p> <p>4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania</p>

Źródło: opracowanie własne

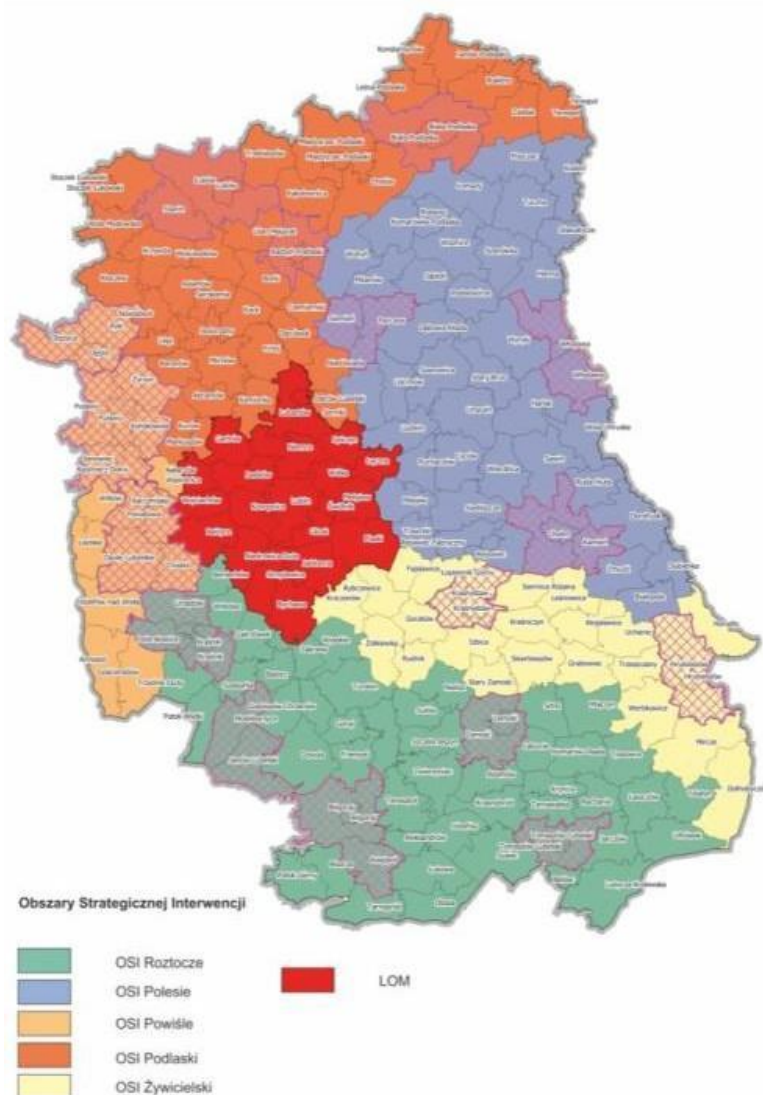
Zastosowanie wymiaru terytorialnego poprzez skoncentrowanie działań na wykorzystaniu potencjałów rozwojowych na określonym obszarze, tzw. obszarze strategicznej interwencji ma służyć realizacji kierunków założonych w Strategii Rozwoju Województwa. Wszystkie gminy współodpowiedzialne za realizację postanowień niniejszego dokumentu zostały wskazane jako część poszczególnych OSI regionalnych.

4. Obszary Strategicznej Interwencji

Podstawą określenia terytorialnych aspektów niniejszej strategii jest nowe podejście w aranżacji polityki rozwoju zawarte w dokumentach strategicznych szczebla krajowego. Podejście to zawiera Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030). Model ten wzmacnia spójność rozwojową Polski poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu oraz wspieranie regionów słabszych gospodarczo, czyli rozwoju zrównoważonego społecznie i lokalnie.

Przejęcie od jednostkowego wsparcia ukierunkowanego na cały kraj lub region do bardziej zróżnicowanej interwencji w zależności od problemów i możliwości każdego regionu jest dostosowane do wyznaczenia Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) i ich specyficznego rozwoju oraz na tworzenie zintegrowanych instrumentów terytorialnych dopasowanych do określonych potrzeb rozwojowych ww. obszarów. Dodatkowo Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego wyznacza obszary strategicznej interwencji o znaczeniu regionalnym. Obszar Powiatu Lubelskiego zawiera następujące obszary strategicznej interwencji poziomu regionalnego wyznaczone przez Strategię Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030: a) LOM, b) OSI Roztocze, c) OSI Żywicielski.

Ryc. 2 - Obszary Strategicznej Interwencji o znaczeniu regionalnym

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030

LOM na terenie powiatu lubelskiego

Cytując Strategię Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030: “OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne - Koncentracja potencjału gospodarczego, społecznego i demograficznego w miastach stanowi szczególnie ważny czynnik sprzyjający uzyskaniu efektu synergii w procesach rozwojowych. Uwzględniając podstawowy cel delimitacji MOF, tj. wyznaczenie obszaru budowania potencjału rozwojowego miast oraz wzmacniania powiązań funkcjonalnych ośrodków rdzeniowych z otoczeniem, a także uznając określone w KSRR 2030 zasady polityki regionalnej, w tym szczególnie istotną dla procesu delimitacji zasadę partnerstwa i współpracy, w SRWL”.

Na terenie powiatu lubelskiego MOF ośrodka wojewódzkiego (LOM) obejmuje:

- miasta satelitarne Bychawę i Bełżyce,
- gminy położone w obszarze aglomeracji - gm. Niemce, gm. Konopnica, gm. Jastków, gm. Głusk i gm. Wólka,
- gminy położone poza aglomeracją - gm. Niedzwica Duża, gm. Garbów, gm. Strzyżewice i gm. Jabłonna.

OSI subregionalne na terenie powiatu lubelskiego

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju na terenie kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym determinowało wyznaczenie na terenie województwa OSI subregionalnych - miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

OSI Roztocze:

Priorytet rozwoju obszaru wyznaczony w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030: „Społeczno-gospodarcze wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego Roztocza i Puszczy Solskiej.” Zasięg OSI Roztocze na terenie powiatu lubelskiego obejmuje gminę Zakrzew jako gminę należącą do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Żywicielski OSI:

Priorytet rozwoju obszaru wyznaczony w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030: „Wykorzystanie zasobów naturalnych Wyżyny Lubelskiej dla rozwoju konkurencyjnego rolnictwa”. Zasięg Żywicielskiego OSI na terenie powiatu lubelskiego obejmuje gminę Wysokie jako gminę należącą do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz gminę Krzczonów.

5. Synteza diagnozy

Środowisko

- Powiat lubelski położony jest w środkowo – wschodniej Polsce, w centralnej części województwa lubelskiego, w obrębie dziewięciu jednostek geomorfologicznych: Wysoczyzny Lubartowskiej, Płaskowyżu Nałęczowskiego, Równiny Bełżyckiej, Kotliny Chodelskiej, Wzniesień Urzędowskich, Płaskowyżu Świdnickiego, Wyniosłości Giełczewskiej, Padolu Zamojskiego oraz Roztocza Zachodniego;
- Powiat lubelski należy do województwa lubelskiego i jest częścią podregionu lubelskiego. Zajmuje obszar 1 680 km², co stanowi 6,7% powierzchni całego województwa i 0,54% powierzchni Polski;
- Drogi krajowe przebiegające przez teren powiatu: S12, S17 i S19;
- Największą gminą pod względem powierzchni - Bychawa 146 km², najmniejszą - Głusk 64 km²;
- Odległość od stolicy kraju - Warszawy – ok. 170 km;
- Odległość od przejść granicznych: z Białorusią (w Terespolu) - ok. 150 km z Ukrainą (Dorohusk) - ok. 100 km;
- Dość korzystny układ osadniczy powiatu lubelskiego tworzą: 16 gmin, w tym 2 miejsko-wiejskie i 14 wiejskich. Na obszarze powiatu zlokalizowanych jest 356 wsi i 344 sołectwa;
- Struktura funkcjonalna jednostek osadniczych powiatu: miasta - Bełżyce i Bychawa (gminne centra obsługi ludności), ośrodki gminne - Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Mełgiew, Niedrzwica Duża, Niemce, Spiczyn, Strzyżewice, Wojciechów, Wólka (gminne centra obsługi mieszkańców terenów wiejskich, ośrodki koncentracji przedsiębiorczości pozarolniczej oraz ośrodki obsługi rolnictwa i rekreacji), pozostałe ośrodki wiejskie (sołectwa).

Spółeczeństwo

- W latach 2016–2020 liczba mieszkańców powiatu lubelskiego systematycznie wzrastała. Wzrost liczby mieszkańców dotyczy przede wszystkim gmin ościennych miasta Lublin, gdzie występuje największe zagęszczenie mieszkańców - Głusk (187 os/km²), Konopnica (153 os/km²) oraz Niemce (141 os/km²);
- Na tle województwa lubelskiego łączna liczba mieszkańców powiatu lubelskiego stanowi 7,74% i jest to najwyższy wynik wśród wszystkich powiatów;
- Obszarem z najliczniejszą populacją jest gmina Niemce - ponad 12 % ogółu mieszkańców, najmniej liczną jest gmina Zakrzew – 1,82 %. Gminą ze stale wzrastającą liczbą mieszkańców

jest Głusk. Dodatkowo saldo migracji odnotowuje się również w Konopnicy, Niemcach i Wólce. Zauważalny jest również spadek liczby ludności w gminach Bełżyce, Borzechów, Bychawa, Krzczonów, Wojciechów, Wysokie i Zakrzew. Pomimo różnic występujących między poszczególnymi gminami ogólnie w powiecie wystąpiło dodatnie saldo migracji. Według prognoz GUS na lata 2017-2030 powyższe tendencje będą się utrzymywały na podobnym poziomie;

- Dane dotyczące struktury ludności obrazują podobne zmiany jak w województwie czy kraju. Obserwuje się proces starzenia społeczeństwa, zwiększa się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (2016 – 27 349 osób, 2020 – 30 331 osób). Wystąpił również nieznaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Występuje potrzeba szukania rozwiązań wobec problemu starzenia się społeczeństwa, a tym samym pogarszania wskaźnika obciążenia demograficznego;
- Wartość przyrostu naturalnego na 1000 ludności w poszczególnych gminach na przestrzeni lat 2016-2020 był dodatni i wahał się od poziomu 0,11 do poziomu 0,76. Natomiast w roku 2020 nastąpił wyraźny spadek jego wartości i wyniósł - 0,90.

Infrastruktura i polityka społeczna

- Na terenie wszystkich gmin znajdują się placówki POZ;
- W 9 gminach (Bełżyce, Bychawa, Głusk, Jabłonna, Jastków, Niedzwica Duża, Niemce, Strzyżewice, Wólka) jest 17 poradni specjalistycznych, część prywatna; nie wszystkie usługi są refundowane z NFZ, co może powodować ograniczenia w dostępie, głównie ze względów ekonomicznych;
- Na terenie powiatu w gminie Strzyżewice, Bełżyce i Bychawa są zlokalizowane 3 domy pomocy społecznej świadczące usługi z zakresu pomocy społecznej całodobowej;
- Szczególnie ważny dla seniorów ze szczególnymi potrzebami, dostęp do placówek całodobowej opieki jest zaspokajany jedynie w 8 prywatnych ośrodkach zlokalizowanych w 7 gminach (Głusk, Niedzwica Duża, Bychawa, Jastków, Strzyżewice, Niemce, Jabłonna);
- Funkcjonują również 2 Kluby Integracji Społecznej na terenie Gminy Niemce;
- Niedostateczna profilaktyka dotycząca chorób cywilizacyjnych;
- W każdej z gmin powiatu znajduje się ośrodek pomocy społecznej.

Transport

- Przez teren powiatu lubelskiego przebiegają drogi krajowe: S12, S17, S19 oraz 11 dróg wojewódzkich, drogi powiatowe i gminne;
- Regularny transport publiczny obejmuje na różnym poziomie organizacji wszystkie gminy;
- Komunikacja podmiejska ma ograniczony zasięg na terenie gmin: Konopnica, Jastków, Głusk, Wólka, Niedzwica Duża, Niemce oraz Jabłonna;
- Zwiększenie zainteresowania transportem rowerowym skutkuje dużą liczbą występujących na terenie powiatu szlaków rowerowych (ponad 430 km łącznie) i wskazuje kierunek działania – potrzebę budowy ścieżek rowerowych.

Klimat

- Na terenie Powiatu Lubelskiego panuje klimat umiarkowany, przejściowy, między klimatem oceanicznym, a kontynentalnym;
- Obszar Powiatu Lubelskiego cechuje roczna amplituda powietrza 22,9 °C, długością okresu z temperaturą dodatnią 259 dni, długością okresu wegetacyjnego 205 dni, roczną sumą opadów 550 mm i stosunkiem sum opadów letnich do sum opadów zimowych 271%;
- Według podziału wprowadzonego w oparciu o Ramową Dyrektywę Wodną na terenie objętym opracowaniem występują zlewnie 26 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Wszystkie JCWP występują w obrębie regionu wodnego Środkowej Wisły;
- Zagrożenie powodzią i podtopieniami możliwe jest do wystąpienia na terenie gmin ze strefą zalewów wód powierzchniowych w pobliżu rzek: Wólka (Bystrzyca), Garbów (Kurówka),

Borzechów (Chodelka), Wojciechów (Bystra), Strzyżewice (Bystrzyca), Głusk (Czerniejówka, Bystrzyca), Zakrzew (Por), Krzczonów (Kosarzewka, Gielczewka);

- Zbiorniki wodne w postaci jezior istnieją na terenie Gminy Garbów, tam też jest najwięcej kompleksów stawowych;
- Nadzwyczajne zagrożenia wywołane zmianami klimatycznymi z jakimi należy się liczyć na omawianym terenie to: powódzie i podtopienia, susza, spadek wód gruntowych, huraganowe wiatry, nawalne deszcze, gradobicia, w porze zimowej gołoledź, szadź i okiść, występowanie ruchów masowych (osuwiska).

Walory przyrodnicze

- W powiecie zlokalizowane są dwa Parki Krajobrazowe (Krzczonowski Park Krajobrazowy o największym obszarze, Kozłowiecki Park Krajobrazowy), cztery Obszary Chronionego Krajobrazu (Chodelski, Czerniejowski, Dolina Ciemięgi, Kozi Bór) i cztery rezerwy (Chmiel, Las Królewski, Olszanka, Podzamcze);
- W granicach dwóch gmin usytuowane są zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: jeden w gminie Konopnica, dwa w gminie Krzczonów;
- Wyznaczone są obszary wchodzące w skład systemu NATURA 2000;
- Lasy i grunty leśne położone w granicach powiatu lubelskiego stanowią 10,3 % całości obszaru.
- Udokumentowanych jest wiele złóż surowców mineralnych o znaczeniu lokalnym. Najliczniej reprezentowane są czwartorzędowe złoża kruszywa naturalnego.

Wod.- kan.

- Analizując % zwodociągowania gmin powiatu lubelskiego zdiagnozowano dobry poziom średniego wskaźnika – ponad 81%;
- Odnosząc się do poszczególnych JST – najkrótsza sieć wodociągowa występuje w gminie Wojciechów – 22%, w gminie Konopnica – 52%, w gminie Bełżyce 54%, pozostałe gminy to 70-100 %, z tego ponad 90 % wskaźnik odnotowuje 7 gmin (Borzechów, Bychawa, Garbów, Głusk, Jabłonna, Wólka, Zakrzew);
- Zdecydowanie niższy wskaźnik % dotyczy stopnia skanalizowania gmin – w trzech gminach sieć nie występuje (Borzechów, Wojciechów, Zakrzew), w dwóch w ilościach szczątkowych (Jabłonna, Wysokie), jedynie w dwóch gminach mieści się w przedziale 50-60% (Bełżyce, Wólka);
- Diagnoza potwierdza niewystarczający rozwój gospodarki ściekowej w stosunku do wodociągowej, co powoduje konflikt sanitarny, w szczególności na terenach, gdzie występuje znaczne zużycie wody.

Zagospodarowanie odpadów

- Gminy powiatu lubelskiego przynależą do 2 rejonów Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych: Centralnego i Południowo-Zachodniego;
- Wszystkie Gminy realizują zadania własne związane z odbiorem odpadów komunalnych m.in. poprzez prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, a także działania informacyjne o tematyce prawidłowej segregacji;
- Od 2016 r. odnotowano sukcesywny wzrost selektywnie zbieranych odpadów – ilość wzrosła o 93%, na który miał wpływ oprócz regulacji prawnych, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Osiem gmin powiatu lubelskiego (Bełżyce, Bychawa, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Krzczonów, Wojciechów, Wysokie, Zakrzew) należy do Celowego Związku Gmin Proekob, którego celem jest realizacja wspólnego zadania z zakresu gospodarki odpadami. Głównym zadaniem Celowego Związku jest budowa nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami.

Turystyka i rekreacja

- Atrakcyjność turystyczna powiatu lubelskiego wynika przede wszystkim z walorów środowiskowych, które wpisują się w coraz bardziej popularny trend turystyczny - miejsc spokojnych, mało uczęszczanych i nieodkrytych;
- Teren powiatu lubelskiego posiada bardzo duży potencjał rozwoju turystyki, który na dzień dzisiejszy nie jest w pełni wykorzystywany przede wszystkim z uwagi na słabo rozwiniętą sieć bazy noclegowej;
- Na terenie powiatu lubelskiego funkcjonują 24 obiekty noclegowe, oferujące łącznie 1004 miejsc noclegowych;
- W latach 2016-2019 wzrastała liczba miejsc noclegowych (o 281), została jednak zahamowana poprzez wystąpienie stanu epidemii COVID-19;
- Teren powiatu lubelskiego oplata długa sieć szlaków rowerowych o długości ponad 430 km;
- Koniecznymi do stworzenia elementami infrastruktury turystycznej są również kulturowe szlaki turystyczne, szlaki piesze, ścieżki rowerowe o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym, mogące stworzyć wspólną sieć kierującą ruchem turystycznym;
- Powiat Lubelski to miejsce, gdzie można spotkać skarby natury, pomniki przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary NATURA 2000, parki krajobrazowe, zabytki kultury;
- Najchętniej odwiedzanymi atrakcyjnymi turystycznie miejsc na terenie powiatu są: Muzeum w Pszczelej Woli, Multimedialna Izba Tradycji w Garbowie (MIT Garbów), Kuźnia Wojciechów, Muzeum Regionalne w Wojciechowie i Muzeum Kowalstwa, IM-Plantacja Sztuki „Pod Lipami”, Plantacja Żeń-Szeń Punkt Sprzedaży i Promocji: Sławomir Chmiel, Skansen maszyn i urządzeń rolniczych, Zagroda Piekarza, Dolina Bystrzycy, Park edukacyjno-rekreacyjny Owadolandia, Plantacja Lawendowe Wzgórze, Jezioro Boćki, ZOO Wojciechów, Zwierzyniec Park Rozrywki, Aeroklub Lubelski Lotnisko Sportowe w Radawcu.
- Rozwój sektora turystycznego stymuluje inne sektory gospodarki, powinien być priorytetem z punktu widzenia wspomagania rozwoju ekonomicznego;

Kultura

- Elementem wyróżniającym obszar powiatu jest bogactwo i zagęszczenie obiektów dworsko-pałacowych;
- Najpopularniejszą działalnością kulturalną są biblioteki publiczne;
- Na terenie powiatu lubelskiego funkcjonuje 56 bibliotek i filii publicznych funkcjonujących w każdej gminie powiatu, które posiadają księgozbiór liczący 501 813 wolumenów;
- Najwięcej mieszkańców przypada na placówki biblioteczne w gminach Głusk, Wólka i Konopnica, najmniej jest w gminach: Bychawa, Wysokie i Zakrzew;
- W latach 2016-2020 systematycznie rosła liczba mieszkańców przypadająca na jedną placówkę biblioteczną w gminach powiatu;
- Na terenie powiatu działa 12 domów kultury oraz 104 (dane za 2020 rok) koła (kluby);
- W latach 2016-2019 widoczny był znaczący trend organizacji imprez o zasięgu lokalnym jak dożynki, festyny dla dzieci, jak również imprezy o zasięgu ponadregionalnym: Dożynki Powiatowe, Festyn w Krainie Pierogów w Bychawie, Festiwal Kiszeniaki i Kwaszeniaki w Krzczonowie, Warsztaty Sztuki Kowalskiej w Wojciechowie, Jarmark Firlejowski w Dąbrowicy, czy też Rajd Zapory mjr. cc. Hieronima Dekutowskiego w Bełżycach;
- W 2020 r., w związku z pojawieniem się stanu epidemicznego, a następnie epidemii COVID-19 ilość imprez spadła o ponad 73%;
- Na terenie powiatu działa około 40 zespołów amatorskich, w tym zespoły śpiewacze, kapele ludowe, teatry oraz kabarety amatorskie.

Organizacje pozarządowe

- Na terenie powiatu lubelskiego działa obecnie około 400 organizacji pozarządowych o różnym charakterze zarówno kulturowym, sportowym jak i naukowo-technicznym (stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe oraz koła gospodyń wiejskich),

- Na terenie powiatu działają również organizacje pozarządowe (NGO) świadczące usługi nieodpłatnej pomocy prawnej,
- Zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizują ochotnicze straże pożarne - 148 na terenie całego powiatu, nad którymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej pieczę sprawuje w przypadku OSP Komendant powiatowy, miejskim Komendant Państwowej Straży Pożarnej właściwy ze względu na teren działania, natomiast w przypadku Związku OSP RP Komendant Główny PSP.

Przedsiębiorczość i rynek pracy

- Liczba osób pracujących w województwie lubelskim, według stanu na koniec 2020 r. wynosiła 454,9 tys.;
- Zgodnie z danymi statystycznymi w okresie 2015 - 2020 r. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu systematycznie się zwiększała, na koniec 2020 r. wyniosła 12 063 podmiotów;
- W wyniku analizy rodzaju prowadzonej działalności stwierdzono, że najwięcej firm zajmuje się handlem oraz naprawą pojazdów samochodowych – 2 818 podmiotów. Kolejną branżą było budownictwo – 2 254, za nią znajdowała się działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 1 176 podmiotów;
- Od 2015 r. do 2019 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia, obrazujący stosunek osób zawodowo czynnych do ogółu zarejestrowanych, Na koniec 2015 r. stopa bezrobocia w powiecie lubelskim wynosiła 10,1%, zaś w 2019 r - 5,7%. W wyniku pojawienia się w marcu 2020 r. epidemii COVID-19 nastąpiły niekorzystne zmiany na rynku pracy i odnotowano niewielki wzrost bezrobocia - 5,9%;
- Problemami dotyczącymi zatrudnienia i działalności gospodarczej przede wszystkim były kwestie ekonomiczne – zbyt niskie zarobki oferowane przez pracodawców;
- Średni poziom zarobków na terenie powiatu lubelskiego w porównaniu z miastem wojewódzkim i całym obszarem województwa lubelskiego w latach 2015-2020 był niższy niż w porównywanych jednostkach.

Edukacja

- W latach 2015-2020 następował systematyczny wzrost liczby dzieci w wieku do 3 lat i przedszkolnym. Pomimo znacznego wzrostu ww. liczby nastąpiło jedynie niewielkie zwiększenie ilości instytucji opieki nad najmłodszymi;
- Na terenie powiatu w ośmiu gminach (Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Niedrzwica Duża, Niemce, Wólka) prowadzonych jest 15 instytucji opiekuńczych dla najmłodszych (żłobki i kluby dziecięce);
- Na przestrzeni lat 2015-2020, w perspektywie całego powiatu liczba przedszkoli nieznacznie zwiększyła się (o 4 placówki), jednak w części gmin uległa zmniejszeniu;
- Szkolnictwo podstawowe: w 2020 r. na terenie powiatu lubelskiego znajdowały się 82 szkoły podstawowe;
- W związku z reformą edukacji i likwidacją gimnazjów nastąpił wzrost liczby uczniów szkół podstawowych. Liczba szkół podstawowych została jednak na podobnym poziomie;
- Na terenie powiatu funkcjonuje 6 szkół ponadpodstawowych, w których oferowane jest kształcenie urozmaicone tematycznie;
- W gminie Strzyżewice znajduje się Technikum Pszczelarskie, które jest jedyną tego typu placówką w skali Polski;
- Infrastrukturę edukacyjną uzupełniają trzy poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- Kształcenie specjalne na terenie powiatu lubelskiego jest realizowane przez trzy placówki publiczne (Zespół Szkół Specjalnych w Matczynie, Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze w Bystrzycy i w Załuczu).

Zasoby cyfrowe:

- Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich upowszechnianie jest jednym z głównych czynników postępu gospodarczego i cywilizacyjnego;
- Z momentem wybuchu pandemii wirusa SARS COVID 19, nastąpił znaczący postęp w wykorzystaniu technologii cyfrowych. Miarą cyfrowego społeczeństwa jest stale przybywająca liczba Profili Zaufanych, w latach 2011-2016 założono 400 tys. profili na dzień dzisiejszy Profilem Zaufanym posługuje się około piętnastu milionów osób;
- Skala wykorzystania e-usług jest wciąż nadal niska i wynika z niedostatecznego poziomu dostępu obywateli do publicznych informacji, zasobów i usług cyfrowych świadczonych przez administrację publiczną;
- Według danych GUS w 2020 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 90,4% gospodarstw domowych. Odsetek ten był wyższy o 3,7% niż w poprzednim roku. Poziom tego wskaźnika był zróżnicowany w zależności od typu gospodarstwa, stopnia urbanizacji, miejsca zamieszkania, regionu oraz wieku. Pomimo wzrostu wskaźnika uwagę należy zwrócić na fakt, iż część użytkowników korzysta z dostępu do sieci jedynie za pośrednictwem telefonów komórkowych, jednak słaby przepływ danych nie jest wystarczający do korzystania z Internetu np. podczas nauki zdalnej.

Zarządzanie i finanse

- Na terenie powiatu działają organizacje pozarządowe (NGO) świadczące usługi nieodpłatnej pomocy prawnej, uczniowskie kluby sportowe, kluby sportowe prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej, stowarzyszenia, fundacje;
- Zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizują: Państwowa Straż Pożarna oraz ochotnicze straże pożarne - 148 na terenie całego powiatu;
- Analiza informacji dochodów i wydatków pozwala stwierdzić jakie są możliwości finansowe w poszczególnych gminach;
- Jednym z istotnych wskaźników jest poziom dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Możemy zauważyć, iż w powiecie widoczny jest systematyczny wzrost dochodów. W porównaniu roku 2016 i 2020 najbardziej dynamiczny wzrost odnotowany jest w gminie Głusk, następnie w gminie Niedzwica Duża, Wólka i Jabłonna;
- W analizowanych latach 2016-2020 nastąpił również znaczny wzrost wskaźnika wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca (analogicznie jak wzrost dochodów);
- W większości badanych jednostek poziom dochodów jest wyższy od poniesionych wydatków. W dwóch gminach tendencja jest odwrotna (Bełżyce i Strzyżewice);
- W celu realizacji zadań strategicznych w każdej z gmin są uchwalone Strategie (w części z kończącym się okresem obowiązywania lub z zakończonym);
- W większości gmin uchwalony jest również plan zagospodarowania przestrzennego, na części obszaru – w gminie Konopnica; brak jest planu w gminach: Krzczonów, Wojciechów i Zakrzew;
- Na obszarze powiatu lubelskiego wyznaczono wiele terenów pod przyszłe inwestycje – nie wszystkie uzbrojone w niezbędne media; największe pod względem powierzchni tereny inwestycyjne zlokalizowane są w gminie Wólka i Głusk.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z narzędzi stosowanych do przeprowadzenia analizy strategicznej – zestawienie silnych i słabych stron oraz określenie szans i zagrożeń rozwojowych. Podstawą jej przeprowadzenia były wnioski wyciągnięte z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Zestawienie informacji dotyczących silnych i słabych stron JST powiatu lubelskiego oraz szans i zagrożeń jest pomocne przy określaniu Celów strategicznych i Priorytetów Rozwojowych do realizacji w perspektywie strategicznej.

Tabela 2 - Analiza SWOT - Społeczeństwo

Społeczeństwo	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Dodatnie saldo migracyjne - Na terenie wszystkich gmin znajdują się placówki POZ - W każdej z gmin powiatu znajduje się ośrodek pomocy społecznej - Dostęp do bibliotek mieszkańców wszystkich gmin - Bezpośredni wpływ mieszkańców na sprawy lokalne (poprzez władze lokalne) - Zachowanie walorów krajobrazowych przyciągających nowych mieszkańców - Organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych, będących okazją do spotkania osób zarządzających powiatem z mieszkańcami - Rozwijająca się współpraca między Gminami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zróżnicowany profil i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu lubelskiego skutkujący nierównomiernym tempem rozwoju powiatu - Postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym - Niewystarczająca liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych świadczących usługi dla dzieci i dorosłych o specjalnych potrzebach, a także placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego - Brak dziennych form wsparcia dla dzieci - brak centrów integracji społecznej, klubów integracji - Niedostateczna liczba miejsc świadczenia wsparcia dla dzieci/młodzieży ze szczególnymi potrzebami i seniorów - Niski poziom identyfikacji mieszkańców z powiatem - Centralizacja placówek ochrony zdrowia i ośrodków wsparcia w gminach miejskich oraz występujące duże zróżnicowanie terytorialne ma wpływ na dostępność do ich usług - Brak współpracy NGO z JST w zakresie wspólnych przedsięwzięć/realizacji projektów - Niewystarczająco rozwinięty transport zbiorowy pomiędzy gminami powiatu utrudniający dostęp do oświaty/kultury na terenie powiatu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Napływ nowych mieszkańców do gmin powiatu lubelskiego wspomagany zapewnieniem udogodnień infrastrukturalnych zachowując jednocześnie walory krajobrazowe - Asymilacja osób osiedlających się na terenie powiatu lubelskiego (włączanie się w sprawy lokalne) - Poprawa dostępu do usług opiekuńczych i świadczenie form wsparcia w miejscu zamieszkania - Rozbudowana sieć placówek edukacyjnych w otoczeniu i sąsiedztwie powiatu - Rozbudowana sieć placówek służby i ochrony zdrowia w otoczeniu powiatu - Poprawa jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami, poprzez wzrost świadomości społeczeństwa na temat ich potrzeb - Konieczność uwzględnienia zmieniających się potrzeb mieszkańców, w tym wypracowania polityki senioralnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenie przyszłym wysokim obciążeniem demograficznym wynikającym ze starzenia się społeczeństwa (brak rozwiązań w zakresie leczenia geriatrycznego) - Odpływ osób młodych związany z migracją zawodową i edukacyjną - Ujemny przyrost naturalny - Narastające problemy społeczne poprzez brak placówek i niewystarczająca liczba miejsc opieki zdrowotnej i społecznej, - Ograniczony dostęp do usług medycznych poprzez skupienie specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz placówek opieki społecznej w Lublinie i w mniejszych ośrodkach miejskich - Nieprzewidywalna sytuacja epidemiologiczna na świecie i w kraju

Tabela 3 - Analiza SWOT - Gospodarka

Gospodarka i edukacja	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Rosnąca liczba osób pracujących z terenu powiatu - Spadająca liczba bezrobotnych (za wyjątkiem niewielkiego wzrostu w 2020 r. w związku z pojawieniem się epidemii COVID-19) - Systematycznie zwiększająca się liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu - Bliskość Lublina ze względu na funkcjonowanie uczelnie zlokalizowane na jego terenie umożliwia pozyskanie kadr posiadających specjalistyczne wykształcenie - Dość wysoki ogólny poziom zwodociągowania powiatu - Sukcesywny wzrost selektywnej zbiórki odpadów - Technikum Pszczelarskie w gminie Strzyżewice, które jest jedyną tego typu placówką w skali Polski i oferuje wyjątkowe kierunki kształcenia - Urozmaicona oferta edukacyjna w szkołach ponadpodstawowych z terenu powiatu - Wzrost liczby uczniów w przedszkolach, szkołach podstawowych - Potencjał do rozwoju turystyki weekendowej z walorami środowiskowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - Zbyt niskie zarobki oferowane przez pracodawców - Odptyw wykwalifikowanej kadry poza granice powiatu lubelskiego (w dużej mierze do sąsiedniego Lublina) - Brak wystarczającego rozwoju ofert firm ze względu na bliskość Lublina - szczególnie w zakresie oferty turystycznej, noclegowej, gastronomicznej i usług finansowych - Brak średnich i dużych przedsiębiorców, występowanie głównie mikroprzedsiębiorstw - Niska dostępność terenów inwestycyjnych - Niski poziom skanalizowania gmin - Niedostateczny poziom współdziałania pomiędzy gminami dot. zagospodarowania odpadów i kampanii edukacyjnej nt. selektywnej zbiórki odpadów, - Systematyczny wzrost ilości wytworzonych odpadów zmieszanych - Brak nowoczesnej bazy nauczania w zakresie kształcenia zawodowego dla osób z dysfunkcjami - Przeszarżała lub niewystarczająca infrastruktura oświatowa - Niedostatecznie rozwinięty transport pasażerski między gminami powiatu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość rozwoju gospodarczego w oparciu o kapitał społeczny mieszkańców powiatu, - Rozwój przedsiębiorstw w innowacyjnych dziedzinach gospodarki - Wzrost konkurencyjności regionu poprzez pozyskanie nowych inwestycji i stworzenie nowych miejsc pracy – potencjał w postaci stworzenia m.in. Green Human Space - Możliwość wykorzystania potencjału rolniczego np. poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego do promowania marki regionalnej/produktu regionalnego - Współpraca przedsiębiorców ze szkołami powiatu - Rozwój unikatowych, nowych kierunków w szkołach zawodowych/technicznych - Prowadzenie powiatowej polityki śmieciowej służącej optymalizacji kosztów, wymianie doświadczeń - Wykorzystanie potencjału turystyczno-wypoczynkowego wynikającego z zasobów środowiskowych - agroturystyka - Możliwość rozwoju turystyki rowerowej poprzez promocję istniejących rowerowych szlaków i budowę ścieżek 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak odpowiednio dostosowanych do potrzeb inwestorów terenów inwestycyjnych - Niewystarczające wsparcie mieszkańców związane z dynamicznie postępującymi zmianami na rynku pracy wynikającymi z postępującej globalizacji, metropolizacji i cyfryzacji gospodarki - Mało atrakcyjny lokalny rynek pracy powodujący przemieszczanie się kapitału ludzkiego poza powiat - Występowanie nielegalnego procederu pozbywania się nieczystości w wyniku niskiego poziomu skanalizowania gmin - Brak wspólnej strategii turystycznej powiatu, szczególnie dla turystyki weekendowej, agroturystyki i rekreacji - Negatywny wpływ skutków stanu epidemicznego na sytuację podmiotów gospodarczych, w tym na branżę turystyczną

Tabela 4 - Analiza SWOT - Przestrzeń i środowisko

Przestrzeń i środowisko	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Występowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych - Niski poziom uprzemysłowienia powiatu i zanieczyszczenia środowiska - Bliskość przejść granicznych z Białorusią i Ukrainą - Dobre położenie logistyczne - Wzrost znaczenia transportu rowerowego jako alternatywnego środka lokomocji - Wdrożone systemy selektywnej zbiórki odpadów komunalnych we wszystkich gminach powiatu - Korzystne warunki ze względu na ukształtowanie terenu do wykorzystania OZE - Rosnąca świadomość ekologiczna w społeczeństwie - Inwestycje gospodarstw domowych w alternatywne źródła energii OZE i działania proekologiczne związane z gospodarką wodną i gospodarką odpadami - Duża dostępność programów wspierających zastosowanie OZE 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaawansowana degradacja obszarów zieleni i dolin rzecznych - Niedostateczny poziom wykorzystania OZE - Niewielka ilość terenów zielonych przeznaczonych pod rekreację - Problem niskiej emisji związanej głównie z opalaniem indywidualnych palenisk paliwami stałymi o niskiej jakości - Powstawanie „dzikich” wysypisk śmieci na terenie powiatu - Ograniczony dostęp do transportu zbiorowego na obszarach wiejskich - Brak dostatecznego zintegrowania pomiędzy różnymi środkami transportu, który pozwoli na zmianę środka transportu z indywidualnego na zbiorowy - Niski poziom małej retencji - Brak ciągłości planowania przestrzennego w zakresie funkcji w gminach powiatu - Niedostateczna współpraca gmin powiatu w zakresie rozwoju przestrzennego - Słaby stan nawierzchni dróg i infrastruktury drogowej – niewystarczająca ilość bezpiecznych przejść, wysepek, energooszczędnego oświetlenia drogowego, chodników, wiat i zatok przystankowych - Brak spójnego systemu ścieżek rowerowych i systemu wypożyczania rowerów - Brak obwodnic w miejscowościach na obszarze powiatu, - Brak obwodnicy południowej Lublina
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość finansowania działań środowiskowych ze środków zewnętrznych - Zwiększenie pokrycia powierzchni gmin powiatu planami zagospodarowania przestrzennego - Wypracowanie i wdrożenie wspólnych standardów zagospodarowania przestrzennego - Poprawa dostępności transportu publicznego poprzez łączenie różnych środków transportu - Realizacja Planów Gospodarki Niskoemisyjnej w gminach powiatu - Modernizacja ważnych szlaków komunikacyjnych łączących poszczególne gminy powiatu pomiędzy sobą i Lublinem, w szczególności infrastruktury drogowej - Wykorzystanie potencjału w postaci zasobów naturalnych jako bazy dla turystyki - Inwestycja w połączone ścieżki rowerowe jako alternatywa transportu i możliwości uprawiania turystyki, - Budowa południowej obwodnicy miasta Lublin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zanieczyszczenie powietrza z powodu niskiej emisji - Zanieczyszczenie środowiska (m.in. gleb i wód) poprzez „dzikie” wysypiska śmieci - Ograniczenia prawne i instytucjonalne samorządu szczebla powiatowego w zakresie możliwości pomocy osobom dotkniętym ubóstwem energetycznym - Brak wspólnej polityki przestrzennej na terenie powiatu oraz brak spójności powiązań z miastem Lublin - Zahamowanie rozwoju powiatu poprzez brak nowoczesnej infrastruktury drogowej w tym dróg szybkiego ruchu - Ograniczony transport publiczny jako mało atrakcyjna forma przemieszczania się mieszkańców

7. Plan strategiczny

Planowanie strategiczne to proces opierający się na przeprowadzonych działaniach diagnostycznych, które mają na celu wskazanie aktualnych i przyszłych mocnych stron oraz rozwojowych obszarów terenu obejmującego powiat lubelski, jego potencjału i ewentualnych zagrożeń. Samo planowanie strategiczne ma na celu stworzenie długofalowego planu ukierunkowanego na określanie i realizację celów. Na podstawie opracowanej analizy SWOT sformułowano i określono Wizję Rozwoju, która jest oczywistym celem głównym. Wizja przedstawia obraz obszaru jednostek samorządu terytorialnego tworzącego dzisiejszy Powiat Lubelski, który będzie realizowany przy pomocy zapisów niniejszego dokumentu. Sama w sobie wizja ma odzwierciedlenie w kolejnym poziomie wdrożeniowym, czyli w określonych Celach Strategicznych. Cele Strategiczne wskazują Kierunki Działań w realizacji założonej Wizji Rozwoju i mają charakter długofalowy. Doprecyzowujące i uszczegóławiające Priorytety Rozwojowe będą realizowane w krótszych okresach i są narzędziami i sposobami realizacji Celów Strategicznych. Ostatnia część obejmująca program strategiczny to określone Kierunki Działań, które docelowo mają służyć realizacji założonych celów i to one są podstawą wdrażania Strategii.

Wizja Rozwoju

Wizja określa obraz dla obszaru w perspektywie czasu, w niniejszym wypadku wizja określona została do 2030 roku. Stanowi ona pożądaną i docelową stan jednostek samorządowych tworzących powiat lubelski, do którego dążą interesariusze strategii rozwoju, określając realizację celów przy założeniu odpowiednich warunków zarówno tych wewnętrznych, jak również tych zewnętrznych. Wizja obszaru określona została w sposób opisowy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dlatego też, można stwierdzić, że wizja rozwoju stanowi cel nadrzędny, który zawiera w sobie pozostałe cele określone w strategii. Zgodnie z założeniami strategia spełnia zadania związane z inspirowaniem i jednoczeniem Partnerów wokół wspólnej idei. Wizja obszaru została przedstawiona w sposób opisowy i skupia się na najważniejszych elementach rozwoju obszaru obejmującego obecny kształt powiatu lubelskiego:

Wizja do 2030 roku

Powiat Lubelski wykorzystuje swoje położenie w sąsiedztwie stolicy miasta wojewódzkiego – Lublin, zapewniając możliwie jak najwyższy poziom i standard życia.

Dotychczasowi i nowi mieszkańcy tworzą zintegrowaną społeczność, która aktywnie włącza się w lokalne życie. Mieszkańcy mają możliwość rozwoju zawodowego dzięki dostępności do wielu miejsc pracy, szczególnie w innowacyjnych gałęziach gospodarki. Potrzeby mieszkańców zaspokajane są dzięki możliwości korzystania z wysokiej jakości usług: publicznych, zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych i administracyjnych.

Szczególnie promowane są postawy proekologiczne pozwalające na zapewnienie bezpieczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu oraz niwelację zanieczyszczeń środowiska.

Istniejąca infrastruktura komunikacji publicznej umożliwi dogodnie poruszanie się po terenie powiatu, a także na komfortowy dojazd do Lublina powodując ograniczenie ruchu samochodowego.

Obszar powiatu rozwija się gospodarczo i infrastrukturalnie zgodnie z założeniami gospodarki niskoemisyjnej. Zwiększona zostanie rola turystyki weekendowej, wykorzystująca walory przyrodnicze i kulturowe powiatu.

Dzięki dobrej współpracy samorządów gminnych w zakresie planowania przestrzennego zachowane zostaną cenne wartości przyrodnicze i krajobrazowe.

Misja

Misja to wyrażenie w ogólny sposób celu nadrzędnego służącego realizacji wizji. Rolą misji jest określenie kierunku działania poprzez zdefiniowanie jego granic, w których zawarto wszystkie wybory strategiczne i działania, sankcjonowanie działań, czyli przekazanie wszystkim zainteresowanym komunikatu o zakresie i sposobie działania oraz motywowanie do wspólnego działania.

Misja do 2030 roku

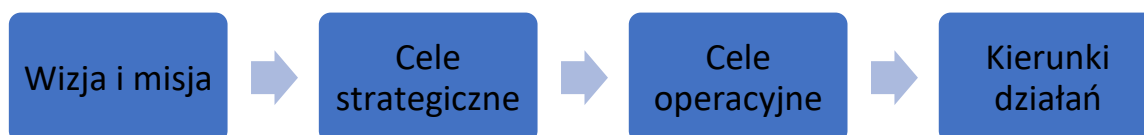
Obszar Powiatu Lubelskiego w 2030 roku to miejsce, gdzie rozwija się innowacyjna gospodarka i turystyka oparta na istniejących zasobach przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego, zapewniające mieszkańcom wysoką jakość i standard życia poprzez dostęp do infrastruktury i usług publicznych oraz czystego środowiska.

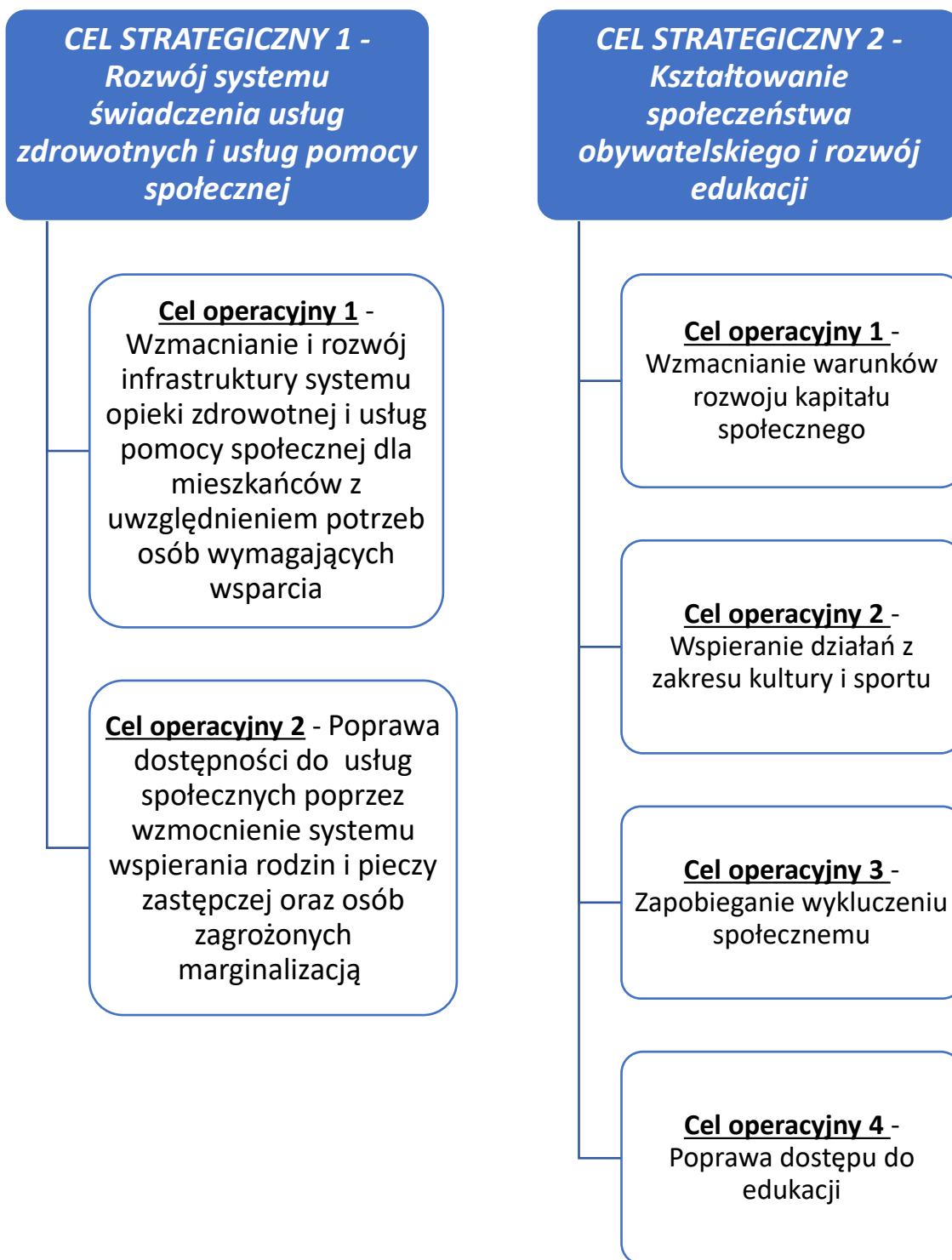
8. Cele Strategiczne i Operacyjne

Powyżej wskazana wizja jest rozumiana jako efekt docelowy interwencji w ramach realizacji "Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA", jak również misja określająca główny kierunek rozwoju. Dla właściwej i skutecznej realizacji zakładanej wizji i misji, istotnym jest określenie celów strategicznych. Cele te winny być wybrane tak, aby umożliwić wdrożenie kierunków działań mających na celu wyeliminowanie lub ograniczenie negatywnych zjawisk, które zostały zidentyfikowane w diagnozie i analizie SWOT. W tym celu należy wykorzystać zidentyfikowane potencjały, które będą przeciwdziałały negatywnym zjawiskom. Wizja i misja określona w niniejszej strategii definiuje podporządkowane cele strategiczne oraz odpowiadające im cele operacyjne i kierunki działań.

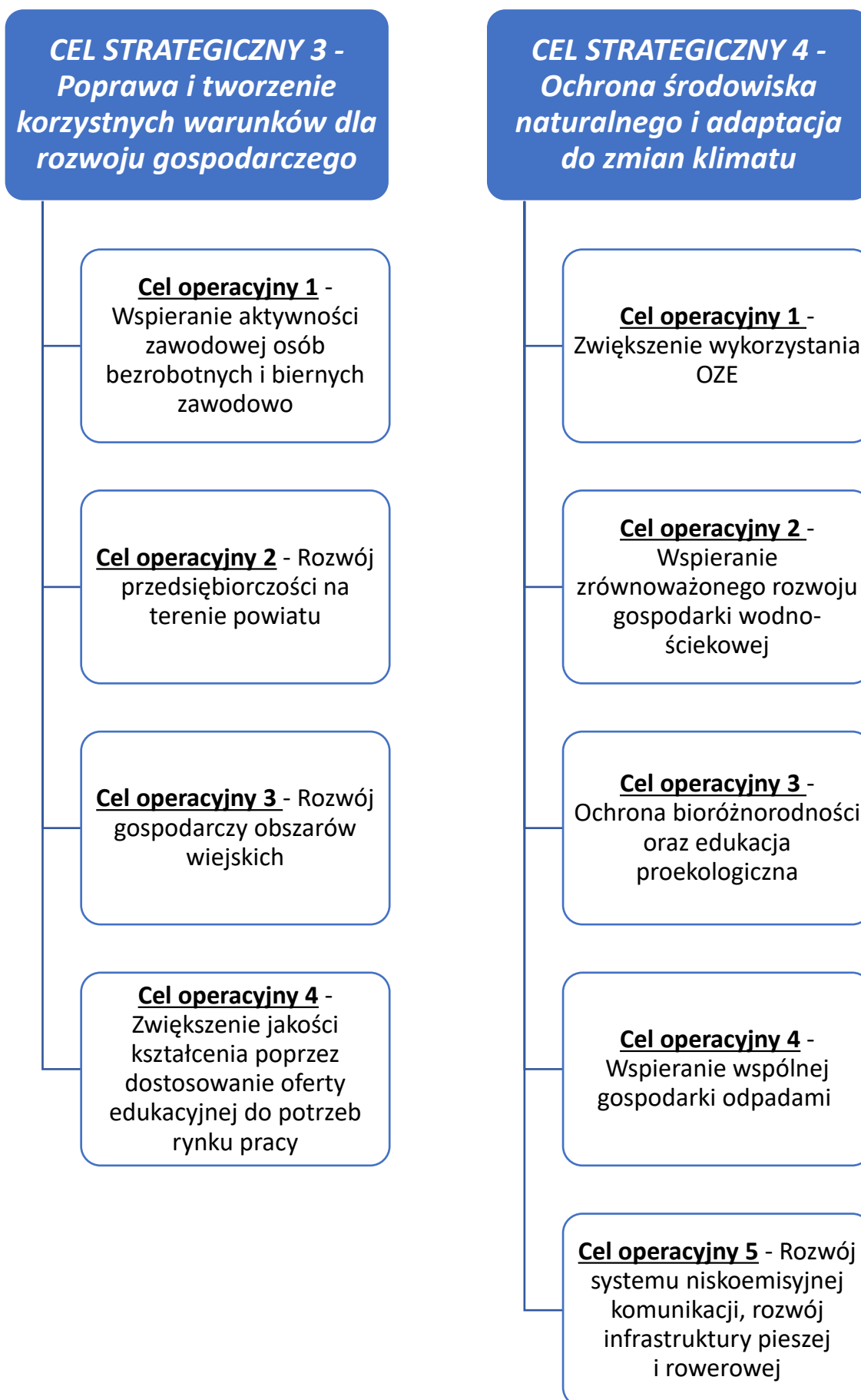
Ryc. 3 - Cele Strategiczne i Operacyjne

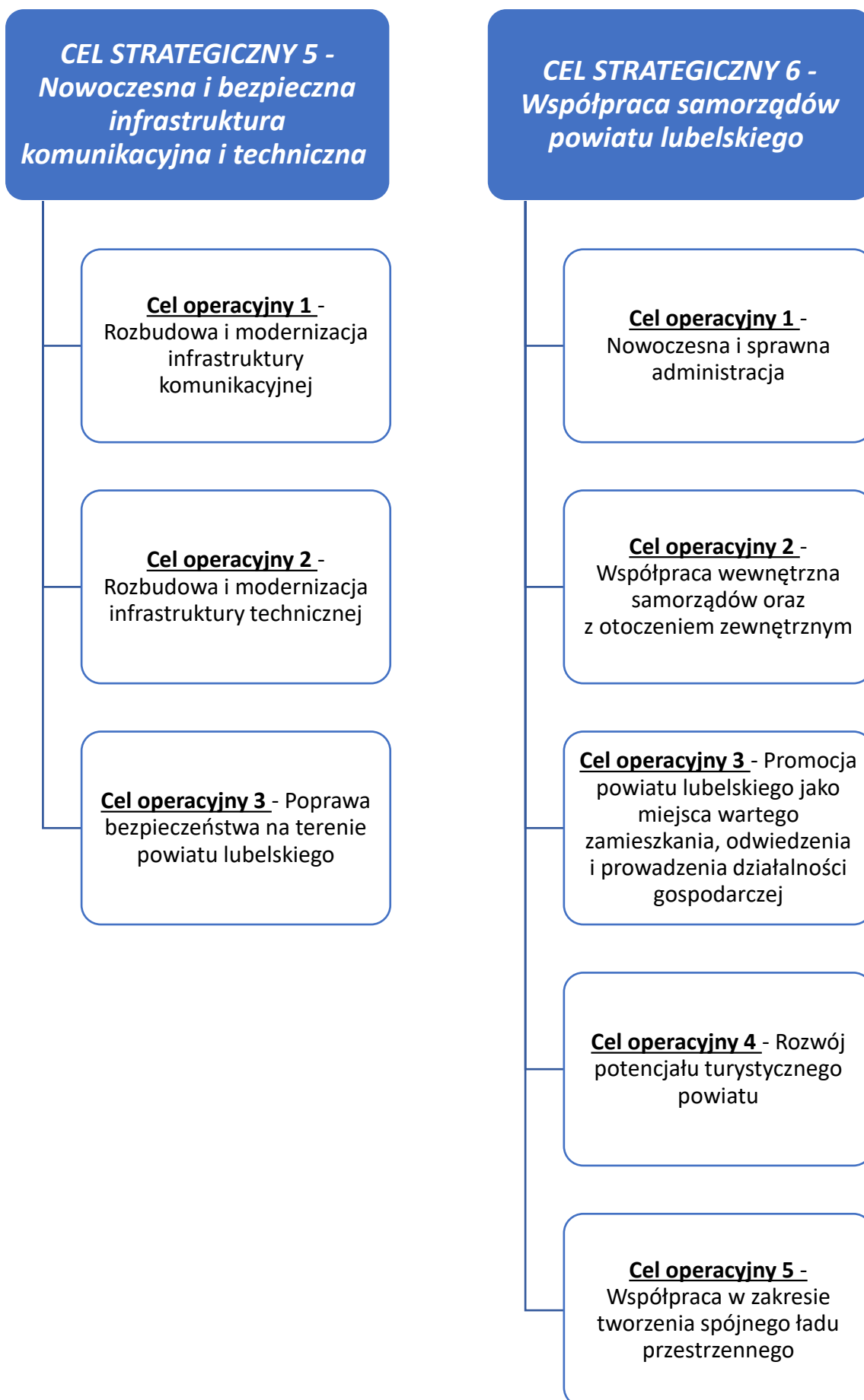

W trakcie prac nad Strategią określono sześć celów strategicznych, są one komplementarne względem siebie i stanowią odpowiedź na zdefiniowane problemy zidentyfikowane podczas opracowywania diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA.

9. Kierunki działań Strategii Rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA

Kolejnym etapem wdrażania Strategii jest określenie zakresu działań niezbędnych do osiągnięcia założeń strategicznych. Dla osiągnięcia wytyczonych celów niezbędna jest dobra współpraca samorządów tworzących obecny powiat lubelski oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Jedynie zintegrowane działania w obszarach wymagających interwencji pozwolą na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Priorytety zostały wyznaczone w oparciu o diagnozę i badanie potrzeb, analizę SWOT i konsultacje z partnerami Porozumienia „BYSTRZYCA”, możliwości finansowe oraz oczekiwania i rekomendacje samorządów gminnych powiatu lubelskiego.

Wyróżniono sześć celów strategicznych, które są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na problemy zidentyfikowane podczas przygotowania diagnozy powiatu lubelskiego.

Tabela 5 - Kierunki działań strategii jednostek samorządu terytorialnego Porozumienia Partnerskiego Bystrzyca

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Rozwój systemu świadczenia usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej	1.1. Wzmacnianie i rozwój infrastruktury systemu opieki zdrowotnej i usług pomocy społecznej dla mieszkańców z uwzględnieniem potrzeb osób wymagających wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępu do opieki zdrowotnej i modernizacja istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia - modernizacja, adaptacja, zakup wyposażenia oraz poprawa istniejącej infrastruktury niezbędnej do świadczenia wsparcia w miejscu zamieszkania, dla osób wymagających opieki, - budowa, dostosowanie, rozbudowa istniejących zasobów, zakup wyposażenia dla placówek zapewniających całodobową lub dzienną opiekę osobom ze szczególnymi potrzebami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, - tworzenie, adaptacja, modernizacja ośrodków dziennego pobytu seniorów z rehabilitacją, opieką lekarską oraz aktywizacją, - organizacja warsztatów i zajęć dla seniorów, - rozwój usług opiekuńczych dla seniorów w tym “opieka wytchnieniowa” i teleporady, - rozwój usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób ze szczególnymi potrzebami,

		<ul style="list-style-type: none"> - działania profilaktyczne z zakresu chorób cywilizacyjnych (min. Otyłość, cukrzyca, miażdżyca, nowotwory, alergie i inne) - promowanie zdrowego stylu życia, - wsparcie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej, - poprawa dostępności usług wsparcia psychologicznego dla mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb młodzieży i dzieci.
	<p>1.2. Poprawa dostępności do usług społecznych poprzez wzmocnienie systemu wspierania rodzin i pieczy zastępczej oraz osób zagrożonych marginalizacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa w miejscu zamieszkania, - zapewnienie pieczy i fachowych usług dostosowanych do potrzeb osób dorosłych, świadczonych w formach dziennych i całodobowych w centrach opiekuńczo-mieszkalnych, - organizowanie i prowadzenie zajęć mających na celu nabycie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, - budowa i rozbudowa istniejącej infrastruktury (mieszkania/lokale) wykorzystywanej w ramach mieszkań socjalnych, - budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury oraz zakup wyposażenia dla placówek mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym i chronionym (w uzasadnionych przypadkach także zakup lokali mieszkalnych na przedmiotowe cele), - wspieranie i promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej, - realizacja programów na rzecz rodziny i systemu pieczy zastępczej, - budowa centrum integracji społecznej, - wspieranie lub powierzanie realizacji zadań publicznych z zakresu pieczy zastępczej podmiotom działającym w sferze pożytku publicznego.

<p>2. Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwój kształcenia</p>	<p>2.1. Wzmacnianie warunków rozwoju kapitału społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzmacnianie poczucia tożsamości terytorialnej, kulturowej i społecznej mieszkańców powiatu, - wspieranie inicjatyw lokalnych, - wspieranie inicjatyw z zakresu integracji, - tworzenie, adaptacja, modernizacja istniejących miejsc spotkań dla mieszkańców powiatu w celu wzmacniania integracji lokalnej, - organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym dla odmiennych grup wiekowych, w różnych obszarach mających na celu rozwój i upowszechnianie kultury, sportu i nauki, - wspieranie działalności organizacji pozarządowych i społecznych działających na rzecz mieszkańców powiatu lubelskiego w zakresie pozyskiwania przez nie zewnętrznych źródeł finansowania, - współpraca władz Gmin i Powiatu z instytucjami pozarządowymi, - włączenie różnych grup społecznych w proces opiniowania i inicjowania działań samorządów tworzących powiat lubelski w celu wzmocnienia przynależności lokalnej.
	<p>2.2. Upowszechnianie i wspieranie działań z zakresu kultury i sportu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie działalności kulturalnej prowadzonej przez organizacje pozarządowe i społeczne, placówki oświatowe, gminne ośrodki kultury czy biblioteki, - przebudowa, budowa infrastruktury związanej z kulturą, - budowa, rozbudowa, przebudowa, remonty świetlic wiejskich wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia, - wspieranie działalności sportowej prowadzonej przez organizacje pozarządowe i społeczne, placówki oświatowe, - budowa, modernizacja, rozwój i utrzymanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie powiatu,

		<ul style="list-style-type: none"> - organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych i wydarzeń społeczno-kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, - promowanie aktywności fizycznej oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu lubelskiego poprzez organizację wydarzeń o charakterze sportowym i edukacyjnym, - rozpowszechnianie informacji o wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych poprzez lokalne media oraz social media, - ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona i rewaloryzacja zabytków, - promocja dziedzictwa kulturowego obszaru powiatu lubelskiego poprzez działania edukacyjne w szkołach, wydanie przewodników i ulotek informacyjnych, - wspieranie działalności kulturalnej lokalnych twórców, - wspieranie lub powierzanie realizacji zadań publicznych podmiotom działającym w sferze pożytku publicznego np. organizacjom pozarządowym, - tworzenie, modernizacja, dostosowanie atrakcyjnych turystycznie przestrzeni rekreacyjnych i wypoczynkowych z wykorzystaniem naturalnych walorów przyrodniczych z małą infrastrukturą, - zagospodarowanie terenu dolin rzecznych na cele społeczno-rekreacyjne, - tworzenie ścieżek i szlaków edukacyjnych. Integracja istniejących miejsc tak aby stanowiły szlaki tematyczne - rozwijanie inicjatyw związanych z kulturą i sportem w ramach infrastruktury Green Human Space w Pszczeliej Woli
--	--	---

	<p>2.3. Zapobieganie wykluczeniu społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie inicjatyw i działań na rzecz wyrównywania szans, integracji społecznej, - realizacja działań mających na celu kształtowanie polityki senioralnej, - pobudzenie aktywności kulturalnej, społecznej i sportowej wśród osób starszych, - realizacja programów aktywizujących skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, - realizacja programów ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach, - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, szkołami, ośrodkami kultury oraz organizacjami pozarządowymi i społecznymi w celu integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
	<p>2.4. Poprawa dostępu do edukacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, modernizacja, dostosowanie, wyposażenie żłobków i placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3, - tworzenie, modernizacja, wyposażenie świetlic dla dzieci i młodzieży, - organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych prowadzonych przez gminy, - inwestycje w wysokiej jakości szkolnictwo zawodowe zintegrowane z potrzebami rynku pracy, - aktywizacja współpracy szkół i placówek oświatowych powiatu z lokalnym biznesem, uczelniami i innymi jednostkami samorządowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy - tworzenie nowych kierunków nauczania dopasowanych do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, - doposażenie i uzupełnienie infrastruktury szkół z obszaru powiatu lubelskiego dopasowanego do nowoczesnych metod szkolenia,

		<ul style="list-style-type: none"> - organizacja szkoleń specjalistycznych dla uczniów i nauczycieli szkół z obszaru powiatu lubelskiego, - wdrożenie zajęć, warsztatów szkolnych dla dzieci i młodzieży z metod uczenia się, technik rozwojowych, podstaw psychologii, podstaw przedsiębiorczości, - budowa, rozbudowa, przebudowa, adaptacja i modernizacja obiektów na potrzeby prowadzenia działalności edukacji przedszkolnej i szkolnej, - budowa i modernizacja istniejącego zaplecza - np. place zabaw dla dzieci, zakup niezbędnego wyposażenia gwarantującego wysoką jakość kształcenia z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, - zapewnienie rozwiązań umożliwiających realizację zadań edukacyjnych w systemie on-line, podniesienie jakości systemu zdalnego nauczania m.in. skuteczne wykorzystywanie dostępu do szybkiego szerokopasmowego Internetu, wyposażenie w niezbędny sprzęt - zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu wśród dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i z ubogich rodzin, - organizacja zajęć edukacyjnych i specjalistycznych wyrównujących szanse dzieci w zakresie zdiagnozowanych deficytów oraz wyrównujące szanse edukacyjne dzieci i młodzieży, - wspieranie młodzieży szczególnie uzdolnionej ze szkół powiatu lubelskiego, - organizacja powstania Green Human Space w Pszczelej Woli z elementami związanymi z nauką i edukacją we współpracy z uczelniami wyższymi. - realizacja i wspieranie projektów na rzecz poprawy jakości edukacji w szkołach i placówkach oświatowych powiatu jako kontynuacja podjętych działań.
--	--	--

<p>3. Wspieranie i tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego</p>	<p>3.1. Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja osób biernych zawodowo z terenu powiatu lubelskiego poprzez organizację szkoleń z zakresu doradztwa zawodowego i organizację staży zawodowych, jak również szkoleń zawodowych dla osób trwale bezrobotnych przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy we wskazanym zakresie, - współpraca i wsparcie lokalnych pracodawców w tworzeniu miejsc pracy i poprawy kompetencji pracowników, - współpraca z przedsiębiorcami i jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia i rozwoju rynku pracy, - promocja firm z terenu powiatu lubelskiego w zakresie dostępnych miejsc pracy, - wsparcie projektów na rzecz osób wykluczonych zawodowo lub długotrwale bezrobotnych.
	<p>3.2. Rozwój przedsiębiorczości na terenie powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez stworzenie wspólnej przestrzeni dla biznesu, nauki i mieszkańców m.in. poprzez realizację projektów związanych z budową Green Human Space w Pszczelej Woli, oraz współpraca przy przygotowanie terenów inwestycyjnych na terenie powiatu, - organizacja miejsc na centra przedsiębiorczości (budowa, adaptacja, modernizacja) wraz z niezbędnym wyposażeniem, - ułatwianie dostępu do informacji o środkach finansowych oraz możliwościach ich wykorzystania dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, zachęcenie przedsiębiorców do korzystania z istniejących form wsparcia, - korzystanie z dobrych praktyk i wzorców przedsiębiorczych już istniejących i dobrze prosperujących firm, - zachęcenie do tworzenia i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na terenie powiatu lubelskiego w branżach rozwojowych

		<p>np.: turystyka i rekreacja, przetwórstwo rolno-spożywcze, handel, branża motoryzacyjna i maszynowa oraz logistyczna, branża budowlana, medyczna, usługi fryzjersko kosmetyczne.</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, izbami gospodarczymi, startupami, uczelniami w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości i innowacji, - edukacja przedsiębiorcza wraz z podnoszeniem kwalifikacji mieszkańców mająca na celu podjęcie działań w zakresie podjęcia własnej działalności gospodarczej, - wykorzystanie posiadanych zasobów rynku produktów lokalnych w celu ożywienia lokalnej sieci drobnych dostawców, - ułatwienia i pomoc w załatwianiu spraw administracyjnych, - promowanie lokalnych produktów w celu ułatwienie lokalnym producentom możliwości sprzedaży swoich wyrobów.
	<p>3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcenie lokalnych producentów poprzez promocję wytwarzania produktów rolniczych ze szczególnym naciskiem na produkty rolnictwa ekologicznego i produktu lokalnego, - promocja produktów i potraw lokalnych z powiatu lubelskiego poprzez organizację "festiwali" produktów lokalnych i ekologicznych, - działania w zakresie promowania i wspierania sektora rolniczego powiatu lubelskiego jako rynku dobrej jakości produktu, jak również możliwego rynku pracy dla obcokrajowców, - przeprowadzenie badania rynku lokalnych producentów rolnych w celu inwentaryzacji lokalnych produktów, a następnie stworzenia bazy w celu ułatwienia dostępności i identyfikacji dla producentów i nabywców.

	<p>3.4 Zwiększenie jakości kształcenia poprzez dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie edukacji rolniczej w jednostkach edukacyjnych prowadzonych przez powiat lubelski w celu zachęcenia młodzieży do podejmowania nowoczesnych, ekologicznych form upraw i hodowli, - współpraca placówek oświatowych z lokalnymi przedsiębiorstwami, uczelniami wyższymi i innymi jednostkami w celu dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, - realizacja i wspieranie projektów na rzecz poprawy jakości edukacji w szkołach i placówkach oświatowych, - podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli, - wymiana zagraniczna młodzieży, - tworzenie nowych kierunków kształcenia zgodnych z aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy w placówkach oświatowych, - rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół, - wspieranie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, - rozwój form pozalekcyjnych form edukacji, - organizacja i rozwój nowoczesnych form i metod kształcenia m.in. różnych form edukacji zdalnej, - rozwój kompetencji kluczowych uczniów.
<p>4. Ochrona środowiska naturalnego</p>	<p>4.1 Zwiększenie wykorzystania OZE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje i projekty w zakresie modernizacji, budowy instalacji wykorzystujących OZE w tym instalacji fotowoltaicznych, paneli solarnych, pomp ciepła i innych, - budowa magazynów energii, - promocja budowy budynków i obiektów wykorzystujących OZE, - budowa instalacji do produkcji biopaliw oraz skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła ze źródeł odnawialnych,

		<p>-wspólne działania samorządów w ramach klastra energetycznego,</p> <p>- budowa obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (m.in. z wykorzystaniem fotowoltaicznych szyb zespolonych).</p>
	4.2 Wspieranie zrównoważonego rozwoju gospodarki wodno-ściekowej	<p>- inwestycje w zielono-niebieską infrastrukturę,</p> <p>- budowa, modernizacja sieci kanalizacyjnych oraz budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków,</p> <p>- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,</p> <p>- zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków i przydomowych oczyszczalni,</p> <p>- budowa zbiorników retencyjnych,</p> <p>- budowa przydomowych zbiorników retencyjnych,</p> <p>- budowa, modernizacja systemów odprowadzających opady atmosferyczne,</p> <p>- budowa, modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę z uwzględnieniem ujęcia, uzdatniania oraz przesyłu wody.</p>
	4.3 Ochrona bioróżnorodności oraz edukacja proekologiczna	<p>- wspieranie i promocja proekologicznych rozwiązań, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymiana pieców wykorzystujących paliwo węglowe na ekologiczne źródła, ● inwestycje w instalacje fotowoltaiczne, ● inwestycje w instalacje solarne, ● inwestycje w pompy ciepła, ● budowa urządzeń magazynowania energii, ● budowa stacji ładowania pojazdów, <p>- promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez różnego rodzaju akcje, edukację w szkołach,</p> <p>- zintegrowanie działań na rzecz zadań publicznych w zakresie ochrony środowiska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - niwelowanie negatywnego wpływu różnego rodzaju inwestycji na środowisko poprzez opracowywanie rozwiązań prośrodowiskowych i proekologicznych m.in. przez tworzenie korytarzy ekologicznych czy barier energochłonnych, - ograniczenie ponadnormatywnego poziomu hałasu, - wspieranie i promocja działań związanych ze zwiększeniem retencji wód, - działania mające na celu utrzymanie i ochronę istniejącego drzewostanu, - nadzór nad stanem zasobów leśnych, - ochrona, przywrócenie różnorodności środowiska naturalnego, - zwiększenie udziału powierzchni terenów zielonych jak również zwiększanie udziału powierzchni obszarów chronionych, - działania edukacyjne w zakresie ochrony jakości powietrza poprzez promowanie OZE, - wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć promujących transport niskoemisyjny.
	<p>4.4. Wspieranie wspólnej gospodarki odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie spójnego systemu wywozu śmieci, - budowa, modernizacja, rozbudowa PSZOK, - inwestycje promujące recycling, - edukacja mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie odpowiedniego gospodarowania odpadami, - likwidacja dzikich wysypisk śmieci, - inwestycje w zakresie budowy miejsc zagospodarowania odpadów organicznych umożliwiających ich ponowne wykorzystanie lub przetwarzanie.

	<p>4.5. Rozwój systemu niskoemisyjnej komunikacji, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i wyznaczenie ścieżek i dróg rowerowych, - działania zmierzające do likwidacji wykluczenia komunikacyjnego np. poprzez wspólne inwestowanie komunikacji autobusowej pomiędzy miejscowościami gmin powiatu lubelskiego oraz z miastem Lublin, - stworzenie powiatowego systemu komunikacji publicznej - zapewnienie dojazdów do szkół dla dzieci i młodzieży, - inwestycja w transport zbiorowy o niskiej emisyjności wraz z niezbędną infrastrukturą taką jak stacje ładowania pojazdów, - włączenie gmin powiatu lubelskiego do sieci transportu zbiorowego poprzez budowę, rozbudowę i przystosowanie istniejącej infrastruktury transportu publicznego w sposób umożliwiający mieszkańcom gmin powiatu lubelskiego swobodne korzystanie z dostępnych środków transportu publicznego, - budowa wiat z aktywną informacją pasażerską, zapleczem technicznym do obsługi taboru, - budowa przystanków, wysepek, jak również miejsc o charakterze centrów przesiadkowych (dworce intermodalne; obiekty P&R, B&R), z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, - działania informacyjne i promocyjne mających na celu zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego, - działania z zakresu budowy, rozbudowy istniejącej infrastruktury pieszej i rowerowej na obszarze powiatu lubelskiego umożliwiające swobodne przemieszczanie się, - budowa infrastruktury rowerowej (stojaki rowerowe, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów, ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe, przejścia dla pieszych, chodniki).
--	--	---

<p>5. Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna i techniczna</p>	<p>5.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, modernizacja, rozbudowa dróg publicznych i wewnętrznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, - budowa chodników i oświetlenia, które przyczynią się do większego bezpieczeństwa mieszkańców, - kompleksowe uregulowanie organizacji ruchu na drogach publicznych zarządzanych przez samorzady partnerów porozumienia Bystrzyca, - współpraca w zakresie planowania przestrzennego i realizacji inwestycji drogowych - budowy połączeń pomiędzy drogami poszczególnych zarządców, w tym również południowej obwodnicy Lublina. - budowa i modernizacja przepraw drogowo-mostowych.
	<p>5.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, modernizacja, przebudowa, monitorowanie stanu sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, - przeciwdziałanie niedoborowi wody poprzez retencję, - rozwój infrastruktury teleinformatycznej, - modernizacja infrastruktury technicznej i rozwój ICT w obiektach, którymi zarządzają partnerzy porozumienia „BYSTRZYCA”, - dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i starszych.
	<p>5.3 Poprawa bezpieczeństwa na terenie powiatu lubelskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działania edukacyjne i informacyjne związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa, - utworzenie wspólnego centrum kryzysowego obejmującego wszystkie samorzady Porozumienia Bystrzyca celem skutecznego reagowania na ewentualne sytuacje kryzysowe lub zagrożenia, - doposażenie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo,

		<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie monitorowania i informowanie o potencjalnych zagrożeniach, - współpraca JST w zakresie działań prewencyjnych oraz działań w przypadku wystąpienia zagrożeń, - opracowanie zabezpieczeń ograniczających skutki zdarzeń niepożądanych takich jak: klęski żywiołowe, epidemie i inne.
6. Współpraca samorządów	6.1 Nowoczesna i sprawna administracja	<ul style="list-style-type: none"> - kreowanie warunków, możliwości i wspieranie rozwoju kompetencji i umiejętności pracowników, - poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, - rozwój i zwiększenie bezpieczeństwa zasobów informatycznych, - budowa data center planowanego w ramach Green Human Space w Pszczelej woli, - rozwój zasobów infrastruktury teleinformatycznej, - zwiększenie jakości świadczonych usług i e-usług oraz funkcjonowania urzędów i ich jednostek organizacyjnych, - przebudowa obiektów użyteczności publicznej.
	6.2 Współpraca wewnętrzna samorządów oraz z otoczeniem zewnętrznym	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój współpracy samorządów w ramach porozumienia partnerskiego „BYSTRZYCA”, - wymiana dobrych praktyk, - integracja partnerów porozumienia „BYSTRZYCA” jako przynależnych do jednej formacji w celu uzyskania efektu synergii w rozwoju na szczeblu regionalnym, - rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami publicznymi i innymi podmiotami, - promocja i rozwój partycypacji społecznej, - nawiązywanie i rozwój współpracy międzynarodowej.

	<p>6.3 Promocja terenu powiatu lubelskiego jako miejsca wartego zamieszkania, odwiedzenia i prowadzenia działalności gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie wizerunku terenu powiatu lubelskiego jako miejsca wartego zamieszkania, - prowadzenie wspólnej i spójnej polityki informacyjnej, - promocja lokalnych obrzędów i tradycji, - promocja produktów tradycyjnych i lokalnych, - promocja walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego - opracowanie wspólnego kalendarza imprez, - organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, - ułatwienia dla przedsiębiorców, pomoc w załatwianiu spraw administracyjnych, skrócenie terminów załatwiania spraw, - promocja terenu powiatu i poszczególnych gmin w ramach działalności prowadzonej w Green Human Space w Pszczelej Woli.
	<p>6.4 Rozwój potencjału turystycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie i promocja spójnej oferty turystycznej, - rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej wraz z infrastrukturą okołoturystyczną, - wsparcie i rozwój turystyki w oparciu o istniejącą infrastrukturę turystyczną, walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, - identyfikacja, tworzenie i promowanie lokalnych produktów turystycznych (sieciowanie produktów), - opracowanie spójnego planu tworzenia ścieżek rowerowych i pieszych łączących cały teren powiatu wraz z budową niezbędnej infrastruktury, - tworzenie miejsc przyjaznych rodzinom atrakcyjnych pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym, - wspieranie inwestorów planujących budowę obiektów noclegowych,

		<ul style="list-style-type: none"> - promocja terenu powiatu jako miejsca atrakcyjnego turystycznie wśród potencjalnych inwestorów, - promocja podejmowana w ramach działalności Green Human Space w Pszczelej Woli.
	6.5 Współpraca w zakresie tworzenia spójnego ładu przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie analiz dotyczących zagospodarowania przestrzennego odnoszących się do terenu obejmującego powiat lubelski, w tym scalenia i podziały - współpraca samorządów w tworzeniu nowych planów zagospodarowania przestrzennego, - współpraca w zakresie tworzenia i wyznaczania terenów inwestycyjnych.

10. Oczekiwane rezultaty, wskaźniki produktów i rezultatów

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego skierowana jest na wyzwania stojące przed Partnerami Porozumienia BYSTRZYCA. Cele Strategiczne wyznaczają najistotniejsze obszary, w których zdiagnozowano problemy. Oczekiwane rezultaty wskazują jaki efekt planowanych działań zostanie osiągnięty. Strategia wyznacza w tym miejscu, jakie transformacje są niezbędne na danym obszarze, aby wypracować założone efekty. Planowane zmiany muszą mieć charakter wielowymiarowy zarówno organizacyjny, instytucjonalno - funkcjonalny, regulacyjny określający normy, procedury, zasady, jak też niezbędne jest wprowadzenie zmian w zakresie zasobów materialnych i niematerialnych: infrastruktura, zasoby ludzkie, umiejętności.

Rezultaty zaplanowanych działań będą mierzone przy pomocy wskaźników rezultatu i produktu:

Wskaźniki rezultatu - dostarczą informacji o zmianach jakie nastąpiły po zakończeniu realizacji założeń w porównaniu z wartością bazową są one bezpośrednio powiązane ze wskaźnikami produktu. Wskaźniki rezultatu pokazują bezpośredni efekt, następujący w trakcie oraz po realizacji projektu.

Wskaźniki produktu - odnoszą się do wszystkich produktów, które powstały w trakcie realizacji celów strategii, są to zasoby materialne oraz usługi.

Wskaźniki zostaną wyznaczone na poziomie każdego z Celów Strategicznych. Podobnie jak cele strategiczne i operacyjne, rezultaty działań muszą być weryfikowalne i mierzalne, co pomoże ustalić stopień zaawansowania realizacji założeń dokumentu. Przewidywane i oczekiwane rezultaty podjętych działań zaprezentować można w układzie tabelarycznym jako wartość bazową w odniesieniu do oczekiwanych efektów końcowych. Zaprezentowane wskaźniki są bezpośrednio powiązane z programami operacyjnymi, w tym z programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Mając na uwadze charakter niniejszego dokumentu oraz zróżnicowany zakres możliwych źródeł finansowania przedsięwzięć,

pamiętać należy o tym, iż wskaźniki mogą podlegać aktualizacji zgodnie z zapisami poszczególnych programów operacyjnych poziomu krajowego.

Tabela 6 - Oczekiwane rezultaty, wskaźniki produktów i rezultatów

Cel Strategiczny 1		
Rozwój systemu świadczenia usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej		
Wskaźnik	Oczekiwany kierunek zmiany	Źródło danych
Ilość zrealizowanych programów, skierowanych do osób starszych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość podjętych i zrealizowanych programów skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość zaplanowanych i sfinalizowanych programów mających na celu profilaktykę zdrowia oraz promocję zdrowego stylu życia	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość inwestycji przeprowadzonych na obiektach infrastruktury społecznej i zdrowotnej na terenie powiatu lubelskiego	wzrost	dane własne Partnerów
Wydatki ogółem na wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	wzrost	Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Lublinie
Ilość rodzin przyjmujących funkcje rodziny zastępczej na terenie powiatu lubelskiego	wzrost	Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Lublinie
Ilość programów zrealizowanych na rzecz osób zagrożonych marginalizacją	wzrost	dane własne Partnerów
Cel Strategiczny 2		
Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwój edukacji		
Ilość zorganizowanych imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym, promującym aktywny zdrowy tryb życia o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość inwestycji, przeprowadzonych modernizacji na obiektach i obszarach o charakterze kulturowym i rekreacyjnym	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość działań, projektów, inicjatyw na rzecz aktywizacji osób starszych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość powstałych, zmodernizowanych placówek opiekuńczych, żłobków, przedszkoli świetlic dla dzieci	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość projektów zrealizowanych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych mających na celu wyrównywanie szans i organizację zajęć dla dzieci szczególnie uzdolnionych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość projektów, w ramach których zakupiono sprzęt w celu zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu, poprawę systemu edukacji on-line, jakości kształcenia	wzrost	dane własne Partnerów

Cel strategiczny 3		
Wspieranie i tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego		
Ilość projektów skierowanych do osób biernych zawodowo, długotrwale bezrobotnych mających na celu aktywizację zawodową	wzrost	dane własne Partnerów
Projekty nakierowane na promocję przedsiębiorczości	wzrost	dane własne Partnerów
Nowe podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON	wzrost	BDL GUS
Ilość projektów na rzecz promocji lokalnych produktów i przedsiębiorców	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość zrealizowanych projektów na rzecz poprawy jakości edukacji w szkołach i placówkach oświatowych, Podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość nowopowstałych kierunków kształcenia zgodnych z aktualnym zapotrzebowaniem rynku pracy w placówkach oświatowych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość inwestycji, projektów, przeprowadzonych modernizacji mających na celu działania proekologiczne w tym: wymiana pieców wykorzystujących paliwo węglowe na ekologiczne źródła, inwestycje w instalacje fotowoltaiczne, inwestycje w instalacje solarne, inwestycje w pompy ciepła, budowa urządzeń magazynowania energii, budowa stacji ładowania pojazdów	wzrost	dane własne Partnerów
Wartość przeprowadzonych inwestycji na rzecz zwiększenia wydajności energetycznej oraz redukcji energochłonności budynków użyteczności publicznej zarządzanych przez powiat lubelski	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość inwestycji w zielono-niebieską infrastrukturę	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość wybudowanych, zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość wybudowanych, zmodernizowanych sieci wodociągowych	wzrost	dane własne Partnerów
Cel strategiczny 4		
Ochrona środowiska naturalnego		
Ilość inwestycji mających na celu niwelowanie negatywnego wpływu różnego rodzaju działań na środowisko poprzez opracowywanie rozwiązań prośrodowiskowych i proekologicznych m.in. przez tworzenie korytarzy ekologicznych czy barier energochłonnych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość nowopowstałych/zmodernizowanych PSZOK	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość przeprowadzonych akcji promocyjno-edukacyjnych mająca na celu zwiększenie	wzrost	dane własne Partnerów

świadomości społecznej w zakresie odpowiedniego gospodarowania odpadami, i recycling		
Ilość w kilometrach zmodernizowanych/nowopowstałych i wyznaczonych ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową i pieszą (stojaki rowerowe, wiaty rowerowe, stacje samoobsługowej naprawy rowerów, ciągów pieszo-rowerowych, przejścia dla pieszych).	wzrost	dane własne Partnerów
Cel strategiczny 5		
Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna i techniczna		
Ilość w kilometrach nowo wybudowanych, zmodernizowanych dróg publicznych, chodników,	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość prac wykonanych w celu poprawy rozwoju infrastruktury teleinformatycznej,	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość zakupionego, sprzętu w ramach wyposażenie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	wzrost	dane własne Partnerów
Opracowanie wspólnych zabezpieczeń ograniczających skutki zdarzeń niepożądanych takich jak: klęski żywiołowe, epidemie i inne	wzrost	dane własne Partnerów
Cel strategiczny 6		
Współpraca samorządów		
Ilość projektów wprowadzających lub modernizujących istniejące e-usługi	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość szkoleń skierowanych do pracowników mających na celu rozwój posiadanych kompetencji i umiejętności	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość podpisanych umów, porozumień w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami publicznymi i innymi podmiotami	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość przeprowadzonych akcji promocyjnych, organizowanych wydarzeń kulturalnych, informacyjnych na rzecz wzmocnienia wizerunku powiatu lubelskiego jak również promocji produktów i obrzędów tradycyjnych i lokalnych	wzrost	dane własne Partnerów
Ilość nowopowstałych miejsc noclegowych na terenie powiatu	wzrost	BDL GUS
Powstanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach powiatu lubelskiego	wzrost	dane własne Partnerów

11. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Układ funkcjonalno-przestrzenny obszaru funkcjonalnego wpisuje się w ponadlokalną strategię rozwoju wymaganą przepisami ustawy o samorządzie terytorialnym. Składa się z dwóch powiązanych ze sobą elementów, a mianowicie modelu funkcjonalno-przestrzennego struktury oraz przepisów i zaleceń dotyczących projektowania i realizacji polityki planowania przestrzennego w gminach obszaru funkcjonalnego. W tej części pracy wykorzystano informacje z badań uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

w poszczególnych gminach. Ich przedstawienie umożliwiło przystąpienie do opracowania modelu funkcjonalno-przestrzennego struktury obszaru funkcjonalnego. Na podstawie wniosków z badań poddano analizie przepisy i zalecenia dotyczące zagospodarowania przestrzennego w gminach obszaru funkcjonalnego. Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz przystąpiono do opracowania modelu funkcjonalno-przestrzennego struktury obszaru funkcjonalnego. Przeprowadzono analizę dokumentacji i prac naukowych dotyczących modeli funkcjonalno-przestrzennych struktur. Na podstawie wniosków z analizy przystąpiono do przygotowania modelu funkcjonalno-przestrzennego struktury obszaru funkcjonalnego. Opisano poszczególne elementy modelu, które umożliwiły wyodrębnienie trzech podstawowych przestrzeni w obszarze funkcjonalnym, a mianowicie: stref miejskich, stref podmiejskich i stref wiejskich. W poszczególnych strefach wymieniono podstawowe elementy, które umożliwiły podzielenie ich na poszczególne obszary funkcjonalne i przestrzenno-funkcjonalne. W ramach strefy podmiejskiej wydzielono strefę przemysłową, strefę mieszkaniową i strefę rolniczą. W ramach strefy wiejskiej wydzielono strefę rolniczą i strefę rekreacji.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Przyjmuje się, że przedstawiony w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi stałą podstawę, uwzględniającą proces konstruowania elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru funkcjonalnego oraz trendów rozwoju gospodarczego i społecznego w zakresie współpracy ponadregionalnej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Biorąc pod uwagę powyższe, model struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu lubelskiego uwzględnia:

- rozwój gospodarczy województwa lubelskiego w kontekście polityki rozwoju kraju, w tym w szczególności w zakresie współpracy ponadregionalnej,
- potrzeby rozwoju społecznego województwa lubelskiego,
- uwarunkowania przestrzenne województwa lubelskiego,
- ochronę środowiska naturalnego województwa lubelskiego,
- bezpieczeństwo publiczne województwa lubelskiego.

Model Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Województwa Lubelskiego wyznacza ramy przestrzenne dla działań rozwojowych o charakterze przestrzennym w strategii województwa. To także program do koordynowania projektów w systemach cross-funkcjonalnych, czyli systemach naturalnych i ludzkich. Celem Modelu jest umożliwienie zdefiniowania potencjału przestrzennego województwa, gospodarowania nim oraz identyfikacji problemów i potrzeb. Model może być także wykorzystany przez samorządy terytorialne do planowania strategicznego.

Główne założenia Modelu to:

- uwzględnienie ciągłości przestrzennej województwa;
- uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społecznych;
- uwzględnienie potencjału przestrzennego województwa;
- uwzględnienie ograniczeń przestrzennych;
- uwzględnienie zrównoważonego rozwoju.

Biorąc pod uwagę dostępne zasoby i możliwości oraz planowanie przestrzenne w ramach Planu Zagospodarowania Województwa Lubelskiego, wskazuje się istotne elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej, dla których ustalane są elementy zagospodarowania oraz środki utrzymania i poprawy ich funkcjonowania w odniesieniu do: elementów systemu antropogenicznego oraz elementów węzłowych w systemach przyrodniczych, regionalne

elementy współdziałania systemów naturalnych i sztucznych. Dlatego wzmacnianie spójności i rozwijanie powiązań funkcjonalnych w wymiarze regionalnym jest niezbędne w Powiecie Lubelskim i jego Modelu Struktury Przestrzennej.

W ramach Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej w wymiarze ponadlokalnym w Powiecie Lubelskim, realizowanego przez Starostwo Powiatowe w Lublinie przeprowadzono analizę struktury przestrzennej powiatu. W ramach której przeprowadzono prace polegające na:

- przeglądzie literatury przedmiotu,
- ustaleniu głównych funkcji zagospodarowania przestrzennego,
- ustaleniu współzależności pomiędzy strukturą funkcjonalną, a strukturą przestrzenną,
- identyfikacji terenów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju powiatu,
- określeniu możliwości wykorzystania potencjału turystycznego, inwestycyjnego, społecznego i gospodarczego,
- opracowaniu wniosków końcowych.

Główne punkty tego procesu obejmują trzy etapy. Poprawa struktury poszczególnych baz sieci osadniczych – poprzez rozwój i integrację głównych placówek gospodarczych w gminach miejskich oraz podmiejskich, obszarach subregionalnych, ośrodkach hiperregionalnych i ośrodkach regionalnych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru funkcjonalnego, który obejmuje powiat ziemski, a w którego skład wchodzi gminy miejskie Bełżyce, Bychawa oraz wiejskie Borzechów, Garbów, Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Krzczonów, Niedzwica Duża, Niemce, Strzyżewice, Wojciechów, Wólka, Wysokie, Zakrzew pokazuje przede wszystkim obszary, które strategia rozwoju uwzględnia jako ważne cele (na podstawie wniosków z diagnozy i uwarunkowań zewnętrznych oraz problemów wewnętrznych). Pokazuje również obszary ważne dla jego rozwoju (np. obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o określonych funkcjach, obszary z problemami rozwojowymi) oraz charakter powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami. Na podstawie modelu wyznaczane są działania i obszary strategiczne, które stanowią podstawę do doskonalenia potencjałów funkcjonalno-przestrzennych oraz zapobiegania negatywnym i sprzecznym rozwojowo zjawiskom.

Model zapewnia strategiczne długoterminowe spojrzenie na rozwój ponadlokalny w wyniku uwarunkowań związanych z położeniem przestrzennym, zasobami naturalnymi i trendami rozwojowymi. Należy również zauważyć, że struktura funkcjonalno-przestrzenna jest systemem różnorodnych i wzajemnie powiązanych elementów zabudowy, co skutkuje spójnym spojrzeniem na domenę funkcjonalną.

Na prawidłowo funkcjonującą strukturę funkcjonalno-przestrzenną mają wpływ między innymi poniższe elementy:

- Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej, właściwa strukturyzacja użytkowania ziemi czy zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy różnymi rodzajami użytkowania.
- Zapewnienie funkcji społeczno-gospodarczej umożliwiającej wykonywanie inwestycji prywatnych z uwzględnieniem interesów podmiotów gospodarczych i wyższych interesów społecznych oraz przestrzeganie zasad racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi i antropogenicznymi, jak również zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska.
- Eliminacja lub minimalizacja potencjalnych konfliktów przestrzennych pomiędzy funkcjami społeczno-gospodarczymi, a poszczególnymi podmiotami gospodarczymi oraz społecznymi na tle ograniczonej przestrzeni i wykorzystania jej zasobów.

W ramach przygotowania strategii rozwoju obszaru należy wziąć pod uwagę również możliwe zagrożenia i problemy, jakie mogą się pojawić w przyszłości. Należą do nich między innymi:

- zmniejszenie atrakcyjności turystycznej obszaru;
- spadek poziomu życia mieszkańców;
- pogorszenie stanu środowiska naturalnego;
- niekorzystne zmiany klimatu.

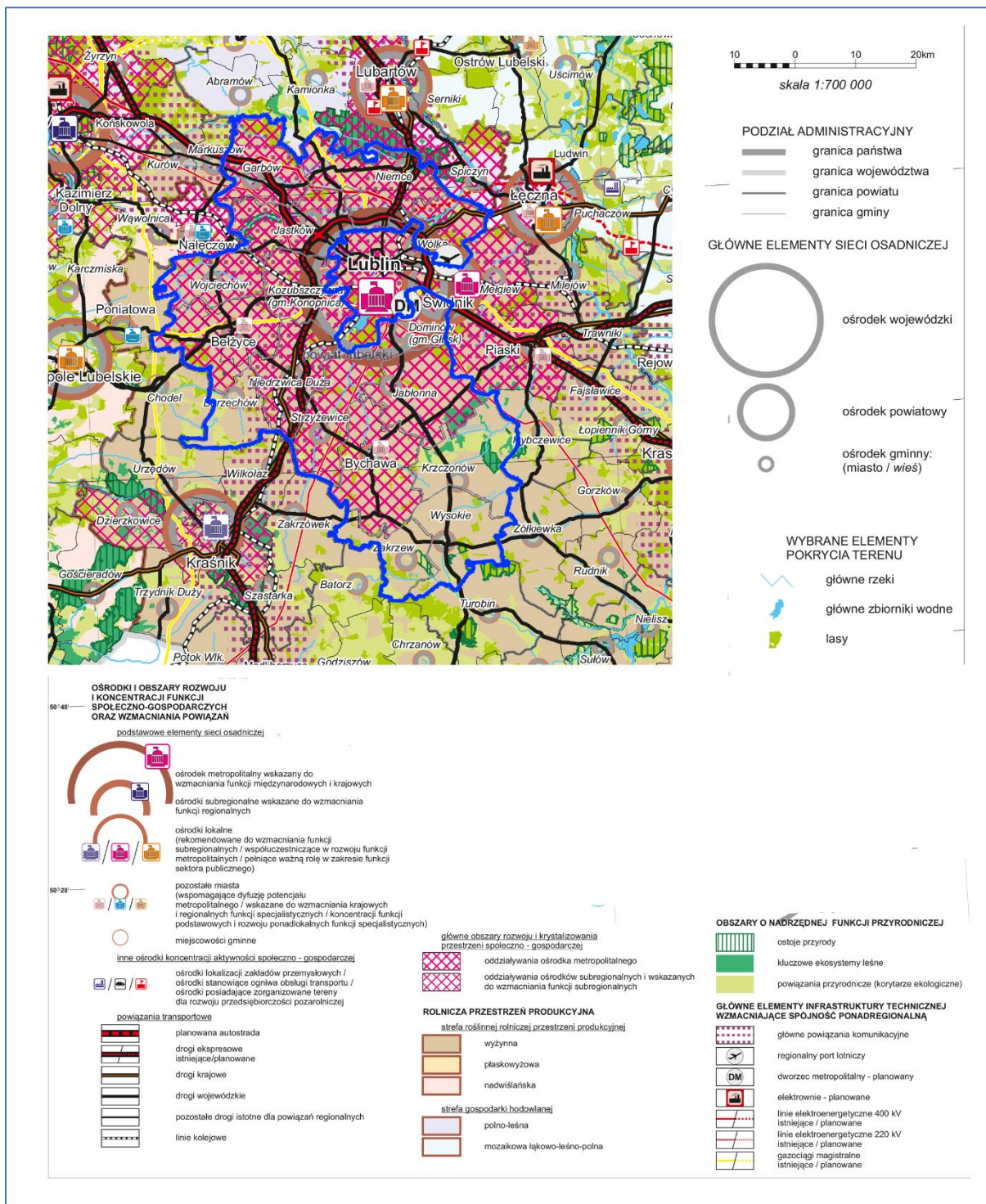
Aby zapobiec tym negatywnym skutkom, należy przyjąć odpowiednie działania, które będą skierowane na poprawę sytuacji. Do takich działań można zaliczyć między innymi:

- zwiększenie inwestycji w infrastrukturę turystyczną i społeczną;
- stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego obszaru;
- ochrona środowiska naturalnego;
- promowanie obszaru jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i gospodarczo.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru funkcjonalnego obejmuje elementy przestrzenne obszaru funkcjonalnego oraz wskazania planowanych działań w związku z przewidywanymi Celami Strategicznymi: Rozwój systemu świadczenia usług zdrowotnych i usług pomocy społecznej, Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwój edukacji, Poprawa i tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego, Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu, Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna i techniczna oraz Współpraca samorządów powiatu lubelskiego. Poniższa mapa przedstawia główne elementy związane z polityką rozwoju obszarów funkcjonalnych i mają największy wpływ przestrzenny w odpowiednich kategoriach tematycznych. Należą do nich: elementy sieci osadniczej i rozwój funkcji społeczno-gospodarczych; elementy sieci infrastruktury, w tym transport i energia; elementy sieci przyrodniczej i ekologicznej.

Ryc. 7 - Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Powiatu Lubelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zawartej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

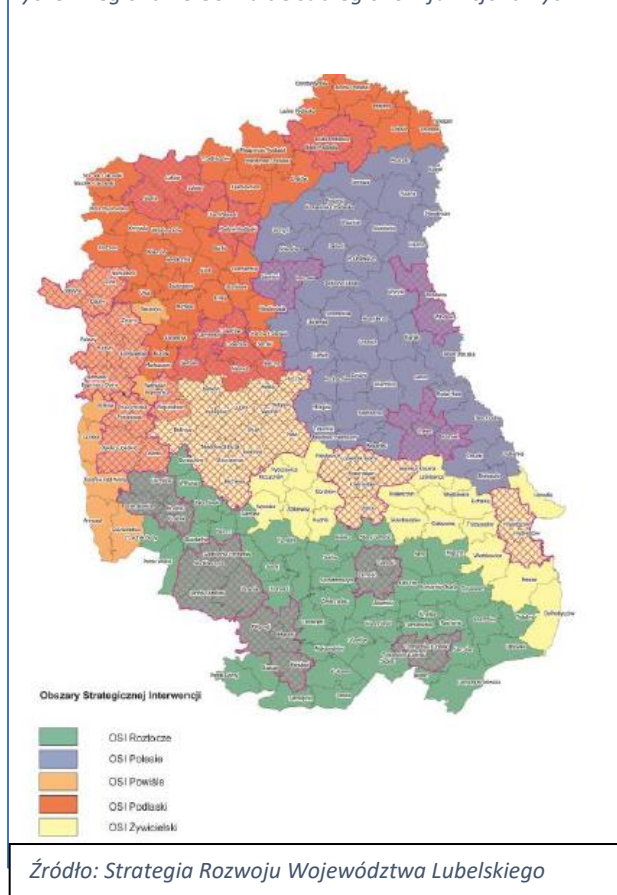
W podstawowych obszarach koncentracji kształtują się elementy sieci osadniczej, aktywności społecznej i rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych. Wśród nich należy wskazać tereny gęsto zabudowane, składające się z zabudowy wielorodzinnej i domów jednorodzinnych. Nie bez znaczenia są również strefy ekonomiczne i strefy biznesowe określane jako powierzchnie przemysłowe i magazynowe. Strefy konsolidacji i rozwoju tych funkcji, związane

z podstawowymi elementami sieci mieszkaniowej, w których zlokalizowane są ośrodki administracji, edukacji, służby zdrowia i biznesu, stanowią ważne ogniwa usług transportowych. Obszary koncentracji obejmują również ośrodki rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych. Możemy je zidentyfikować jako: gminy od 5 000 do 25 000 mieszkańców - ośrodki ponadlokalne przeznaczone do koncentracji usług administracyjnych, urbanizacji (w tym rozwoju gospodarczego) w zorganizowanych układach przestrzennych, gminy od 1000 do 5000 mieszkańców - ośrodki lokalne przeznaczone do koncentracji usług administracyjnych, urbanizacji (w tym rozwoju gospodarczego) w zorganizowanych układach przestrzennych, miejscowości powyżej 250 mieszkańców - ośrodki wspierające rozwój funkcji społeczno-gospodarczych, inne.

Sieciowe elementy infrastruktury, w tym transport i energia w dostępnej przestrzeni, tworzą sieć połączeń wewnętrznych i zewnętrznych. Połączenia, w których przewiduje się rozwój infrastruktury transportowej, która zapewni sprawność połączeń transportowych, ograniczają zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego oraz konflikty z elementami regionalnymi. Wśród nich możemy zidentyfikować elementy: Utworzenie połączeń lokalnych; realizacja zewnętrznych połączeń komunikacyjnych w okolicy i uwzględnienie głównych ram sieci transportowej: dróg krajowych, wodnych, linii kolejowych.

Elementy sieci przyrodniczo-ekologicznej obszaru funkcjonalnego tworzą obszary o znaczących funkcjach przyrodniczych i ochronnych, w których wszelkie działania muszą być podporządkowane monitoringowi wszystkich walorów przyrodniczych obszaru i dążeniu do powiązania ekologicznego. Region może stanowić ważną bazę dla rozwoju usług turystycznych. Najwyższe standardy ochrony zapewnia obszar Natura 2000. Najważniejszymi czynnikami są sieć lub indywidualne cechy. Można powiedzieć m.in., że: węzły ekologiczne stanowiące region zielonych korytarzy ekologicznych, regionalne i regionalne sieci ekologiczne, zapewniają połączenie węzłów systemów przyrodniczych – lasy, parki, przestrzenie charakteryzujące się wysokim stopniem naturalności, sieci wodne: rzeki, kanały, jeziora, stawy i inne zbiorniki uzupełniające sieci przyrodnicze i korytarze ekologiczne. Ze względu na potrzebę integracji i koncentracji działań rozwojowych na rzecz rozwoju powiązań funkcjonalnych układów ponadlokalnych, w ramach modelowania struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego przedstawiono: rozwój miejskich ośrodków funkcjonalnych poprzez krystalizację przestrzeni społecznej i gospodarczej i wzmocnienie powiązań funkcjonalnych stref oddziaływania miast, w tym: ośrodków metropolitalnych, ośrodków subregionalnych, ośrodków ponadlokalnych, ośrodków lokalnych. Należy również zwrócić uwagę na postulowane stosowanie różnych środków i możliwości w strefach funkcjonalnych, tj. Lubelski Obszar Metropolitalny, OSI Roztocze oraz OSI Żywicielski. Obszary wyznaczone do konsolidacji i koncentracji działań na rzecz rozwoju powiązań funkcjonalnych w układach nadbudowy stanowią podstawę dla kierunków wsparcia regionalnego w ramach regionalnych OSI opisanych w niniejszej strategii. Mapa przedstawia adekwatność poszczególnych gmin do obszarów reprezentowanych na poziomie regionalnym i krajowym, co również wpłynęło na określenie ich struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz opracowanie przepisów i rekomendacji dla obszarów funkcjonalnych.

Ryc. 8 - Regionalne OSI na tle subregionów funkcjonalnych

Mapa pokazuje, że województwo lubelskie jest jednym z najbardziej zróżnicowanych obszarów w Polsce, co wynika z jego wielofunkcyjnego charakteru i podziału na strefy funkcjonalne, które charakteryzują się różnymi układami funkcjonalnymi i przestrzennymi. W ramach niniejszej strategii wdrażane będą działania na rzecz kształtowania rozwoju funkcjonalnego i przestrzennego obszaru funkcjonalnego powiatu lubelskiego.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

Określenie obiektywnego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wiąże się z określeniem warunków jego realizacji. W praktyce oznacza to tworzenie porozumień i rekomendacji dotyczących kształtowania i realizacji polityki terytorialnej w obszarze funkcjonalnym. Są to środki i zasady inwestycyjne, których należy przestrzegać przy planowaniu lub prowadzeniu działań. Dodatkowo należy zauważyć, że przedstawione procesy

muszą być kształtowane w sposób zrównoważony. Wnioski i rekomendacje odzwierciedlają oczekiwane lub pożądane działania w zakresie formułowania i realizacji polityki terytorialnej, z uwzględnieniem głównych potrzeb w obszarze: planowanie terenów wielofunkcyjnych, dostęp do gruntów pod uprawę, tworzenie stref inwestycyjnych i stref nie objętych gospodarką, utrzymanie chronionych obszarów rolniczych i leśnych oraz ochrona krajobrazu kulturowego. Uznane działania i rekomendacje stanowią o działaniach potrzebnych lub pożądanych do realizacji strategii. Należy jednak zaznaczyć, że ich zakres będzie ustalany indywidualnie w zależności od charakteru gminy, wizji rozwoju czy zapisów dokumentów planistycznych.

Na potrzeby modelu opracowane zostały wnioski i rekomendacje w odniesieniu do wyznaczonych stref i obszarów. Dzięki swojej wszechstronności oznaczenia stref mają na celu stworzenie trwałego ładu przestrzennego na obszarze, który będzie kształtowany w przyszłości. Należy również zauważyć, że czynnikami zewnętrznymi w kształtowaniu wniosków, ustaleń i rekomendacji modeli na poziomie krajowym i wojewódzkim, określonych w odpowiednich dokumentach strategicznych, są opisane w nich OSI oraz rezerwy gruntów potrzebne do realizacji inwestycji. W odniesieniu do elementów sieci oraz obszarów składających się na strukturę funkcjonalno-przestrzenną określone są uzgodnienia i rekomendacje dla ponadlokalnej polityki terytorialnej.

Elementy wchodzące w skład sieci osadniczej, rozwoju społecznego i gospodarki:

1. W celu zachowania cennych przyrodniczo obszarów i terenów rolniczych proponuje się ich ochronę przed stopniową degradacją oraz minimalizację negatywnych skutków ekonomicznych związanych np. z rozwijającymi się procesami suburbanizacji:
  - redukcją nowych obszarów wzrostu poza istniejącymi lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie w celu stworzenia zwartej zabudowy całego dostępnego terenu,
  - ochroną przyrody i obszarów rolniczych,
  - eliminowaniem ewentualnych konfliktów przestrzennych poprzez tworzenie właściwych relacji między obszarami założonymi i niezabudowanymi.
2. Wzmocnienia wymagają ośrodki miejskie i gminy wiejskie jako miejsca koncentracji funkcji społeczno-gospodarczych w regionie.
3. Głównymi składnikami dalszego rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych w przestrzeni są te wymienione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
4. Należy lokalizować obszary działalności gospodarczej na terenach, które posiadają istniejącą lub planowaną infrastrukturę dla terenów inwestycyjnych pozwalającą osiągnąć wysokie standardy zaawansowania.
5. Główne strefy rozwoju gospodarczego, które okazały się atrakcyjne dla inwestycji w rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej, są identyfikowane na obszarach podmiejskich oraz w ośrodkach gminnych z dostępem do głównych połączeń komunikacyjnych;
6. Planując zabudowę mieszkaniową, usługową i inne tereny należy zadbać o ochronę otwartych przestrzeni i jednocześnie zapewnić możliwość tworzenia nowych przestrzeni publicznych (tereny zielone, parki, place zabaw, centra handlowe, tereny sportowo-rekreacyjne itp.) z zachowaniem uwarunkowań historycznych, podziału urbanistycznego i przestrzeni publicznych;
7. Planując strukturę sieci mieszkaniowej należy zwrócić uwagę na historyczne znaczenie poszczególnych obszarów. Planując strefy aktywności szkodliwe dla społeczeństwa lub środowiska, należy zwrócić szczególną uwagę na odpowiednią odległość od planowanej inwestycji do terenów mieszkaniowych i sieci przyrodniczych.
8. W przypadku planowania obszarów przemysłowych, należy lokalizować je w pobliżu osi transportowych.
9. Zaleca się przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko i monitoring środowiska podczas realizacji inwestycji przemysłowych.

Tabela 8 - Elementy kształtujące sieci transportowe i energetyczne

Elementy kształtujące sieci transportowe i energetyczne:
<ol style="list-style-type: none">
1. Najważniejsze zamierzenia inwestycyjne wpływające na poprawę funkcjonowania układu sieci energetycznej związane są z poprawą dostępności i stabilności zaopatrzenia w energię z wykorzystaniem źródeł odnawialnych.
2. Lokalizacja inwestycji w zakresie rozwoju zielonej energii powinna być uzależniona od warunków naturalnych dających możliwość efektywnej realizacji inwestycji.
3. W celu poprawy jakości powiązań transportowych oraz poprawy sprawności i bezpieczeństwa ruchu wskazuje się wyznaczenie terenowych, niezbędnych do realizacji kluczowych w tym zakresie zamierzeń inwestycyjnych.
4. Inwestycje w zakresie kształtowania elementów sieci transportowej powinny być realizowane zgodnie z zasadami zrównoważonej mobilności, a tym samym poszanowaniem terenów cennych pod kątem ekologicznym.
5. Realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych nie powinna naruszać równowagi w systemie sieci osadniczej ani powodować znaczących uciążliwości dla mieszkańców obszaru.
6. Dla zapewnienia dostępności dla mieszkańców, ośrodków obsługi skupiających funkcje społeczno-gospodarcze, usługowe, edukacyjne i zdrowotne oraz w celu zwiększenia mobilności mieszkańców lokalne polityki przestrzenne powinny uwzględniać przywrócenie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych miejscowości wiejskich z ośrodkami gminnymi i powiatowymi.
7. Rozwój komunikacji powinien uwzględniać:<ul style="list-style-type: none">
• Zmniejszenie ruchu samochodowego poprzez wykorzystanie środków transportu zbiorowego (kolej, autobusy szynowe i autobusy miejskie).
• Rozwój ścieżek rowerowych i pieszych
• Zakup taboru niskoemisyjnego, autobusów elektrycznych
2. Ścieżki rowerowe i piesze są środkiem transportu o wysokiej wartości ekologicznej. Ścieżki rowerowe i piesze służą przede wszystkim do komunikacji miejskiej, ale mogą również służyć do rekreacji i turystyki. Ścieżki rowerowe i piesze powinny być łączone ze sobą i ze środkami transportu publicznego. Ścieżki rowerowe i piesze powinny być wykorzystane do ograniczenia ruchu samochodowego.

Tabela 9 - Elementy sieci przyrodniczej i ekologicznej

Elementy sieci przyrodniczej i ekologicznej:
<ol style="list-style-type: none">
1. Na pierwszym miejscu w tym procesie muszą być walory przyrodnicze, planowanie inwestycyjne i zagospodarowanie obszarów funkcjonalnych.
2. Naturalną i ekologiczną sieć należy wykorzystać jako podstawę rozwoju atrakcyjnej oferty turystycznej.
3. Układy przyrodnicze gmin powinny być spójne i uważane za najważniejsze elementy regionalnej sieci ekologicznej.
4. W procesie zagospodarowania miejsc cennych przyrodniczo konieczne jest: utrzymanie przestrzeni bez zabudowy, zapewnienie odpowiednich rozwiązań przestrzennych umożliwiających migrację zwierząt i tworzenie jednolitych, powiązanych ze sobą przestrzeni przyrodniczych.
5. Należy zwrócić uwagę na poprawę zrównoważenia leśnych korytarzy ekologicznych poprzez lesistość, przy jednoczesnym zapewnieniu wykorzystania lasów do celów rekreacyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji ekologicznych.
6. Pełna ochrona obszarów regulowanych o walorach przyrodniczych (np. obszary Natura 2000).

12. System wdrażania i monitoringu Strategii

System zarządzania

Wdrażanie i monitoring strategii są kluczowym elementem realizacji założeń w niej zawartych i osiągnięciu korzyści dla społeczeństwa. Funkcjonować będzie jako proces ciągły i konsekwentnie wdrażany poprzez współpracę wszystkich zaangażowanych - jednostek samorządu terytorialnego, lokalnych społeczności i przedsiębiorców. Współpraca pomiędzy interesariuszami oparta na relacjach partnerskich wpłynie na sprawność realizacji strategii i wykorzystania dostępnych funduszy przeznaczonych na realizację jej celów.

Zgodność z założeniami polityki rozwoju zawartymi w KSRR 2030, która wskazuje potrzebę współpracy w ramach m. in. partnerstw miejsko-wiejskich, projektów partnerskich pozwala na realizację wdrażania i monitoringu poprzez zawarte pomiędzy jednostkami powiatu Lubelskiego Porozumienie Partnerskie BYSTRZYCA.

Wdrażanie wspólnych celów rozwojowych oraz projektów określonych w strategii Porozumienia "BYSTRZYCA" zarządzane będzie zgodnie z zapisami Porozumienia poprzez działania Rady Porozumienia. Zaletą przyjętego systemu zarządzania jest jego wielopoziomowość, czyli praktyczna współpraca na różnych szczeblach i w różnych formach, która będzie koordynowana przez Biuro Porozumienia. Określone zasady i kanały komunikacji pozwolą na efektywny przepływ informacji, ułatwią sprawne podejmowanie decyzji i spowodują, że partnerzy będą współodpowiedzialni za działania rozwojowe realizowane nie tylko w poszczególnych gminach, ale też w ramach całego powiatu. Ponadto znacznie ułatwiona będzie realizacja przedsięwzięć partnerskich.

Do zadań Rady należy w szczególności opiniowanie i zatwierdzanie projektu oraz zmian w Strategii oraz przedsięwzięć w niej zawartych. Dodatkowo, zgodnie z zapisami Porozumienia Rada zajmuje się:

- 1) analizowaniem wszelkich kwestii, które mają wpływ na rozwój Porozumienia;
- 2) opiniowaniem dokumentów, w tym strategicznych, opracowywanych dla Porozumienia oraz konsultowanie i akceptowanie ich zmian;
- 3) podejmowaniem działań mających na celu promowanie Porozumienia;
- 4) wypracowywaniem propozycji działań o charakterze systemowym i doraźnym, podnoszących efektywność rozwoju Porozumienia;
- 5) identyfikowaniem głównych czynników opóźniających realizację i obniżających jakość planowanych działań;
- 6) formułowaniem propozycji rozwiązań dotyczących usprawnień i środków naprawczych mających na celu zwiększenie efektywności działań Porozumienia;
- 7) wyznaczeniem

kierunków rozwoju Porozumienia w tym, wskazywanie działań/projektów planowanych do realizacji w ramach dostępnych narzędzi planistycznych i instrumentów finansowych w perspektywie finansowej UE przypadającej na lata 2021-2027.

W ramach struktury pomocniczej Rady zostało stworzone Biuro Porozumienia, które zajmuje się bieżącą pracą nad rozwojem obszaru i koordynacją współpracy wszystkich Stron Porozumienia. Do zadań Biura Porozumienia należy w szczególności:

- 1) koordynacja współpracy z Partnerami Porozumienia;
- 2) koordynacja działań rozwojowych podejmowanych przez Strony Porozumienia;
- 3) koordynacja przygotowań i realizacja prac dotyczących perspektywy finansowej UE przypadającej na lata 2021-2027, w szczególności w zakresie dostępnych narzędzi planistycznych oraz instrumentów finansowych;
- 4) inicjowanie działań mających na celu promocję Porozumienia;
- 5) organizacja działań mających na celu współpracę i wymianę doświadczeń z innymi podmiotami i instytucjami w zakresie wdrażania środków unijnych;
- 6) organizacja działań mających na celu sprawne wykorzystanie i realizowanie budżetu projektów Porozumienia;

7) obsługa techniczno-organizacyjna Rady Porozumienia oraz grup roboczych; poszukiwanie możliwości finansowania działań/realizacji wspólnych projektów z innych środków zewnętrznych (uzupełniających instrumenty UE).

W celu zapewnienia właściwej i efektywnej współpracy pomiędzy Biurem Porozumienia, a każdą Stroną niniejszego Porozumienia ustanowiono funkcję Koordynatorów Porozumienia powołanych przez każdą ze Stron Porozumienia.

Do zakresu zadań Koordynatora Porozumienia należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie Strony Porozumienia podczas prac dotyczących Porozumienia;
- 2) współpraca podczas planowania i realizacji wspólnych działań na rzecz rozwoju Porozumienia oraz terminowe wywiązywanie się z zadań zleconych przez Biuro Porozumienia;
- 3) uczestnictwo w konsultacjach opracowywanych dokumentów regionalnych, krajowych i europejskich oraz dokumentów programowych dla perspektywy finansowej UE 2021 – 2027;
- 4) uczestnictwo w pracach grup roboczych funkcjonujących w ramach Porozumienia;
- 5) inicjowanie działań Partnerów Porozumienia w kierunku pełnego wykorzystania możliwości związanych z dostępnymi środkami krajowymi i zewnętrznymi oraz budżetu Unii Europejskiej;
- 6) zaangażowanie w proces wykorzystywania środków strukturalnych UE dla celów Porozumienia, których pozyskiwanie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój całego obszaru;
- 7) aktywny udział w tworzeniu strategii rozwoju ponadlokalnego w celu zabezpieczenia interesów podmiotów wchodzących w skład Porozumienia;
- 8) pozyskiwanie i przekazywanie do Biura Porozumienia informacji mogących mieć wpływ na opracowanie i/bądź realizację strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 9) przekazywanie podmiotom, o których mowa w pkt. 5, informacji niezbędnych do przygotowania i realizacji projektów, w tym projektów partnerskich oraz współpraca z tymi podmiotami na wszystkich etapach opracowywania, wdrażania i realizacji projektów na rzecz Porozumienia;
- 10) udział w spotkaniach, szkoleniach, warsztatach, konferencjach, wizytach studyjnych organizowanych przez Biuro Porozumienia oraz bieżące przekazywanie uzyskanych informacji: Wójtowi, Burmistrzowi, Staroście – osobie kierującej JST – Stroną Partnerstwa.

Monitorowanie i ewaluacja

W procesie monitorowania Strategii będą uczestniczyć przedstawiciele Rady Porozumienia, Biuro Porozumienia oraz wyznaczeni Koordynatorzy. Monitoring jest oparty o system wskaźników weryfikowanych raz do roku. Wskaźniki powinny wykazywać tendencję wzrostową, w przypadku ich spadku będzie procedowany proces wprowadzania ewentualnych zmian w realizowanych projektach, grupach docelowych, rozszerzaniu lub ograniczaniu zaangażowanych partnerów oraz aktualizacji kierunków rozwojowych.

Weryfikacja zapisów i postępów w ramach zaplanowanych przedsięwzięć mających wpływ na realizację Celów Strategicznych i Priorytetów Rozwojowych strategii będzie realizowana przez poszczególnych Partnerów, potem zbiorowo przez Biuro Porozumienia „BYSTRZYCA”. Będą sporządzane roczne raporty z realizacji wskaźników, opracowywane w ciągu 3 miesięcy od zakończenia każdego roku kalendarzowego oparte na danych przekazywanych przez Partnerów i dotyczących wskaźników produktu i rezultatu określonych dla poszczególnych projektów.

Systematycznie realizowany monitoring strategii pozwoli na realną ocenę wdrażanych zadań zważając na poziom osiąganych wskaźników i wykorzystania środków finansowych. Wykorzystanie funduszy zewnętrznych na realizację przedsięwzięć i projektów zapisanych w strategii będzie również weryfikowane poprzez instytucje zarządzające funduszami (zgodnie

z umową o dofinansowanie i wytycznymi w ramach poszczególnych programów operacyjnych) oraz instytucje kontrolujące ustanowione przepisami prawa

W przypadku potrzeb strategia będzie podlegać procedurze aktualizacji, która może wynikać ze zmiany uwarunkowań lokalnych, regionalnych, krajowych lub międzynarodowych, pojawienia się nowych problemów i potrzeb lub nowych szans rozwojowych. Głównym warunkiem podjęcia aktualizacji będą wnioski z prowadzonego monitoringu.

13. Ramy finansowe i źródła finansowania Strategii

Skuteczność wdrażania strategii uzależniona jest przede wszystkim od możliwości finansowych Partnerów, w szczególności środków pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych na realizację przedsięwzięć i projektów. Istotne znaczenie w procesie realizacji zaplanowanych działań ma zapewnienie odpowiedniej wysokości środków własnych jak również zaangażowanie środków krajowych z przeznaczonych funduszy i programów. Ze względu na wielkość zaplanowanych działań kluczowe znaczenie mają jednak fundusze europejskie. Jednym z instrumentów finansowania będą również kredyty bankowe i pożyczki. Wyznaczenie ram finansowych jest konieczne do oceny możliwości realizacji założeń strategii. Realizacja przedsięwzięć strategicznych może mieć także różnorodne formy finansowania przedsięwzięć. Perspektywa finansowa UE 2021-2027 daje możliwość wykorzystania zarówno instrumentów finansowych jak i dotacji oraz subwencji bezzwrotnych. Istnieje również możliwość wykorzystania finansowania w formie partnerstwa publiczno-prywatnego w tym kontekście na szczególną uwagę zasługuje mechanizm Porozumień Terytorialnych określony w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Podejmując decyzje o realizacji projektów należy każdorazowo rozpatrywać możliwości budżetowe JST w kontekście istniejących źródeł i form finansowania w oparciu o zasady:

- Dywersyfikacja źródeł finansowania jako główna zasada wdrażania Strategii
- Korzystanie z różnych form finansowania – dotacje oraz instrumenty finansowe (pożyczki, poręczenia, gwarancje itp.)
- Korzystanie ze środków europejskich na różnych poziomach (program regionalny, programy krajowe, programy współpracy międzynarodowej)
- Korzystanie z funduszy bezpośredniego zarządzanych przez Komisję Europejską (np. programy LIFE, Horyzont, COSME, itp.)
- Uczestnictwo w międzynarodowych projektach sieciowych (np. programy Interreg, Central Europe)

Warto mieć również na uwadze inne zewnętrzne źródła finansowania. Ważnym programem uzupełniającym interwencje Polityki Spójności na lata 2021-2027 jest Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowany na podstawie ogłoszonego w maju 2020 r. Europejskiego Planu Odbudowy i jego filaru pn. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Celem interwencji w ramach KPO jest przede wszystkim odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii COVID-19 i obejmuje obszary związane z: zieloną gospodarką, cyfryzacją, innowacyjnością gospodarki, zatrudnieniem, działalnością badawczo-rozwojową, sektorem ochrony zdrowia oraz projektami w obszarze transportu i energetyki. Dodatkowo katalog źródeł finansowania może objąć:

- środki budżetu państwa pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, w tym dedykowane fundusze i programy, np. Polski Ład, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
- inne fundusze europejskie, takie jak fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki prywatne uzyskiwane na drodze zawiązywanych w ramach realizacji strategii ponadlokalnej partnerstw publiczno-prywatnych,

- kredyty bankowe, pożyczki i inne zwrotne instrumenty finansowe.

Szczególnie istotne znaczenia dla finansowania przedsięwzięć mogą mieć następujące programy:

Tabela 10 - Ramy finansowe i źródła finansowania Strategii

EFROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
FEL	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego Cele strategiczne i operacyjne Programu FEL 2021-2027: CP1. - Bardziej inteligentna Europa (EFRR) CP2. - Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (EFRR) CP3. - Lepiej połączona Europa (EFRR) CP4. - Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRRiEFS+) CP5. - Europa bliżej obywateli (EFRR)
FEnIKS	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
FENG	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
FERC	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy
FEPW	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
FST	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
KPO	Krajowy Plan odbudowy
KE i sieciowe	CEF - transport, energetyka i telekomunikacja LIFE - ochrona środowiska, klimatu Horyzont - badania naukowe i innowacyjne COSME - konkurencyjność europejskich małych i średnich przedsiębiorstw EFIS - infrastruktura i innowacje sieciowe (np. Interreg) i Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy

14. Lista przedsięwzięć

Tabela 11 - Lista przedsięwzięć

Lp.	Cel strategiczny	Nazwa zadania + krótki opis zakresu rzeczowego	Przewidywana wartość zadania w PLN	Źródła finansowania (zawarte w rozdz. 13. Ramy finansowe i źródła finansowania Strategii)	Podmiot realizujący
1.	5	Termomodernizacja budynku administracyjnego Fabryczna 2B – odnowienie elewacji oraz dostosowanie obiektu do potrzeb niepełnosprawnych, dobudowa szybu windy wraz z instalacją dźwigu	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
2.	2	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Beżycach - montaż instalacji fotowoltaicznej, odnowienie elewacji, wymiana okien, wymiana drzwi, remont pokrycia dachowego, wymiana instalacji elektrycznej, budowa boisk sportowych	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
3.	2	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Krzu – wykonanie termomodernizacji całego budynku, przebudowa wewnętrznych pomieszczeń szkoły	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
4.	5	Rozbudowa drogi gminnej ul. Wzgórze - rozbudowa drogi na odcinku 1250 m. Planowana szerokość jezdni -5m, chodnik na całym odcinku drogi oraz oświetlenie.	7 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
5.	2	Przedszkole Nr 1 w Beżycach – wykonanie dokumentacji ppoż. oraz modernizacja podjazdów, remont pokrycia dachowego wraz z obróbką blacharską i wymianą rynien, modernizacja i przebudowa kuchni, budowa placu zabaw	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
6.	2	Przedszkole Nr 2 w Beżycach – odnowienie elewacji, wymiana okien, remont pokrycia dachowego, wymiana drzwi wejściowych, remont podłóg, przebudowa i modernizacja kotłowni	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
7.	5	Budowa drogi gminnej ul. Szpitalna - przebudowa drogi na odcinku 384 m szerokości 3.5 m z mijanką wraz z budową kanalizacji deszczowej.	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
8.	5	Budowa ul. Wojska Polskiego wraz z rondem i przebudową dróg wewnętrznych – dł. budowanych dróg ok 1150 m, budowa ul. Wojska Polskiego, skrzyżowania z drogą powiatową w formie ronda, budowa chodników, przejść dla pieszych, kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz oświetlenia drogowego	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce

9.	4	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Beżycach	6 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
10.	4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Beżycach	13 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
11.	3	Budowa targowiska miejskiego utwardzenie targowiska kostką o grubości 8 mm oraz budowa zadaszonych stoisk	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
12.	2	Budowa strefy rekreacji i wypoczynku przy zbiorniku wodnym w Beżycach - budowa alejek, małej architektury, oświetlenia, nasadzenia roślinne zatrzymujące wodę	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
13.	4	Budowa gminnych ścieżek i szlaków rowerowych - wytyczenie i budowa ścieżek, oznakowanie szlaków rowerowych	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
14.	5	Budowa cmentarza komunalnego – zakup działki, budowa ogrodzenia	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
15.	6	Przebudowa budynku Urzędu Miejskiego – dostosowanie budynku urzędu do potrzeb osób z niepełnosprawnością, budowa szybu wraz z windą, przebudowa łazienek, modernizacja kasy i ciągów komunikacyjnych	2 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Beżyce
16.	5	Przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie uliczne, mosty, oznakowanie)	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
17.	2	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kłodnicy Dolnej	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
18.	4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców	17 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
19.	4	Modernizacja ujęć wody	100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
20.	5	Stworzenie gminnego systemu monitoringu i powiadamiania mieszkańców	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
21.	4	Zakup działki wraz z wiatą pod punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Borzechowie	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
22.	4	Poprawa efektywności energetycznej (panele fotowoltaiczne, docieplenie) budynków użyteczności publicznej	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
23.	6	Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
24.	4	Zakup samochodu niskoemisyjnego na potrzeby gminne oraz sprzętu do prowadzenia robót komunalnych (np. traktorek, kosiarki do trawy)	400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów

25.	5	Dokończenie gazyfikacji gminy - sieć gazowa w miejscowości Kępa i Kaźmierów	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów
26.	5	Przebudowa dróg wiejskich położonych na terenie Gminy Bychawa	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
27.	5	Rozwój układu komunikacyjnego w mieście Bychawa	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
28.	4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Bychawie	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
29.	2	Rozbudowa budynku przedszkola wraz budowa oddziału żłobka w Bychawie	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
30.	4	Budowa niskoemisyjnego oświetlenia drogowego na terenie gminy	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
31.	4	Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej wraz z ujęciami wody na terenie miasta i gminy	6 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
32.	4	Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Bychawa	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
33.	2	Rozbudowa budynku wraz z budową sali gimnastycznej i boiska przy Szkole Podstawowej w Starej Wsi Drugiej	6 900 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
34.	2	Budowa sal sportowych przy szkołach podstawowych w Bychawce Drugiej-Kolonii, Zaraszowie.	9 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
35.	2	Rozbudowa oraz doposażenie istniejącej infrastruktury sportowej przy stadionie miejskim	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
36.	5	Budowa chodników przy drogach wojewódzkich.	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
37.	4	Budowa dworca autobusowego- budowa stanowisk z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych infomatu, szaletu, monitoringu.	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
38.	4	Budowa zatok przystankowych oraz zakup wiat	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
39.	5	Budowa parkingów	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
40.	4	Montaż instalacji fotowoltaicznych, kotłów na biomasę i pomp ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa

41.	1	Budowa, remont mieszkań socjalnych	900 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
42.	4	Budowa nowych oraz remont istniejących CKW w miejscowościach Wola Gałęzowska, Zaraszów, Kowersk, Gałęzów Kolonia Pierwsza, Kosarzew Dolny – Kolonia.	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
43.	4	Wymiana pokryć dachowych azbestowych	900 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
44.	5	Zakup wyposażenia ratowniczo gaśniczego oraz zarządzania kryzysowego dla OSP	550 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
45.	6	Publikacja materiałów promocyjnych i turystycznych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
46.	1	Organizacja zajęć, warsztatów dla seniorów (zakup wyposażenia i pomocy niezbędnych do przeprowadzenia zajęć)	50 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
47.	2	Wspieranie działalności zespołów muzycznych	30 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
48.	2	Doposażenie szkół w sprzęt komputerowy, tablice interaktywne, doposażenie pracowni przedmiotowych, doposażenie w zabawki edukacyjne, wyposażenie szatni w przedszkolu	900 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
49.	6	Wykonanie tablic informacyjnych o treściach edukacyjnych, zagospodarowanie terenu do wyznaczenia ścieżek poprzez montaż ławek, koszy na śmieci, nasadzenia drzew, krzewów i roślin	150 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
50.	2	Budowa boiska w Woli Gałęzowskiej.	200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa
51.	1	Budowa Samodzielnego Publicznego Ośrodka Zdrowia i Stacji Wyjazdowej Pogotowia Ratunkowego w Garbowie	7 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
52.	4	Przebudowa Stacji Wodociągowych w Gutanowie i Piotrowicach Wielkich	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
53.	4	Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej – budowa spinek wodociągowych	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
54.	5	Przebudowa Dróg w Gminie Garbów w miejscowościach Piotrowice Wielkie, Przybysławice, Leśce, Garbów, Bogucin o długości około 8km	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
55.	5	Przebudowa 2 Dróg Gminnych w miejscowości Bogucin	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów

56.	4	Montaż OZE oraz termomodernizacja gminnych obiektów publicznych (świetlice ,remizy OSP)	3 200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
57.	4	Modernizacja kotłowni w Budynkach Użyteczności Publicznej	700 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
58.	4	Termomodernizacja i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Bogucinie wraz z wymianą źródła ciepła	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
59.	2	Budowa Żłobka i Przedszkola w Garbowie – technologia pasywna	16 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
60.	2	Remont i Adaptacja Zabytkowego Pałacu w Garbowie na potrzeby utworzenia Gminnego Centrum Integracji	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
61.	4	Rozbudowa systemu gospodarki ściekowej na terenie Gminy Garbów" - budowa POŚ w zabudowie rozproszonej oraz sieci kanalizacyjnej oczyszczalniami ścieków w terenach zwartej zabudowy	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
62.	4	Budowa Oczyszczalni Ścieków w Zagrodach	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
63.	4	Budowa Sieci Kanalizacji Sanitarnej w Zagrodach i Przybysławicach	25 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
64.	2	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Garbowie	3 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
65.	4	Wymiana/modernizacja przystanków autobusowych oraz zakup taboru niskoemisyjnego/elektrycznego dla obsługi gospodarczej	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
66.	4	Rozbudowa/Modernizacja budynku Urzędu Gminy Garbów z zapewnieniem wymogów dostępności dla OzN	4 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
67.	6	Remont/Rewitalizacja Zabytkowego Pałacu w Piotrowicach Wielkich	8 200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
68.	2	Budowa Hali Sportowo Widowiskowej w Przybysławicach	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Garbów
69.	5	Rozbudowa gminnej sieci drogowej i poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego – budowa chodników i ścieżek rowerowych/ ciągów pieszo rowerowych oraz przejść dla pieszych przy drogach gminnych	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
70.	4	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego / miejsc publicznych na niskoemisyjne LED oraz OZE	3 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów

71.	6	Przebudowa i rewitalizacja zabytkowego budynku i parku w Przybysławicach na potrzeby utworzenia Centrum Integracji i Aktywności Społecznej	8 200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
72.	6	Zwiększenie potencjału turystycznego gminy /Rewitalizacja i udostępnienie obiektów i miejsc atrakcyjnych pod względem walorów historycznych, kulturowych i krajobrazowych/m in. Ruiny kościoła św. Wojciecha, cmentarz wojenny z I wojny św., zabytkowy Stary Cmentarz/	2 800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
73.	6	Budowa i modernizacja miejsc rekreacji, placów zabaw, siłowni plenerowych	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
74.	5	Doposażenie i wzmocnienie potencjału jednostek OSP do prowadzenia akcji ratowniczych	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
75.	1	Projekty i działania na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami / opaski elektroniczne do zdalnej opieki dla seniorów, osób samotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wraz z zorganizowaniem zajęć aktywizujących osoby starsze i OzN	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
76.	4	Budowa Farmy Fotowoltaicznej	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, własne	Gmina Garbów
77.	4	Montaż OZE oraz wymiana źródeł ciepła u mieszkańców gminy Garbów	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
78.	1	Wyposażenie i zapewnienie funkcjonowania miejsc aktywizacji społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez utworzenie Dziennych Klubów Seniora. Utworzenie miejsc pobytu dziennego dla osób starszych i OzN (Środowiskowy Dom Samopomocy)	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
79.	2	Realizacja projektów edukacyjnych, podniesienie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli.	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne,	Gmina Garbów
80.	5	Rozbudowa drogi gminnej nr 106529L Kalinówka-Wilczopole-Kazimierzówka-Kliny wraz z budową oświetlenia drogowego- odcinek dł. 1559 mb	6 302 442,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
81.	5	Rozbudowa drogi gminnej nr 107107L Kolonia Wilczopole-Majdan Mętowski wraz z budową oświetlenia- odcinek dł. 1685 mb	4 478 228,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
82.	5	Budowa drogi gminnej nr 128523L w Prawiednikach wraz z budową oświetlenia drogowego- odcinek dł. 545 mb (koło szkoły)	2 125 896,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
83.	5	Przebudowa drogi gminnej nr 107116L w Prawiednikach- odcinek dł. 600 mb	1 566 015,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
84.	5	Rozbudowa drogi gminnej nr 107098L ul. Lipowa w Kalinówce poprzez budowę chodnika wraz z budową oświetlenia drogowego – odc. dł. około 1450 mb	4 602 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk

85.	5	Rozbudowa drogi gminnej nr 112435L ul. Chmielna w Kalinówce poprzez budowę chodnika – odcinek dł. około 1 955 mb	8 400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
86.	5	Budowa drogi gminnej nr 112597L (początek od dr. gm. nr 112440L w Kalinówce, do drogi gminnej nr 106529L) – odcinek dł. 1 300 mb (kontynuacja ul. Leśniczówka)	5 400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
87.	5	Budowa drogi gminnej nr 112440L Kalinówka-Wilczopole poprzez budowę chodnika i oświetlenia drogowego – odcinek dł. 1350 mb (ul. Leśniczówka)	5 585 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
88.	5	Budowa drogi gminnej nr 112536L w Mętowie – 2 etapy na odcinku o dł. 1100mb	3 320 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
89.	5	Budowa pętli nawrotowej w Kazimierzówce	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
90.	5	Budowa drogi na ulicy Sasankowej w Kalinówce do połączenia z drogą miejską w Lublinie, ul. Urbanowicza odcinek dł. około 1510 mb	5 850 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
91.	5	Budowa dróg na ulicy Brzozowej i Bukowej w Kalinówce – łączny odcinek dł. 1130 mb	4 550 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
92.	5	Przebudowa drogi gminnej nr 107102L Kalinówka – Kazimierzówka – odcinek długości 2020 mb	4 280 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
93.	5	Budowa oświetlenia drogowego przy dr. gm. nr 107108L w Majdanie Mętowskim – V etap – dł. 500 mb	140 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
94.	5	Budowa oświetlenia drogowego przy drodze powiatowej nr 2107L Wilczopole – Kliny – na odcinku o dł. około 1900 mb	560 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
95.	5	Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Kliny – na odcinku dł. około 500 mb	140 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
96.	5	Budowa oświetlenia drogowego przy drodze gminnej nr 107102L Kliny – Kazimierzówka – na odcinku o dł. około 1300 mb	350 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
97.	2	Budowa Szkoły i Sali gimnastycznej w Dominowie	65 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
98.	2	Budowa Domu kultury w Dominowie	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
99.	2	Budowa przedszkola w Wilczopolu-Kolonii w technologii energooszczędnej, przeznaczenie dla 150 dzieci, powierzchnia użytkowa ok. 1.300m ² , dwie kondygnacje nadziemne, częściowe podpiwniczenie, niezbędna infrastruktura zewnętrzna, plac zabaw	9 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk

100.	2	Budowa przedszkola w Mętowie w technologii energooszczędnej, przeznaczenie dla 250 dzieci, powierzchnia użytkowa ok. 2.200m ² , dwie kondygnacje nadziemne, częściowe podpiwniczenie, niezbędna infrastruktura zewnętrzna, plac zabaw	16 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
101.	2	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Kalinówce technologii energooszczędnej, przeznaczenie dla 500 dzieci (w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym) powierzchnia użytkowa ok. 3.800 m ² , trzy kondygnacje nadziemne, częściowe podpiwniczenie, łącznik z istniejącą salą sportową, niezbędna infrastruktura zewnętrzna	25 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
102.	2	Budowa świetlicy w Kalinówce w technologii energooszczędnej, powierzchnia użytkowa ok. 1.000m ² , dwie kondygnacje nadziemne, częściowe podpiwniczenie, niezbędna infrastruktura zewnętrzna	9 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
103.	6	Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie (etap II) – uporządkowanie i przystosowanie terenu pod funkcje spacerowe i odpoczynkowe, alejki mineralne, ławki parkowe, tablice informacyjne i edukacyjne, oświetlenie parkowe, uporządkowanie i uzupełnienie drzewostanu oraz zieleni niskiej	4 600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
104.	2	Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy - dobudowa ewakuacyjnej klatki schodowej oraz pomieszczeń zaplecza, przebudowa instalacji, prace remontowe	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
105.	6	Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie- zagospodarowanie terenu przyległego do rzeki jako miejsca rekreacji, wypoczynku i edukacji poprzez wykonanie podestów i alejek spacerowych, tarasu nad lustrem wody, toaleta publiczna, mała architektura: leżaki, rzeźby, tablice edukacyjne, ścieżka zdrowia, ławki, kosze na śmieci, zieleń wysoka i niska	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
106.	2	Modernizacja boisk sportowych w Mętowie (boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni oraz boisko do piłki nożnej o nawierzchni i trawiastej)	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
107.	2	Budowa boiska sportowego przy szkole w Kalinówce – boisko o nawierzchni trawiastej do piłki nożnej z bieżnią poliuretanową i wyposażeniem i piłkochwytnymi	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
108.	6	Działania w zakresie budowy i rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, obiektów dziedzictwa naturalnego wraz z zagospodarowaniem terenów wokół (m.in. mała architektura, tereny zielone, ścieżki piesze i pieszo-rowerowe).	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
109.	4	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z instalacją urządzeń OZE	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
110.	4	Montaż instalacji fotowoltaicznych, solarnych, pomp ciepła, kotły na biomasę oraz innych instalacji OZE na budynkach mieszkańców z terenu gminy Głusk	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk

111.	1	Zapewnienie miejsc aktywizacji społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez utworzenie Dziennych Klubów Seniora. Utworzenie miejsc pobytu dziennego dla osób starszych i OzN (Środowiskowy Dom Samopomocy)	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk/GOPS
112.	1	Rozszerzenie oferty Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Głusk – Gminny Ośrodek Leczniczo-Integracyjny w Ćmiłowie (problem alkoholowy i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie) – mediator, - terapeuta ds. uzależnień, - psycholog, - prawnik- pracownik socjalny, mobilne usługi pielęgnacyjno – opiekuńcze	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk/GOPS
113.	2	Organizacja warsztatów dla rodziców w zakresie wypełniania władzy rodzicielskiej w ramach przeciwdziałaniu, zapobieganiu różnym patologiom	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk/GOPS
114.	1	Modernizacja, adaptacja (do potrzeb osób potrzebujących) wraz z zakupem wyposażenia infrastruktury niezbędnej do świadczenia środowiskowych form wsparcia w miejscu zamieszkania oraz wsparciem opiekunów faktycznych (nieformalnych) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym m.in. opieka wytchnieniowa, poradnictwo, kształcenie potrzebne do opieki. A także rozwój usług asystenckich wspierających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami.	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk/GOPS
115.	3	Utworzenie terenów inwestycyjnych w gminie Głusk. W ramach tego zadania planowane jest scalenie i podział działek położonych w miejscowości Żabia Wola w gminie Głusk określonych w miejscowym planie zagospodarowywania przestrzennego jako teren usług i produkcji (zapis planu: U, P/U). Ogólna powierzchnia terenu objętego scaleniem i podziałem to 35 ha, w tym projektowane do wykupienia drogi to 2,5 ha. W ramach realizacji projektu zaplanowano koszty: scalenia, podziału, odszkodowań za wykupu i budowy dróg, roboty geodezyjne i uzbrojenie terenu.	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
116.	1	Działania przeznaczone dla osób starszych. Projekt dotyczący wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami w ramach którego zostaną zakupione opaski (elektroniczne urządzenie do zdalnej opieki) dla seniorów, osób samotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wraz z zorganizowaniem zajęć aktywizujących osoby starsze i OzN	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk

117.	2	EDUKACJA W GMINIE GŁUSK etap II Projekt skierowany będzie do uczniów szkół podstawowych ze szczególnym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz nauczycieli, którzy nabędą kluczowe kompetencje dzięki udziałowi w szkoleniach. Zakupione zostanie również wyposażenie niezbędne do wyposażenia przedmiotowych pracowni. Planowane jest utworzenie gabinetów specjalistycznych i terapeutycznych oraz ich wyposażenie (np. pracownia logopedyczna, sensoryczna i inne) W ramach projektu prowadzone będą m.in. następujące zadania: - organizacja zajęć rozwijających kompetencje kluczowe na rynku pracy (m.in. ICT, matematyczno- przyrodnicze, języki obce) z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność, praca zespołowa), które prowadzone będą z wykorzystaniem e-podręczników, - podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów w zakresie pedagogiki specjalnej, robotyki korzystania z nowoczesnych metod, technologii i sprzętu oraz z wykorzystania w nauczaniu e-podręczników, specjalistyczne szkolenia nauczycieli w zakresie wspierania edukacji włączającej (inaczej inkluzyjnej), - pomoc psychologiczno- pedagogiczna (w tym porady dla rodziców i opiekunów).	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
118.	1	ROZWÓJ PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO NA TERENIE GMINY GŁUSK etap II Głównym celem realizowanego projektu będzie wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Głusk. Grupę docelową stanowić będą: - dzieci i młodzież w wieku 6 -16 lat pochodzące z rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, - rodzice i prawni opiekunowie dzieci pochodzących z rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekt będzie zakładał m.in. 1. ROZWÓJ PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO NA TERENIE GMINY GŁUSK w ramach którego będą kontynuowały działalność Świetlice Środowiskowe w Mętowie, Kalinówce, Prawiednikach i Wilczopolu Kol. 2. Utworzenie punktu konsultacyjno-doradczego w ramach działania Punktu rodziny objęte projektem będą mogły skorzystać z bezpłatnych spotkań z psychologiem, 2 terapeutami, mediatorem rodzinnym oraz prawnikiem. Zaplanowane w projekcie kompleksowe działania na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny przyczynią się do podniesienia jakości usług społecznych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, niepełnosprawnym i niesamodzielnym, wzrostu liczby miejsc świadczenia usług społecznych.	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
119.	2	Utworzenie żłobków na terenie gminy Głusk	6 000 000,00	dofinansowanie zewnętrzne	Gmina Głusk

120.	5	Projekt związany z rozwojem potencjału OSP działających na terenie gminy Głusk poprzez wyposażenie w sprzęt i materiały do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym doposażenie magazynów przeciwpowodziowych.	3 000 000,00	dofinansowanie zewnętrzne	Gmina Głusk
121.	6	Projekt w zakresie wsparcia rozwoju innowacyjnych rozwiązań w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz rozwoju narzędzi służących do zbierania, analizy i wymiany informacji o zagrożeniach, podatnościach i incydentach, rozbudowa infrastruktury służącej podniesieniu poziomu odporności na cyberzagrożenia. W ramach planowanych przedsięwzięć planowane jest wsparcie podnoszenia kompetencji cyfrowych pracowników ze szczególnym uwzględnieniem zaawansowanych kompetencji oraz kompetencji z zakresu cyberbezpieczeństwa.	500 000,00	dofinansowanie zewnętrzne	Gmina Głusk
122.	6	Projekt w zakresie podnoszenia jakości i użyteczności e-usług w tym wpieranie projektów m.in. z zakresu e-administracji i e-edukacji wraz zakupem niezbędnej infrastruktury	500 000,00	dofinansowanie zewnętrzne	Gmina Głusk
123.	4	Projekty związane z infrastrukturą do selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym budowa /modernizacja PSZOK, systemowe zagospodarowanie odpadów w kompostownikach przydomowych),	600 000,00	dofinansowanie zewnętrzne	Gmina Głusk
124.	4	Poprawa systemu zaopatrzenia w wodę poprzez przebudowę i budowę sieci oraz ujęć wodociągowych na terenie gminy Głusk.	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
125.	4	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kalinówka, Wilczopole, Wilczopole – Kolonia, Prawiedniki oraz Prawiedniki Kolonia	50 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
126.	4	Usprawnianie systemu odprowadzania ścieków poprzez remont i rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Głusk.	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
127.	2	Budowa i rozbudowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych na terenie gminy Głusk wraz zagospodarowaniem terenu	400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
128.	4	Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy Głusk / Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych (dróg rowerowych) wraz z niezbędną infrastrukturą	600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk
129.	5	Przebudowa dróg gminnych	40 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
130.	5	Modernizacja i przebudowa mostów na drogach gminnych na rzece Czerniejówce	30 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
131.	5	Modernizacja i przebudowa mostów na drogach gminnych na rzece Skrzyniczance	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
132.	5	Budowa oświetlenia drogowego na drodze wojewódzkiej nr 835 w miejscowości Piotrków-Kolonia i Piotrków Pierwszy	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna

133.	5	Budowa energooszczędnego oświetlenia drogowego przy drogach powiatowych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
134.	5	Budowa chodników przy drogach powiatowych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
135.	5	Budowa kanalizacji gminnej	35 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
136.	5	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
137.	4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przy budynkach użyteczności publicznej	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
138.	4	Budowa ujęcia wody w miejscowościach Skrzynice i Tuszów	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
139.	4	Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
140.	4	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, w tym wymiana i modernizacja hydrantów	9 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
141.	4	Modernizacja ujęć wody	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
142.	4	Budowa zbiornika retencyjnego na stawach gminnych wraz z infrastrukturą	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
143.	4	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Tuszowie	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
144.	5	Wymiana opraw oświetleniowych przy drogach publicznych na energooszczędne	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
145.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
146.	4	Budowa farmy fotowoltaicznej	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
147.	4	Montaż instalacji solarnych dla mieszkańców	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
148.	4	Montaż instalacji fotowoltaicznych dla mieszkańców	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna

149.	4	Montaż pomp ciepła dla mieszkańców	6 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
150.	4	Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne u mieszkańców	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
151.	4	Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
152.	6	Przebudowa budynków na potrzeby przedsiębiorców	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
153.	6	Rewitalizacja doliny Czerniejówki w miejscowości Jabłonna-Majątek (pomosty, kładki, punkty widokowe, trasy edukacyjne)	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
154.	2	Budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Tuszowie	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
155.	2	Modernizacja szkół, przedszkoli i oddziałów przedszkolnych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
156.	6	Rewitalizacja wiatraka koźlaka w miejscowości Jabłonna Pierwsza	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
157.	4	Wyznaczenie nowych szlaków rowerowych, konnych, ornitologicznych wraz z oznakowaniem i budową infrastruktury	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
158.	2	Modernizacja budynku Centrum Kultury Gminy Jabłonna	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
159.	2	Rewitalizacja cmentarzy z I wojny światowej	700 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
160.	2	Modernizacja boiska sportowego w miejscowości Jabłonna-Majątek	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
161.	2	Budowa boiska sportowego w miejscowości Piotrków Pierwszy	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
162.	2	Budowa skate parku oraz pump trucku	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
163.	1	Modernizacja budynku na potrzeby Dziennego Domu Seniora	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
164.	1	Budowa mieszkań socjalnych	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna

165.	5	Mobilne miasteczko ruchu drogowego dla dzieci	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
166.	4	Zakup autobusu niskoemisyjnego z przeznaczeniem na dowóz dzieci do szkół	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
167.	4	Zakup samochodu niskoemisyjnego na potrzeby gminne	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
168.	6	Poszerzenie oferty turystycznej o rower miejski	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jabłonna
169.	4	Gospodarka wodno- ściekowa w gminie Jastków - poprawa funkcjonowania zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Jastków.	35 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
170.	4	EKOlogiczna Gmina Jastków - zakup i instalacja OZE, w tym na obiektach użyteczności publicznej w gminie Jastków	1 470 650,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
171.		Budowa/przebudowa (modernizacja) stanu dróg i infrastruktury towarzyszącej (oświetlenia, ciągów pieszych i rowerowych) oraz zapewnienie bezpieczeństwa w układzie komunikacyjnym gminy Jastków.	10 940 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
172.	6	Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej gminy Jastków - poprawa dostępności i bezpieczeństwa budynków.	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
173.	5	Drogowskaz do bezpieczeństwa-Edukacyjne miasteczko ruchu drogowego przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
174.	1	Klub Aktywności Mieszkańców w Marysinie	1 190 702,34	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
175.	1	Rewitalizacja terenów zurbanizowanych poprzez stworzenie stref aktywności Mieszkańców.	4 075 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
176.	2	Infrastruktura społeczna na terenie Gminy Jastków - poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej udostępnianych mieszkańcom.	2 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
177.	6	Infrastruktura towarzysząca wokół Zbiornika retencyjnego w gminie Jastków.	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków

178.	2	Budowa/przebudowa/modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz obiektów małej infrastruktury (w tym placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.)	3 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
179.	5	Wsparcie dla służb ratunkowych w zakresie zarządzania kryzysowego	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
180.	6	Cyfryzacja usług administracyjnych.	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
181.	6	Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Jastków	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
182.	6	Wzmocnienie infrastruktury turystycznej oraz promocja gminy.	100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
183.	4	Rewitalizacja miejsc zdegradowanych	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
184.	3	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy	100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Jastków
185.	6	„Rozwój infrastruktury turystycznej w oparciu o szlaki GREENWAYS” (Gmina Jastków jako Partner	110 000,00	Środki zewnętrzne (PROW), środki własne	LGD „Kraina Wokół Lublina - Lider, Gmina Jastków - Partner
186.	4	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
187.	4	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
188.	4	Przebudowa/budowa stacji uzdatniania wody	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
189.	4	Budowa indywidualnych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica

190.	5	Budowa, przebudowa dróg, budowa chodników, ciągów pieszo-rowerowych, ścieżek rowerowych. Zatok przystankowych, wiat, pętli i systemów bezpieczeństwa na drogach	24 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
191.	4	Przebudowa, budowa węzłów przesiadkowych, parkingów „B&R” i P&R	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
192.	5	Wyposażenie dróg w niezbędne obiekty i urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
193.	4	Rozwój sieci transportu publicznego na terenie gminy	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
194.	4	Budowa stacji ładowania pojazdów energią elektryczną	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
195.	4	Połączenie rowerowe z miastem Lublin wraz z systemem wypożyczalni rowerów.	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
196.	4	Zakup pojazdów elektrycznych lub hybrydowych przyjaznych dla środowiska	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
197.	4	Montaż instalacji solarnych/fotowoltaicznych w budynkach prywatnych (ok. 1000 szt.)	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
198.	4	Zmiana źródeł ciepła z pieców węglowych na piece gazowe i elektryczne, Termomodernizacja domów prywatnych i użyteczności publicznej.	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
199.	4	Budowa oświetlenia energooszczędnego typu LED	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
200.	2	Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
201.	6	Budowa spójnego systemu informacji turystycznej uwzględniający walory turystyczne partnerów „Bystrzycy”	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
202.	6	Rozwój oferty turystycznej	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
203.	1	Budowa mieszkań socjalnych /komunalnych	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
204.	1	Tworzenie i rozwój Klubów Seniora	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
205.	1	Poprawa jakości usług opiekuńczych dla seniorów, w tym rehabilitacja, opieka dzienna i całodobowa.	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica

206.	1	Projekty na rzecz profilaktyki zdrowotnej.	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
207.	6	Prace budowlane i zagospodarowanie terenu dawnego grodziska w Motyczu wraz z dostępem pieszo jezdnym	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
208.	6	Prace związane z udostępnieniem dla zwiedzających ruin średniowiecznej dzwonnicy w Konopnicy,	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
209.	2	Budowa/rozbudowa świetlic w Gminie Konopnica	6 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
210.	2	Przebudowa dawnej szkoły w Pawlinie wraz z zagospodarowaniem terenu	2 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
211.	2	Tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
212.	2	Zapewnienie odpowiedniej jakości infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy.	6 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
213.	3	Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej zlokalizowanych przy najważniejszych ciągach komunikacyjnych	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
214.	6	Rewitalizacja/odbudowa/odtworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego w Radawcu Dużym	5 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
215.	4	Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w Konopnicy	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
216.	4	Wprowadzanie systemów oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
217.	4	Ochrona gleb i wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i nadmiernym wykorzystaniem	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
218.	5	Budowa filii Komisariatu Policji w Bełżycach na terenie Gminy Konopnica	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
219.	5	Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania kryzysowego we współpracy z powiatem i innymi gminami	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
220.	5	Wymiana sprzętu, zakup samochodów i innego wyposażenia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania jednostek OSP	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
221.	6	Rozbudowa budynku UG wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica

222.	6	Poprawa dostępności i bezpieczeństwa budynków użyteczności publicznej	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
223.	6	Rozwój oferty turystycznej	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
224.	6	Przygotowanie Planu Zagospodarowanie przestrzennego dla obszaru całej gminy	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
225.	1	Aktywny Senior w Gminie Konopnica – świadczenie usług społecznych i zdrowotnych w celu włączenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Urząd Gminy Konopnica/Ośrodek Pomocy Społecznej w Konopnicy/Dzienny Dom Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych w Maryninie
226.	2	Poprawa jakości promocji gminy poprzez organizację wydarzeń kulturalnych i sportowych	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
227.	6	Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu w gminie	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
228.	6	Cyfryzacja usług administracyjnych.	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
229.	6	Współpraca z powiatem w zakresie możliwości załatwiania spraw poziomu powiatowego w UG.	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
230.	6	Poprawa kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców.	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
231.	5	Wsparcie dla służb ratunkowych w zakresie zarządzania kryzysowego	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
232.	5	Rozwój małej infrastruktury transportowej: ławki, wiaty przystankowe w tym wiaty „EKO”, stojaki dla rowerów.	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
233.	5	Bezpieczna przestrzeń publiczna (architektura, transport, produkty) dostosowane do wymagań wszystkich obywateli	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
234.	5	Rozbudowa połączeń wewnątrz gminnych	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica
235.	4	Rewitalizacja miejsc zdegradowanych	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Konopnica

236.	4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
237.	4	Rozbudowa sieci wodociągowej	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
238.	4	Przebudowa ujęć wody i stacji hydroforowych	300 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
239.	4	Budowa kanalizacji gminnej wraz z budową oczyszczalni ścieków	25 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
240.	5	Modernizacja i budowa dróg gminnych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
241.	5	Modernizacja i budowa dróg gminnych wraz z wykonaniem ciągów pieszych i ścieżek rowerowych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
242.	4	Energooszczędne oświetlenie ulic na terenie gminy Krzczonów- Etap II	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
243.	4	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, w tym wymiana i modernizacja hydrantów	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
244.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej (w tym obiektów OSP)	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
245.	4	Montaż instalacji OZE na terenie gminy Krzczonów dla odbiorców końcowych	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
246.	4	Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne u mieszkańców	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
247.	2	Rozbudowa obiektu ROKIS w Krzczonowie wraz z remontem istniejącej części (w tym doposażenie)	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
248.	2	Przebudowa stadionu gminnego	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
249.	2	Remont obiektu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzczonowie wraz z doposażeniem i budową boisk	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
250.	4	Odnowienie istniejących oraz wyznaczenie nowych szlaków rowerowych, konnych, ornitologicznych wraz z oznakowaniem i budową infrastruktury	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
251.	2	Rewitalizacja cmentarzy, miejsc pamięci, obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na terenie gminy	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów

252.	4	Zakup autobusu niskoemisyjnego z przeznaczeniem na dowóz dzieci do szkół oraz pojazdów niskoemisyjnych na potrzeby funkcjonowania Urzędu Gminy wraz z jednostkami podległymi	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
253.	4	Budowa dworca autobusowego- budowa stanowisk z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
254.	4	Budowa zatok przystankowych oraz zakup wiat	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
255.	5	Zakup wyposażenia ratowniczo gaśniczego oraz zarządzania kryzysowego dla OSP, w tym zakup pojazdów ratowniczo-gaśniczych	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
256.	2	Budowa i modernizacja placów zabaw	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów
257.	4	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
258.	5	Przebudowa dróg	11 680 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
259.	5	Budowa oświetlenia drogowego	1 000 000,00	Środki własne	Gmina Niedzwica Duża
260.	6	Rewitalizacja parku w Niedzwicy Kościelnej	4 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
261.	2	Budowa przedszkola w Niedzwicy Dużej	11 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
262.	4	Rozbudowa sieci wodociągowej miejscowości Strzeszkowice Duże i Krężnicy Jarej	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
263.	2	Budowa sali gimnastycznej w miejscowości Krężnica Jara	11 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
264.	2	Przebudowa budynku przedszkola w Niedzwicy Kościelnej	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niedzwica Duża
265.	4	Budowa Niskoemisyjnego oświetlenia drogowego w m. Osówka ok. 1600 m	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
266.	4	Budowa ścieżki rowerowej w m. Stoczek Kolonia przy drodze gminnej 103358L	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
267.	4	Budowa Niskoemisyjnego oświetlenia w m. Jakubowice Konińskie Kolonia ul. Lubelska w kierunku Krasienina	1 400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
268.	6	Modernizacja budynku użyteczności publicznej w m. Majdan Krasieniński	350 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce

269.	4	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie gminy Niemce w m. Niemce	735 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
270.	4	Budowa kanalizacji w m. Wola Niemiecka - Budowa kanalizacji w m. Wola Niemiecka	1 516 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
271.	4	Przebudowa istniejącej sieci wodociągowej w m. Niemce (ul. Zielona i ul. Lubelska)	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
272.	4	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Niemcach	550 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
273.	4	Budowa kanalizacji w miejscowościach: Jakubowice Konińskie, Elizówka, Dys, Ciecierzyn, Łagiewniki	2 150 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Niemce
274.	4	Budowa zbiornika retencyjnego w Strzyżewicach	30 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
275.	6	Rewitalizacja parku w zespole dworsko – parkowym w Piotrowicach	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
276.	4	Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Strzyżewice	30 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
277.	4	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Strzyżewice	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
278.	1	Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Pszczylej Woli	1 200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
279.	5	Rozbudowa sieci dróg gminnych na terenie Gminy Strzyżewice	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
280.	4	Budowa węzła przesiadkowego wraz z niezbędną infrastrukturą w Strzyżewicach	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
281.	4	Wyposażenie budynków użyteczności publicznej Gminy Strzyżewice w OZE	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
282.	6	Centrum Usług Publicznych w Strzyżewicach	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
283.	2	Rozbudowa bazy edukacyjno – sportowej na terenie Gminy Strzyżewice	50 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
284.	2	Rozbudowa Publicznej Szkoły Podstawowej w Żabiej Woli o budowę hali sportowej	11 200 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice

285.	5	Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej na terenie Gminy Strzyżewice	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie, Gmina Strzyżewice
286.	4	Budowa energooszczędnego oświetlenia drogowego przy drogach gminnych na terenie Gminy Strzyżewice	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
287.	5	Wymiana opraw oświetleniowych przy drogach publicznych na energooszczędne na terenie Gminy Strzyżewice	4 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
288.	4	Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych na terenie Gminy Strzyżewice	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
289.	4	Montaż instalacji OZE dla mieszkańców Gminy Strzyżewice	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
290.	4	Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne u mieszkańców Gminy Strzyżewice	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
291.	2	Budowa kompleksu edukacyjno – sportowego przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Rodziny Rohlandów w Żabiej Woli	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Strzyżewice
292.	5	Budowa chodnika ze ścieżką rowerową wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 827 w miejscowości Miłocin (na odcinku 0,6 km). Chodnik ze ścieżką posiadałby nawierzchnię bitumiczną.	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
293.	4	Budowa stacji ładowania pojazdów (samochodów osobowych, dostawczych i komunikacji zbiorowej) energią elektryczną przy budynkach użyteczności publicznej. W trosce o środowisko naturalne planowane jest stworzenie na terenie gminy stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Samochody elektryczne są przyszłością motoryzacji. Z roku na rok rośnie liczba produkowanych aut elektrycznych. Cechuje je wysoka sprawność, prosta budowa i niskie koszty eksploatacji. Najważniejszym aspektem jest niewątpliwie ograniczenie zanieczyszczenia środowiska, poprzez zastosowanie mniej konwencjonalnych form energii. Stacje ładowania samochodów elektrycznych są coraz częstszym widokiem w miejskim i podmiejskim krajobrazie. Gmina Wojciechów jest bardzo atrakcyjną gminą pod względem turystycznym, dbającą o środowisko naturalne położoną w pobliżu Nałęczowa – miasta o charakterze uzdrowiskowym.	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów

294.	4	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Nowy Gaj, Wojciechów Kolonia Piąta, Wojciechów, Maszki (12 km) Obecnie na terenie gminy Wojciechów nie ma żadnego odcinka zbiorczej kanalizacji sanitarnej. Jej rozbudowa jest uzależniona od możliwości połączenia z kolektorami w sąsiedztwie gminy Nałęczów. Między innymi, bliskość położenia sanitarnego w miejscowości Sadurki (gm. Nałęczów) umożliwiłoby kanalizowanie dość gęsto zaludnionej miejscowości Maszki, a następnie kolejnych sołectw gminy – przy założeniu spełnienia wskaźników odpowiedniej liczby mieszkańców przypadających na 1 km sieci kanalizacyjnej.	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
295.	4	Budowa ujęcia i stacji uzdatniania wody w miejscowości Cyganówka. W związku z koniecznością rozbudowy sieci wodociągowej na terenie gminy, rzeczą niezbędną jest budowa nowego ujęcia wody z możliwością jej uzdatniania. Obecnie funkcjonujące ujęcie wody z pewnością nie spełni swojego zadania w sytuacji rozbudowy sieci wodociągowej. Dzięki wybudowaniu nowego ujęcia poprawią się przede wszystkim parametry sanitarne wody dostarczanej do domostw mieszkańców.	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
296.	4	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Wojciechów, Romanówka, Cyganówka, Wojciechów Kolonia Pierwsza, Wojciechów Kolonia Piąta, Stary Gaj, Halinówka, Szczuczki, Łubki (25 km) Gmina Wojciechów stopniowo, w miarę pozyskanych środków zewnętrznych i własnych możliwości finansowych rozbudowuje sieć wodociągową. Na obecną chwilę stopień zwodociągowania gminy jest niezadowalający. Konieczna jest stała rozbudowa sieci wodociągowej, w pierwszej kolejności w tych obszarach, które sąsiadują z obecnie dostępną siecią. W bardzo wielu przypadkach mieszkańcy korzystają z własnych studni głębinowych. Zmieniające się warunki klimatyczne, długie okresy bez opadów powodujące susze, powodują obniżanie się poziomu wody w tych studniach. Dzięki stałej rozbudowie sieci wodociągowej na terenie gminy poprawie ulega również stan wody pitnej, dzięki jej uzdatnianiu.	7 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów

297.	4	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Wojciechów (Gminny Ośrodek Zdrowia, remiza OSP Palikije, budynek po weterynarii, budynek Urzędu Gminy „Agronomówka”. Przedmiotem projektu jest głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej. Wszystkie koszty będą wynikały bezpośrednio z audytu energetycznego - ocieplenie ścian zewnętrznych styropianem, ocieplenie stropów, wymiana okien i drzwi, wykonanie instalacji c.o.o., systemu zarządzania energią /wprowadzenie programatora pomieszczeniowego pozwalającego zarządzać temperaturą wg określonego harmonogramu, montaż licznika ciepła. W ramach kosztów należy również uwzględnić wymianę pokryć dachowych i wymianę źródeł ciepła na gazowy kocioł kondensacyjny. Roczne zwiększenie efektywności energetycznej budynków przewidzianych do modernizacji oceniane jest na 60-70%. W wyniku przeprowadzonych działań wzrośnie ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, zmniejszeniu ulegnie zużycie energii pierwotnej w budynkach użyteczności publicznej oraz emisja CO2.	4 800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
298.	4	Wymiana oświetlenia drogowego na energooszczędne przy drogach gminnych (400 szt.)	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
299.	4	Budowa oświetlenia na terenie gminy Wojciechów (300 szt.) Głównym celem projektu jest ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie tzw. niskiej emisji na terenie gminy. Cel główny zostanie zrealizowany poprzez podjęcie działań koncentrujących się na obniżeniu szkodliwej emisji CO2 na obszarze gminy, zmierzających do poprawy efektywności energetycznej poprzez montaż opraw oświetlenia zewnętrznego. Realizacja projektu pozwoli również zwiększyć bezpieczeństwo na drogach w gminie. W wyniku realizacji celu głównego nastąpi: zwiększenie atrakcyjności turystycznej i walorów przyrodniczych gminy poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, unowocześnienie i zwiększenie konkurencyjności regionu, zwiększenie efektywności energetycznej oświetlenia zewnętrznego, poprawa jakości życia mieszkańców gminy, ograniczenie zużycia surowców. Gmina zamierza w nowej perspektywie finansowej wybudować oświetlenie energooszczędne oprawami LED oraz zamontować system zarządzania i sterowania oświetleniem.	2 100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów

300.	2	Budowa sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych w Miłocinie i Maszkach. Celem działań jest budowa sal gimnastycznych, rozbudowanych o pomieszczenia na potrzeby prowadzenia zajęć edukacyjnych. W wyniku podjętych działań powstaną pełnowymiarowe sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym, szatnie dla dziewcząt i chłopców, pomieszczenie nauczyciela wf, magazynek sprzętu sportowego, komunikacja. Wybudowane zostaną budynki parterowe w technologii tradycyjnej, murowanej, przykryte dachem płaskim – dwuspadowym, izolacja ścian metodą lekką. Wybudowane zostaną łączniki z istniejącymi budynkami szkoły. Teren zostanie zagospodarowany zielenią, powstaną nowe dojścia i dojazdy. Ogólnym celem projektu, dotyczącego budowy sal gimnastycznych jest rozwój oferty sportowej w gminie Wojciechów. Celem bezpośrednim projektu jest zmniejszenie infrastrukturalnych barier w dostępie do nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Poprzez oddanie do użytkowania sal gimnastycznych w szkole możliwe będzie prowadzenie zajęć wychowania fizycznego oraz pozalekcyjnych zajęć sportowych, teatralnych, na poziomie nie odbiegającym od ośrodków miejskich. Wybudowana infrastruktura umożliwi młodzieży powstanie szkolnych sekcji piłki siatkowej, koszykówki, piłki nożnej.	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
301.	4	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej z terenu gminy Wojciechów	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
302.	4	Budowa zbiornika rekreacyjno – retencyjnego w Starym Gaju wraz z drogami dojazdowymi, infrastrukturą rekreacyjną i małą architekturą oraz infrastrukturą gastronomiczną. Ma to na celu poprawę bazy turystyczno-rekreacyjnej gminy. Nowo wybudowany zbiornik retencyjno – rekreacyjnego, pełniący funkcje turystyczne ma doprowadzić do ożywienia gospodarczego gminy.	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
303.	5	Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych na terenie gminy (15 km) Działanie ma na celu poprawę stanu sieci dróg powiatowych na terenie gminy Wojciechów a jednocześnie poprawę bezpieczeństwa użytkowników. W wyniku tego działania przewidujemy stopniowe zwiększanie się liczby mieszkańców gminy i lepszy dostęp dla osób planujących prowadzić działalność gospodarczą w obszarze w/w drogi.	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
304.	2	Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie. Działanie ma na celu budowę nowego budynku Gminnego Ośrodka Kultury ze względu na trudności lokalowe tej jednostki. Planowane jest wybudowanie budynku, w którym znajdą się pomieszczenia, w których będą odbywały się zajęcia (m. in. plastyczne, muzyczne, taneczne, itp.) W pomieszczeniu będzie zlokalizowana sala kinowa na ok. 200 os. i scena.	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów

305.	2	Budowa gminnego amfiteatru ze sceną. Działanie ma na celu budowę nowej sceny wraz z amfiteatrem (mobilnym), zlokalizowanym w pobliżu Wieży Ariańskiej. W gminie Wojciechów organizowanych jest wiele imprez okolicznościowych i uroczystości na powietrzu w okresie wiosenno-letnim. Realizacja w/w zadania znacznie poprawiłaby komfort uczestnictwa widzów.	1 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wojciechów
306.	2	Budowa Wielofunkcyjnego Centrum Kultury w Wólce oraz Centrum Przedsiębiorczości wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną, na dz. nr 2306, obręb nr 19 – Turka, jedn. ewid. 060914_Wólka (osiedle Borek). Program funkcjonalny budynku zawiera: cz. dydaktyczną (dwa zespoły sal zajęć z zapleczem magazynowym i socjalnym), cz. gastronomiczną (sala konsumpcyjna na ok. 100 miejsc z zapleczem kuchennym, cz. kulturalno – oświatową (sala kinowo-teatralna z zapleczem, biblioteka oraz studio nagrań), cz. rekreacyjną (siłownię i salę fitness z zapleczem socjalnym), cz. biurowo-konferencyjną z salą konferencyjną dla ok. 40 osób, hole, szatnie, węzły sanitarne ogólnodostępne, wraz z zagospodarowaniem terenu.	60 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka

307.	1	<p>Utworzenie Centrum Usług Społecznych na terenie Gminy Wólka. Zakup nieruchomości, roboty budowlane i wyposażenie infrastruktury usług społecznych i integracji społecznej, aktywizacji społeczno – zawodowej i deinstytucjonalizacji. Planowane jest budowa budynku na potrzeby utworzenia nowej jednostki Centrum Usług Społecznych na terenie Gminy Wólka. Instytucja powstanie w wyniku przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Wólce, zgodnie z zapisami ustawy o realizowaniu usług społecznych z dnia 19 lipca 2019 r. Gmina Wólka nie posiada budynku, który mógłby pełnić funkcję siedziby Centrum. Wymagany jest obiekt o kubaturze ok. 200 – 300 m², dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz starszych (w tym m.in. winda, podjazdy). W ramach powołanej instytucji realizowane będą zadania związane z: - integracją społeczną tj. pobudzanie aktywności obywatelskiej. Celem głównym będzie stworzenie komórki w ramach CUS zwanej Centrum Aktywności Lokalnej. Głównym zadaniem będzie zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej i tworzeniu poczucia przynależności do danego miejsca i grupy. Najważniejszą zasadą CAL będzie realizowanie działań na rzecz gminy przy zaangażowaniu mieszkańców. Zostaną wyłonieni lokalni liderzy, którzy będą przy wsparciu swoich sąsiadów i znajomych realizować własne pomysły, rozwiązywać problemy i konflikty. Głównym celem będzie samoorganizowanie się do rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności. Będzie możliwe stworzenie realnego, fizycznego miejsca, które będzie służyć ożywianiu i integracji społeczności lokalnej – udostępnienie i zorganizowanie miejsca do opieki nad dziećmi do lat np. 3. Osoby zainteresowane w ramach samopomocy będą miały za zadanie zapewnić opiekę dla dzieci w ramach pomocy sąsiedzkiej. CUS zapewni profesjonalne pomieszczenia wraz z wyposażeniem. Planem jest również propagowanie idei wolontariatu, Centrum Usług Społecznych będzie zrzeszało młodych ludzi chcących nieść bezinteresowną pomoc drugiemu człowiekowi. CUS zapewni dostęp do sal celem organizacji różnych imprez integrujących i zrzeszających wolontariuszy, wsparcie oraz nawiązanie kontaktów z innymi organizacjami, których celem jest wsparcie i rozwój idei wolontariatu. Nowo utworzona jednostka będzie wspierać młodych ludzi licznymi warsztatami i szkoleniami. - deinstytucjonalizacją - rozwój w obrębie społeczności zindywidualizowanych usług o wysokiej jakości, stworzenie w środowisku koalicji na rzecz pracy w środowisku i wokół problemów. Ograniczenie usług w ramach opieki instytucjonalnej (DPS, placówki opiekuńczo -wychowawcze), elementy procesu:- rozwinięcie i wzmocnienie systemu środowiskowych usług opiekuńczych dla osób wymagających wsparcia,- stworzenie systemu opieki wytchnieniowej,- stworzenie systemu usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnością,- zapoczątkowanie budowy środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,-</p>	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
------	---	--	---------------	----------------------------------	-------------

		<p>rozwój asystentury rodzinnej skierowanej do rodzin niewydolnych w różnych obszarach życia rodzinnego,- wzmocnienie działań profilaktycznych w obszarze systemów rodzinnych. W Centrum Usług Socjalnych zostanie utworzona kompleksowa oferta pomocy dziecku i rodzinie, która będzie miała na celu pracę w kierunku pozostania w środowisku bliskim i bezpiecznym dla dziecka i rodziny. - aktywizacja społeczno – zawodowa: zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa, które zostaną zrealizowane poprzez aktywizację zawodową. Motywowanie do zmiany postaw i zachowań poprzez aktywizację społeczną. Elementy procesu: - wsparcie bezrobotnych osób poprzez dostępne instrumenty rynku pracy: staże, prace interwencyjne: umożliwienie potencjalnym klientom zdobycia doświadczenia zawodowego, dopasowanie kwalifikacji do potrzeb stanowisk pracy zgodnych z potrzebami lokalnego rynku.- dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy: nawiązanie partnerstw pomiędzy przedstawicielami lokalnych władz, szkół oraz przedsiębiorcami mających na celu zwiększenie dopasowania oferty kształcenia do wymagań lokalnego rynku pracy.- podejmowanie innowacyjnych działań o charakterze doradczym – informacyjnym z zakresu rynku pracy oraz planowania kariery zawodowej (doradztwo zawodowe, coaching).- wzmocnienie potencjału osób bezrobotnych w zdobywaniu i uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, kompetencji i doświadczenia zawodowego: działania aktywizujące osoby bierne zawodowo, promowanie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, mentoring i coaching, organizacja spotkań z pracodawcami, promocja aktywności zawodowej, powstanie lokalnej strefy biznesu.- reintegracja zawodowa i społeczna: kursy zawodowe organizowane przy współpracy lokalnej strefy biznesu, treningi zawodowe, grupy wsparcia, wolontariat.- testowanie innowacyjnych i niestandardowych rozwiązań kluczowych problemów, uwzględniających dynamikę lokalnego rynku pracy: nawiązanie partnerskiej współpracy międzysektorowej, wykorzystanie nowoczesnej technologii w aktywizacji zawodowej oraz społecznej (wczesna interwencja: pomoc psychologiczna, wsparcie, doradztwo, edukacja).</p>			
308.	4	<p>Modernizacja stacji uzdatniania wody w m. Sobianowice, w tym m.in.: zmiana lokalizacji urządzeń uzdatniania wody z pomieszczeń budynków szkoły podstawowej na nową lokalizację, np. pomieszczenie kontenerowe przy zbiorniku wody, wymiana systemu uzdatniania wody, wymiana zestawu pomp oraz pompy głębinowej, wymiana zbiorników zapasowych, wymiana połączeń (orurowania) pomiędzy stacją, budowa zapasowej studni</p>	3 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.

309.	4	Budowa spinki technologicznej na wodociągu gminnym pomiędzy m. Łuszczów i Bystrzyca/ Sobianowice. Spinka technologiczna połączy dwa ujęcia wody Łuszczów – Sobianowice – około 1500 m	600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
310.	4	Budowa spinki technologicznej na wodociągu gminnym Wólka - połączenie wodociągów w m. Świdnik Duży I (przy zakładzie PGNiG) z wodociągiem Świdnik Duży II – około 1000 m	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
311.	4	Budowa spinki technologicznej na wodociągu gminnym Wólka - połączenie wodociągów w m. Świdnik Duży II – przy lotnisku – około 300 m.	150 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
312.	4	Wymiana wodociągu azbestowego w m. Turka – około 700 m, istnieje konieczność podłączenia około 30 gospodarstw domowych do nowej sieci. Dodatkowo należy wymienić nawierzchnię drogi po przeprowadzonej wymianie wodociągu, gdyż sieć umiejscowiona jest w środku drogi gminnej.	1 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
313.	4	Budowa, rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wólka, w tym w miejscowościach Rudnik, Bystrzyca, Pliszczyn, Sobianowice, Łysaków	60 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
314.	4	Budowa lokalnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Bystrzyca	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ PGK Wólka Sp. z o.o.
315.	4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla gospodarstw domowych z terenu Gminy Wólka	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
316.	4	Montaż instalacji solarnych, fotowoltaicznych, pomp ciepła, magazynów energii oraz innych instalacji OZE na prywatnych budynkach mieszkalnych z terenu Gminy Wólka oraz budynkach użyteczności publicznej	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
317.	4	Modernizacja oraz budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Wólka	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
318.	2	Budowa, rozbudowa, przebudowa, remont świetlic wiejskich w Gminie Wólka wraz z zakupem wyposażenia	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
319.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Wólka	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
320.	4	Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych na terenie Gminy Wólka	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
321.	2	Budowa, rozbudowa, przebudowa infrastruktury oświatowej: szkół, przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i żłobków	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
322.	1	Budowa mieszkań socjalnych na terenie Gminy Wólka	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
323.	2	Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury sportowej, w tym m.in. boiska, sale gimnastyczne	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka

324.	5	Budowa, przebudowa, rozbudowa, remonty dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Wólka, w tym w miejscowościach Turka, Łuszczów Pierwszy, Łuszczów Drugi, Pliszczyn, Łysaków, Świdnik Duży Pierwszy, Świdnik Duży Drugi, Biskupie Kolonia (zgodnie z załącznikiem graficznym)	100 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
325.	5	Przebudowa DK 82 na odcinku od drogi ekspresowej S12 do granicy Gminy Wólka i Gminy Łęczna	100 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka/ GDDKiA
326.	5	Wykonanie kompleksowej organizacji ruchu na drogach gminnych	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
327.	5	Zakup sprzętu oraz wyposażenia zapobiegającego i usuwającego skutki niekorzystnych warunków atmosferycznych i klęsk żywiołowych oraz przeciwdziałania wypadkom i ich następstwom	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
328.	4	Mała retencja	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
329.	4	Zagospodarowanie terenów zielonych w miejscowości Pliszczyn na cele turystyczno – rekreacyjne, w tym wykonanie elementów małej architektury	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
330.	4	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	3 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka
331.	5	Przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Wysokie	10 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
332.	5	Przebudowa dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Wysokie	13 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
333.	5	Budowa chodników / ścieżek rowerowych na terenie gminy Wysokie	3 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
334.	5	Rozbudowa (modernizacja) oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wysokie	5 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
335.	4	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Wysokie	8 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
336.	4	Instalacja systemów energii odnawialnej na obiektach infrastruktury publicznej oraz obiektach prywatnych	4 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
337.	2	Budowa boiska piłkarskiego / wielofunkcyjnego w Wysokiem	3 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
338.	4	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Wysokie	5 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie

339.	2	Rewitalizacja centrów miejscowości wraz z budową infrastruktury rekreacyjnej	5 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
340.	2	Rewitalizacja budynku po starej plebanii w Wysokiem	2 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
341.	2	Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie gminy Wysokie	3 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
342.	4	Utworzenie szlaków rowerowych na terenie gminy Wysokie	2 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
343.	4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	1 500 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
344.	4	Zakup pojazdów niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych na potrzeby gminy	2 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
345.	5	Zakup samochodów, sprzętu i wyposażenia dla jednostek OSP	3 000 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
346.	6	Rozwój cyfryzacji usług publicznych / administracyjnych	500 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
347.	4	Rozwój małej infrastruktury transportowej (ławki, wiaty przystankowe, stojaki na rowery), budowa miejsc parkingowych wraz z miejscami do ładowania pojazdów elektrycznych	3 500 000,00	Środki własne, środki zewnętrzne	Gmina Wysokie
348.	4	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Targowisko-Kolonia (łączna długość sieci wynosi 4450 m. Projekt zakłada zasilanie sieci wodociągowej z istniejącego ujęcia wody.)	1 665 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
349.	5	Modernizacja (Przebudowa) drogi dojazdowej do gruntów rolnych na działce o nr. ew. 753/3 w m. Tarnawka Pierwsza	260 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
350.	5	Przebudowa drogi gminnej Nr 112478L w miejscowości Ponikwy (Gwizdów)	160 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
351.	6	Przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania budynku administracyjnego na budynek usługowo-biurowy wraz z wyposażeniem. Budynek usługowo-biurowy składający się z pięciu części funkcjonalnych: Zaplecza gastronomicznego, baru garmażeryjnego z salą konsumpcyjną, zaplecza kulturalno-rozrywkowego gminy w postaci Sali widowiskowej pomieszczeń spełniających wymagania klubu seniora) pomieszczeń usługowo-biurowych zaprojektowanych w sposób umożliwiający ich uniwersalne wykorzystanie.	3 600 000,00	Środki własne	Gmina Zakrzew

352.	4	Odnawialne źródła energii w gminie Zakrzew-etap III (montaż zestawów solarnych do przygotowania ciepłej wody użytkowej, zestawy fotowoltaiczne do produkcji energii elektrycznej oraz piece na biomasę w budynkach stanowiących własność mieszkańców)	2 650 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
353.	5	Przebudowa/ budowa dróg gminnych na terenie gminy (m.in. w m. Tarnawka, Targowisko -Kolonia, Annów, Zakrzew-Kolonia, realizacja zadania przyczyni się do zwiększenia komfortu jazdy oraz poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu na obszarze gminy. Mieszkańcy uzyskają łatwiejszy dostęp i dojazd do miejsc, gdzie do tej pory był on utrudniony)	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
354.	4	Zakup ciągnika wraz z osprzętem towarzyszącym – do prac związanych z utrzymaniem zieleni na terenie gminy	200 000,00	Środki własne	Gmina Zakrzew
355.	2	Budowa zewnętrznego obiektu lekkoatletycznego oraz boiska trawiastego przy Szkole Podstawowej w Zakrzewie. Boisko o długości z obrzeżami 80.120 X 47,15 obejmuje czterotorową bieżnię okrężną o długości 200 m, bieżnię prostą dla dystansu 60 m, rzutnie do pchnięcia kulą, skocznię skoku w dal, niezbędne wyposażenie lekkoatletyczne, wraz z boiskiem trawiastym do piłki nożnej wewnątrz bieżni o wym. 56,00x26,00.	4 160 361,90	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
356.	2	Zaprojektowanie i wykonanie budynku Przedszkola z kompletnym wyposażeniem wraz z zagospodarowaniem terenu w Zakrzewie. Budynek murowany z dachem dwuspadowym konstrukcji drewnianej, powierzchnia zabudowy ok. 980m ² , pow. użytkowa ok. 763m ² . W segmencie przedszkolnym zlokalizowane będą trzy sale zajęć dla dzieci każda z własnym zapleczem, sala rytmiki, pokój nauczycielski, pomieszczenie socjalne i gospodarcze, pom. biurowe, zaplecze kuchenne do wydawania gotowych posiłków, szatnia, kotłownia, WC pracownicze. Powstanie nowy plac zabaw.	8 029 720,44	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
357.	2	Zaprojektowanie i budowa Sali gimnastycznej z zapleczem wraz z wyposażeniem przy Szkole Podstawowej w Dębinie. Sala gimnastyczna będzie składała się z: części sportowej, zaplecza socjalno-szatniowego wraz z komunikacją, łącznika z istniejącym budynkiem Szkoły. łączna pow. użytkowa obiektu ok. 735 m ² , kubatura netto: ok. 4000 m ³ , wymiary sali: minimum 15 x 24 m, wysokość użytkowa (do spodu konstrukcji): min. 7,0 m, wysokość budynku w części sportowej: ok.12,5 m.	9 004 338,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
358.	4	Przebudowa oświetlenia ulicznego- powstanie nowa infrastruktura oświetleniowa wykorzystująca rozwiązania energooszczędne. Dzięki realizacji zadania nastąpi znaczne zmniejszenie zużycia energii.	600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
359.	4	Gospodarka wodnościekowa (modernizacja ujęcia wody, przydomowe oczyszczalnie, kanalizacja)	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
360.	5	Pozyskanie samochodów pożarniczych	2 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew

361.	6	Budowa budynku gospodarczego w Karolinie	900 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
362.	6	Przebudowa budynków użyteczności publicznej w gminie (m.in. dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, termomodernizacja, podniesienie efektywności energetycznej budynków)	2 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
363.	2	Budowa kompleksu rekreacyjno- kulturowego (amfiteatru letniego wraz z widownią oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu)	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
364.	4	Wyznaczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych w ciągach dróg gminnych, ustawienie tablic informacyjnych o przebiegu tras- realizacja umożliwi szybkie i bezpieczne poruszanie się rowerem na obszarze gminy. Poprawi komfort podróżowania na rowerze oraz zwiększy bezpieczeństwo rowerzystów w ruchu drogowym	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Zakrzew
365.	6	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z aktualizacją studium	300 000,00	Środki własne	Gmina Zakrzew
366.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2420L i 2213L w zakresie budowy chodników	3 100 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
367.	5	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2123L Stryjno - Żuków - Krzczonów	23 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
368.	5	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2226L w zakresie wykonania opaski bezpieczeństwa w miejscowości Pietrzakowizna	800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
369.	5	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2233L Miłocin - Stasin - Podole w zakresie wykonania chodnika w miejscowości Miłocin Kolonia	2 800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
370.	5	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2264L Lublin - Zemborzyce Tereszyńskie - rondo "Marynin" na odcinku rondo "Marynin" do obwodnicy - etap II	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
371.	5	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2264L Lublin – Zemborzyce Tereszyńskie – rondo „Marynin” na odcinku od obwodnicy do granicy z miastem Lublin (skrzyżowanie z ul. Sarnią) – etap I	27 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
372.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2294L Gałęzów-Kowersk-Zakrzówek	25 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
373.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2427L - ETAP I, gmina Bełżyce i Niedzwica Duża (odcinek od ronda skrzyżowanie ul. Wojska Polskiego z ul. Fabryczną w Bełżycach do skrzyżowania z drogą krajową nr 19 w Niedzwicy Dużej)	50 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
374.	5	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2107L w miejscowości Kliny w zakresie budowy chodnika	1 400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski

375.	5	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2211L w miejscowości Barak i Dąbrowica, gmina Jastków z wyłączeniem odcinka drogi ekspresowej S-17	12 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
376.	5	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2218L dr. kraj. Nr 19 – Wola Niemiecka – Dys w zakresie budowy chodnika	2 700 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
377.	5	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2229L w zakresie wykonania chodnika w m. Sporniak gm. Konopnica	400 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
378.	5	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2272L w zakresie budowy chodnika w m. Chmiel Pierwszy i Chmiel Drugi	3 600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
379.	5	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2290L Sobieszczy - Załucze, gmina Niedzwica Duża i gmina Strzyżewice z wyłączeniem odcinka pod budowę S-19	23 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
380.	5	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2301L w miejscowości Krzczonów Pierwszy i Krzczonów Trzeci, gmina Krzczonów	19 800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
381.	5	Rozebranie istniejącego obiektu inżynierskiego i budowa mostu przez rzekę Radomirkę na dr. pow. Nr 2123 w km 5+731,38 w m. Żuków wraz z dojazdami	1 600 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
382.	5	Rozwój stref przemysłowych – budowa drogi powiatowej klasy Z wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi łączącej drogę powiatową nr 2269L z drogą powiatową nr 2277L	5 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
383.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2229L (Wojciechów-Palikije-Sporniak-Motycz) oraz drogi powiatowej nr 2233L (Miłocin-Stasin-Podole) w zakresie wykonania opaski bezpieczeństwa w miejscowości Palikije Drugie	2 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
384.	5	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2268L Nowiny-Osmolice	16 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
385.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2255L Grabówka-Kol. Warsz.-Niedzwica Duża	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
386.	5	Przebudowa dróg powiatowych nr 2107L i 2109L w zakresie budowy chodnika i poszerzenia jezdni	500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
387.	5	Modernizacja Drogi powiatowej 2242L	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
388.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynków ZSZ Nr 1 w Bychawie	20 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
389.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynku szkoły w ZSP w Niemcach	8 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski

390.	4	Poprawa efektywności energetycznej budynku przy ulicy Przemysłowej 44 w Bełżycach – przebudowa pomieszczeń wraz ze zmianą sposobu użytkowania na kotłownię gazową – etap I, termomodernizacja Sali gimnastycznej – etap II	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
391.	2	Rozbudowa budynku DPS w Matczynie	10 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
392.	2	Budowa budynku specjalnego ośrodka szkolno – wychowawczego i budynku mieszkalnego w miejscowości Bystrzyca gmina Wólka	25 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
393.	2	Przebudowa budynku krytej pływalni w Bychawie	9 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
394.	2	PRACOWNIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO w Branżowym Centrum Umiejętności w Pszczulej Woli	11 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, partnerzy listu intencyjnego

395.	6	e-Geodezja II – uzupełnienie cyfrowego zasobu geodezyjnego województwa lubelskiego	190 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne. Wartość zadania dotycząca Powiatu Lubelskiego - 30 001 155,00 PLN	Powiat Lubelski - Lider, Partnerzy - Powiat Bialski, Powiat Biłgorajski, Powiat Chełmski, Powiat Hrubieszowski, Powiat Janowski, Powiat Krasnostawski, Powiat Kraśnicki, Powiat Lubartowski, Powiat Łęczyński, Powiat Łukowski, Powiat Opolski, Powiat Parczewski, Powiat Puławski, Powiat Radzyński, Powiat Rycki, Powiat Świdnicki, Powiat Tomaszowski, Powiat Włodawski, Powiat Zamojski, Miasto Biała Podlaska, Miasto Chełm, Miasto Zamość, Miasto Lublin.
396.	4	Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju Zielonych Technologii	188 940 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski - Lider, Partnerzy - Województwo Lubelskie, Gmina Strzyżewice, Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, UMCS w Lublinie Politechnika Lubelska.

397.	4	Green Human Space – rewitalizacja terenów zielonych i stworzenie centrów bioróżnorodności bazujących na obiektach neutralnych klimatycznie.	45 525 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski - Lider, Partnerzy - Województwo Lubelskie, Gmina Strzyżewice, Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, UMCS w Lublinie Politechnika Lubelska.
398.	4	Green Human Space – Kompleks Muzealno – Wystawienniczy	25 160 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski - Lider, Partnerzy - Województwo Lubelskie, Gmina Strzyżewice, Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, UMCS w Lublinie Politechnika Lubelska.
399.	1	Budowa budynku wraz z infrastrukturą oraz systemem fotowoltaicznym z przeznaczeniem na nowy Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy oraz pomieszczenia administracyjne.	12 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, SPZOZ Bełżyce
400.	1	Modernizacja i rozbudowa budynku Szpitala Powiatowego w Bychawie wraz z odtworzeniem infrastruktury i zakupem sprzętu medycznego	14 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, SP ZOZ Bychawa
401.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2248L - Borzechów – Kępa Kolonia - Ratoszyn	16 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów, Powiat Lubelski
402.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2252L Kłodnica Dolna - Kępa	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Borzechów, Powiat Lubelski
403.	5	Przebudowa dróg powiatowych.	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Bychawa, Powiat Lubelski

404.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2276 L - Tuszów-Jabłonna	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, Gmina Jabłonna
405.	5	Przebudowa drogi powiatowej nr 2280 L Bychawka-Józefin-Wólka Jabłońska	7 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, Gmina Jabłonna
406.	5	Modernizacja drogi powiatowej nr 2275 L Czerniejów - Chmiel	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski, Gmina Jabłonna
407.	5	Modernizacja i budowa dróg powiatowych wraz z wykonaniem ciągów pieszych i ścieżek rowerowych	15 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów, Powiat Lubelski
408.	4	Poprawa efektywności energetycznej obiektu Gminnego Ośrodka Zdrowia SP ZOZ w Bychawie	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Krzczonów, Powiat Lubelski
409.	5	Modernizacja dróg i poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego – budowa chodników i ścieżek rowerowych/ ciągów pieszo rowerowych oraz przejść dla pieszych przy drogach powiatowych, na terenie Gminy Garbów	10 000 000,00	środki własne, Powiat Lubelski	Powiat Lubelski, Gmina Garbów
410.	3	Rozwój terenów inwestycyjnych i przedsiębiorczości na obszarze Powiatu Lubelskiego. Głównym założeniem projektu jest realizacja procesu nabywania, scalania i uzbrajania gruntów pod tereny inwestycyjne wraz z tworzeniem oferty inwestycyjnej dla potencjalnych inwestorów	98 800 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Powiat Lubelski
411.	5	Budowa chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Strzyżewice	5 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne (budżet gminy, budżet powiatu)	Gmina Strzyżewice, Powiat Lubelski,
412.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2229L (Wojciechów – Palikije – Sporniak – Motycz) w miejscowościach: Sporniak, Palikije Drugie, Maszki, Wojciechów na odcinku 4 km. Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowości Sporniak – 700 m (od granicy z gm. Konopnica w miejscowości Sporniak do obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Sporniak w gm. Wojciechów)).W miejscowości Palikije Drugie (przy stawach) - 1300 m (od obecnie istniejącego w Palikijach Pierwszych do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2233L (Miłocin – Stasin – Podole)).W miejscowościach Maszki i Wojciechów – 2000 m (od skrzyżowania z drogą powiatową nr 2233L (Miłocin – Stasin – Podole)) do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 827 w Wojciechowie).	2 000 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski

413.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2233L (Miłocin – Stasin – Podole) w miejscowościach: Miłocin, Palikije Drugie, Stasin (na odcinku 7 km – od obecnie istniejącego przy Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Miłocinie do granicy z gm. Bełżyce w miejscowości Podole) Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m.	3 500 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
414.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2236L (Niezabitów – Łubki – Wojciechów) w miejscowościach: Wojciechów, Romanówka, Cyganówka, Halinówka (na odcinku 3,4 km). Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W w/w miejscowościach – 3400 m (od obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Wojciechów do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2238L (Halinówka – Góra – Bełżyce) w miejscowości Halinówka).	1 700 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
415.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2237L (Poniatowa – Kraczewice - Szczuczki) w miejscowości Szczuczki (na odcinku 700 m) Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowości Szczuczki – 700 m (od skrzyżowania z drogą powiatową nr 2238L (Halinówka – Góra – Bełżyce) do obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Szczuczki).	380 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
416.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2238L (Halinówka – Góra – Bełżyce) w miejscowościach: Szczuczki i Góra (na odcinku 2,6 km). Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowościach Szczuczki i Góra – 2600 m (od obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Szczuczki do miejscowości Góra i granicy z gminą Bełżyce w miejscowości Chmielnik Kolonia).	1 400 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
417.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2236L (Niezabitów – Łubki – Wojciechów) w miejscowościach: Halinówka, Łubki i Łubki Kolonia (na odcinku 2,5 km). Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowości Łubki - 700 m (od obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Halinówka do kościoła parafialnego w Łubkach). W miejscowości Łubki i Łubki Kolonia - 1800 m (od obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Łubki do granicy z gminą Poniatowa w miejscowości Kocianów).	1 400 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
418.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2236L (Niezabitów – Łubki – Wojciechów) w miejscowościach: Wojciechów Kolonia Pierwsza i Stary Gaj (na odcinku 4,3 km). Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowości Wojciechów Kolonia Pierwsza – 1200 m (od remizy OSP w Wojciechowie Kolonii Pierwszej do obecnie istniejącego chodnika w miejscowości Stary Gaj). W miejscowości Stary Gaj – 3100 m (od mostu w miejscowości Stary Gaj do granicy z gminą Wąwolnica)	2 200 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski

419.	5	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2234L (Nałęczów – Charz – Wojciechów) w miejscowościach: Wojciechów Kolonia Piąta i Nowy Gaj (na odcinku 3,8 km). Chodnik posiadałby nawierzchnię bitumiczną o szerokości do 1,5 m. W miejscowości Wojciechów Kolonia Piąta – 2100 m (od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 827 w miejscowości Wojciechów Kolonia Piąta do początku miejscowości Nowy Gaj). W miejscowości Nowy Gaj – 1700 m (od początku miejscowości Nowy Gaj do granicy z gminą Nałęczów).	2 000 000,00	środki własne (budżet gminy i powiatu)	Gmina Wojciechów, Powiat Lubelski
420.	4	Stworzenie spójnego systemu ścieżek rowerowych, ciągów pieszych i pieszo – rowerowych przy drogach gminnych i powiatowych na terenie Gminy Wólka, w tym w miejscowościach Rudnik, kol. Pliszczyn, Pliszczyn, Łysaków, Turka, Łuszczów Pierwszy, Łuszczów Drugi, Świdnik Duży Pierwszy, Świdnik Duży Drugi (zgodnie z załącznikiem graficznym)	10 000 000,00	Środki zewnętrzne + środki własne	Gmina Wólka, Powiat Lubelski
421.	5	Przebudowa, rozbudowa, remonty dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Wólka - DP 1564L, 2000L, 2225L, 2222L	40 000 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Wólka, Powiat Lubelski
422.	4	Stworzenie wzorcowego przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez budowę 3 budynków pasywnych w Gminach Głusk, Wólka i Jabłonna	81 500 000,00	Środki zewnętrzne, środki własne	Gmina Głusk, Jabłonna i Wólka

15. Spis ilustracji:

Ryc. 1 - Gminy tworzące obszar powiatu lubelskiego	6
Ryc. 2 - Obszary Strategicznej Interwencji o znaczeniu regionalnym	11
Ryc. 3 - Cele Strategiczne i Operacyjne	23
Ryc. 4 - Cele Strategiczne i Operacyjne	24
Ryc. 5 - Cele Strategiczne i Operacyjne	25
Ryc. 6 - Cele Strategiczne i Operacyjne	26
Ryc. 7 - Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Powiatu Lubelskiego	49
Ryc. 8 - Regionalne OSI na tle subregionów funkcjonalnych	51

16. Spis tabel:

Tabela 1 - Spójność celów Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 Jednostek Samorządu Terytorialnego Porozumienia Partnerskiego BYSTRZYCA i Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030	9
Tabela 2 - Analiza SWOT - Społeczeństwo	18
Tabela 3 - Analiza SWOT - Gospodarka	19
Tabela 4 - Analiza SWOT - Przestrzeń i środowisko	20
Tabela 5 - Kierunki działań strategii jednostek samorządu terytorialnego Porozumienia Partnerskiego Bystrzyca	27
Tabela 6 - Oczekiwane rezultaty, wskaźniki produktów i rezultatów	43
Tabela 7 - Elementy wchodzące w skład sieci osadniczej, rozwoju społecznego i gospodarki	52
Tabela 8 - Elementy kształtujące sieci transportowe i energetyczne	53
Tabela 9 - Elementy sieci przyrodniczej i ekologicznej	53
Tabela 10 - Ramy finansowe i źródła finansowania Strategii	537
Tabela 11 - Lista przedsięwzięć	538